

ΠΑΝΔΡΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

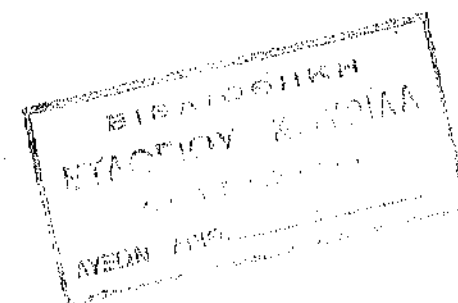
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ, Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, κλ.

ΤΟΜΟΣ ΟΓΔΩΟΣ.

ΑΠΟ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1857 ΜΕΧΡΙΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1858.

ΑΘΗΝΗΣ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΑΝΔΡΑΣ.

1858.

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ, 1858.

ΤΟΜΟΣ Η'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 190.

ΛΟΓΟΣ Κ. ΑΣΩΠΙΟΥ

Παραδίδοντας την δευτέραν αὐτοῦ πρωταεσίαν,

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 16' Σεπτεμβρίου 1857.

— 000 —

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Κύριοι,

Μετά τὸν περὶ Ἀλεξάνδρου κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος λόγον, δυσάρεστον ἴσως δὲν ἤθελεν εἶναι ἡ σύγκρισις τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρὸς πρὸς ἄλλους τοιαύτους τῆς ἀρχαιότητος ἢ τῶν νεωτέρων χρόνων, Ἀντίβαν, Καίσαρα, Ναπολέοντα, εἶτε, ὑπ' ἄλλην ἔποψιν, καὶ πρὸς τὸν τελευταῖον ἡρωᾶ τῆς χριστιανικῆς Ἡπείρου Γεώργιον Καστριώτην, Ἀλεξάνδρον καὶ αὐτὸν ὑπὸ τῶν πολεμίων ὀνομασθέντα· οὐδὲ πρὸς τοῦτο διάθεσις ἔλειπεν. Ἀλλ' ἡ παρούσα ἡμέρα εἰς ἄλλα παρὰ τοιαῦτα καλεῖ μας σήμερον, εἰς πράγματα πλησιέστερα, οἰκιακά. Σήμερον πρόκειται νὰ δεῖξωμιν εἰς τὸ κοινὸν τίνας καὶ τί και

πῶς, κατὰ τὸ παρελθὸν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος, συνέτελεσαν ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ λογιμοῦ τούτου λειψάνου διδασκοντές τε καὶ διδασκόμενοι καλλιεργούμεν, ποιά τινα οἱ προστάται καὶ κηδεμόνες αὐτοῦ, τίνα αἱ εὐεργετικαὶ χεῖρες βιαγενῶν τε καὶ ξένων θαφιλῶς ἐχρηγήσαν, ποιά τις χάρσις αὐτῶν ἐγένετο καὶ ποῖον τὸ προσδοκώμενον μέλλον. Ἰὼναι, οὕτως εἰπεῖν, οἰκιακῆς οἰκονομίας ἐκθεσις ἢ, ἐτέροις ῥήμασι, δημοσίᾳ ἐξομολόγησις τοῦ

πῆ παρέβην ; τί δ' ἔρεξα ; τί μοι δέον οὐκ ἔτελλεσθαι ;

Τοῦτο κελεύει ὁ νόμος καὶ οὕτω ποιητέον.

Πρὸ δεκαπέντε περίπου ἔτων, ἐν ἡμῶν περιοτάσει ὡς τὴν σημερινήν, λόγον ἀποδίδους τῆς πρώτης μου πρωταεσίας, ἔλεγα λυπούμενος· « Αἱ πρό ἐνιαυτοῦ ἐξηγηθεῖσαι παρ' ἐμοῦ ἐπιθυμίαι καὶ ἐλπίδες περὶ μεγάλων βελτιώσεων τοῦ πανεπιστημίου μένουσιν εἰσέτι, κακῆ τύχῃ, ἐπιθυμίαι καὶ ἐλπίδες, διότι ὁ πολιτικὸς στρόβιλος παρέσυρε τὴν ἐκκλήρωσιν αὐτῶν μέχρι τῆς εὐτυχεστέρας πρωταεσίας τοῦ διαδόχου μου. » Τὴν σήμερον, ἀπ' ἐναντίου, πρέπει νὰ μακαρίσω ἐμαυτὸν, ὅτι ἡ τύχη δια

τῆρας με ἄχρι τοῦδε, ὅσον πρὸς ἀποζημιώσιν τῆς τότε σπάνους διὰ τῆς ἀφθονίας τῶν νῦν ἀγγελοσσομένων, πολλῶν καὶ μεγάλων καὶ τοσοῦτων, μὴ τὴν ἀλήθειαν, ὄντων, ὥστε ἀμφιβάλλω ἂν δυναθῶ μὲχρι τέλους νὰ περιλάβω τὰ πάντα.

Καὶ ὅμως; ὁ δὲ προπαθήσει, κατὰ τὸ δυνατόν, νὰ ἴσῃ σύντομος, τοῦτο μὲν ἵνα μὴ βιβρίω παραπολὺ τὸ ἀρροατήριον, τοῦτο δὲ ἵνα μὴ λάβῃ καὶ ἡ παρῶσα ὁμιλία τὴν τύχην τῆς περυσινῆς, οὐ τιμηθεῖσιν τῆ διὰ τύπου ἐκδόσει ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ἀκαδημαϊκῶν λόγων, ὡς διεξοδικῆς, καὶ περ ἐκτετατῆς κατὰ τῆς πρυτανείας καὶ τῆς πανεπιστημιακῆς συγκλήτου, προφορικῶς τε καὶ ἐγγράφως αἰτιθέντος τοῦτου.

Ὅτι οἱ μέλλοντες νὰ ἀγορεύσωσιν ἐν ἀκαδημαίᾳ ἢ πανεπιστημίᾳ πρέπει νὰ λαμβάνωσι τὸ μέτρον τῆς ὁμιλίας: τῶν ἐκ τοῦ τυπογραφείου, ὁμολογῶ ὅτι εἶναι πρωτοφανές καὶ, καθ' ὅσον ἡ μικρὰ μου πείρα συγχωρεῖ νὰ γνωρίζω, εἰς οὐδὲν μέρος τοῦ κόσμου ὑπάρχον. Ἐγὼ ἐνόμιζα ὅτι, ἐπειδὴ οἱ πρυτανικοὶ λόγοι περιέχουσι, τρόπον τινά, τὴν ἱστορίαν τοῦ πανεπιστημίου Ὀθωνος, ὅ ἐστὶ τοῦ ἑλληνικοῦ, δὲ δ' εἶπεν, καὶ ἀνατολικῶν παιδευτηρίων, δὲν ἔπρεπε, δικαιοπτόμενοι, νὰ ἀνίσωσιν ἐν τῷ μέσῳ χάσμα.

Ὅτ' ἐγὼ οὔτε ἄλλος ἔχει βεβαίως ἀπαίτησιν ἢ ἀξίωσιν ὥστε τὸ βραβυκὸν τυπογραφεῖον, παραλείπον ἄλλα κατεπεύγοντα ἔργα τῆς κυβερνήσεως, νὰ τυπῶν λόγους ἀκαδημαϊκοῦς, ἐνόμιζα ὅμως πάντοτε εἶναι διὰ τῆς προσθήκης ἐνός ἢ δύο ἐργατικῶν δὲν ἦτον ἀδύνατον νὰ τυπῶνται δύο πανεπιστημιακοὶ λόγοι κατ' ἔτος. Ἐπειδὴ δὲ ἐντός τε καὶ ἐκτός τῆς Ἑλλάδος, ὁμογενεῖς τε καὶ ἀλλογενεῖς συντελοῦσιν εἰς τὴν πρόδον τοῦ καθιδρύματος τοῦτου, καὶ ἐπειδὴ πάντες ἐνατενίζουσι πρὸς αὐτὸ ὡς πρὸς κειμήλιον ἱερὸν, ὑπελάμβανον ὅτι εὐθὺς μετὰ τὰς πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων ὁμιλίαι τῶν πρυτάνων, διὰ τοῦ τύπου διαδιδόμενα καὶ τὰ ὀνόματα καὶ αἱ πράξεις τῶν συντελούντων, καὶ τὸν ζῆλον αὐτῶν ἤθελαν διατηρήσει ἀκαμίον, καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἐργαζομένων ἤθελαν ἐπαυξήσαι, καὶ ἐν γένει ἤθελαν ἀποδείξει ὅτι δὲν ἀδιαφοροῦμεν πρὸς τὰς δεικνυομένας ἀγχιθὰς διαθέσεις, περὶ μένοντες ἄχρι, οὐ, ἐκκεκρήσαντος τοῦ τυπογραφείου, δεῖξωμεν τὴν ἐγνωμοσύνην ἡμῶν πρὸς τοὺς κληρονόμους τῶν ἐπιδαφίλευσμένων, εἰς κρεῖττονά μεταδόντων βίον. Καθόλου; ἄνθρωπος, ἀκούων ὅτι μὲχρι τῆς σήμερον ἐκ τῶν πέρυσιν ἐκφωνηθέντων λόγων ὁ εἰς παραμελήθη ὡς διεξοδικός, ὁ ἄλλος δὲν ἐτυπώθη εἰς πλήρη, διότι λείπουσιν οἱ πίνακες, τὸ κυριώτερον (*), φοβούμαι μὴ ἐξακείλῃ εἰς τὸν βλάσφημον ἰταλικὸν λόγον, ὅτι τὸ πανεπιστήμιον ἐνταῦθα θεωρεῖται como l'ultima ruota del carro. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο οὔτε ἀληθές οὔτε δίκαιον, διότι ἡ κυβερνήσις δαπανᾷ οὐχὶ μικρὸν μέρος τῶν προσόδων τῆς εἰς διατήρησιν, ἐπαύξησιν καὶ καθημερινὴν βελτίωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ τοῦτου ἱεροῦ, οὐ-

(*) αὐτὸ δ' ἄχρι τῆς τριτῆς ἡμέρας πρὸ τῆς τελευτῆς ἐξευκλώθησαν αἱ στίλαι.

δὲ συμφρον εἶναι προσέτι νὰ ἀγνοῶνται καὶ συγκαταλύπτανται διὰ τῆς σιωπῆς ταῦτα, διὰ τοῦτο πέποιθα ὅτι τὸ ὑπουργεῖον τὸ ὅποιον ἐδείχθη πάντοτε πρόθυμον πρὸς τὰ καλὰ, πληροφορηθὲν περὶ τοῦτου, θέλει ἐπενέγκῃ τὴν προσήκουσαν θεραπείαν. Μεταβαίνω νῦν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τὴν ὁμοίαν, διὰ τὸ εὐκολώτερον, τακτικώτερον καὶ εὐσύνοπτον, θέλω διαίρεσει εἰς κεφάλαια. Καὶ πρῶτον ἀρχομαι ἐκ τῶν μαθητῶν.

1. Ἐγγράφαί καὶ ἀνανεώσεις τῶν φοιτητηρίων.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος ἐνεγράφησαν μαθηταὶ εἰς τὸ πανεπιστήμιον Ὀθωνος, ἐκ μὲν τοῦ ἑλληνικοῦ βυβαίου 101 ἐκ δὲ τῶν ἐξ ὁμογενῶν 89. Τὸ ὅλον τῶν ἐγγραφέντων 193.

Μεταξὺ τούτων καὶ τρεῖς Μολδαυοὶ κληρικοὶ, παρὰ τῆς αὐτῶν κυβερνήσεως σταλέντες ἐνταῦθα, ἵνα ἑλληνικὴν παιδευθῶσι παιδείαν· ὁ δὲ διάδοχός μου ἐλπίζω νὰ ἀναγγείλῃ ὑμῖν ἐν κειρῷ τῷ δέοντι καὶ ἐκ Πετροπόλεως καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀπωτάτω Ἀμερικῆς, ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ εἰς Ἀθήνας ἐλθόντας. Ἀνανεώσων δὲ τὰ φοιτητήρια ἐκ μὲν τοῦ βυβαίου τῆς Ἑλλάδος 279 ἐκ δὲ τῶν ἐκτὸς ὁμογενῶν 111.

Τὸ ὅλον τῶν ἀνανεωσάντων τὰ φοιτητήρια 390.

Οὗτοι δὲ, μετὰ τῶν ἀνωτέρω 193 τυπογραφειοῦμενοι, ἀποτελοῦσι τὸ σύνολον τῶν μαθητῶν 583.

Τοσοῦτοι ἦσαν οἱ παλαιοὶ καὶ νέοι πολῖται τοῦ πανεπιστημίου Ὀθωνος, ἐγγραφέντες τε καὶ ἀνανεωθέντες, κατὰ τὸ παρελθὸν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1856—1857.

2. Προβλεψεις αὐτῶν.

Ἦσαν δὲ οἱ νῦν προσελθόντες ἐκ μὲν τοῦ Α' Γυμνασίου Ἀθηνῶν 28 ἐκ δὲ τοῦ Β' 20 ἐκ τοῦ τῆς Σύρου 5 ἐκ τοῦ τῆς Ναυπλίας 23 ἐκ τοῦ τῆς Τριπόλεως 12 ἐκ τοῦ τῶν Πατρῶν 15 ἐκ τοῦ τῆς Λαμίας 9 ἐκ τῆς Ῥιζορείου Σχολῆς 12 ἐκ τῆς ἐξεταστικῆς τῶν ἀλλοδαπῶν ἐπιτροπῆς 59 ἐκ τῆς ἐξεταστικῆς τῶν ἀλλοδαπῶν ἐπιτροπῆς 10 ἐκ τούτων ἀπαρτίζεται ὁ ἀνωτέρω ἀριθμὸς. 193

3. Κατάταξις αὐτῶν.

Κατετάχθησαν δὲ ἐγγραφέντες καὶ ἀνανεωθέντες ὡς ἐφεξῆς:

Ἐγγρ. Ἀναν.	11.	17.	28
εἰς τὴν Θεολογ. Σχολῆν	101.	162.	263
εἰς τὴν Νομικὴν	47.	145.	192
εἰς τὴν Ἱατρικὴν	21.	47.	71
εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν	10.	19.	29
εἰς τὸ Φαρμακ. Σχολεῖον			583

4. Ὑποτροφίαι.

Ἐλάβον δὲ τὴν δι' ὑποτροφίας συνδρομὴν ὡς ἐφεξῆς:

Ἐκ τῆς ἀμέσου χορηγίας τῆς Κυβερνήσεως, Θεολογικῆς Σχολῆς	1	
Νομικῆς	5	
Ἱατρικῆς	2	
Φιλοσοφικῆς	2	
Ἐν ὅλοις, οἱ τῆς Κυβερνήσεως	10	10
Ἐκ τῶν ἄλλων κληροδοτημάτων		
Θεολογικῆς Σχολῆς	3	
Νομικῆς	11	
Ἱατρικῆς	7	
Φιλοσοφικῆς	4	
Ἐν ὅλοις ἐκ τῶν ἄλλων κληροδοτημάτων	25	25
Ἐκ τοῦ κληροδοτήματος Βίβλου		
Φιλοσοφικῆς Σχολῆς ἅπαντες	3	3
Ἐκ τοῦ κληροδοτήματος Πικυροκορδάτου		
Ἱατρικῆς	2	2
Ἐκ τοῦ κληροδοτήματος Θ. Ράκου	2	2
Ἰωνιδῶν		
Θεολογικῆς	1	
Φιλοσοφικῆς	3	
	4	4

Τὸ ὅλον τῶν ὑποτρόφων 46

Βεβαρδάκης.

Εἰς τὰς ὑποτροφίας κατατάσσωμεν καὶ τὴν παρὰ τοῦ κυρίου Δ. Βεβαρδάκη, καὶ τοῖ ἐκτὸς τοῦ πανεπιστημίου καὶ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ ἐν Πετροπόλει φιλογενῆς οὗτος ἀνὴρ ἀπεφάσισε νὰ διατηρήσῃ ἐπὶ διετέλῃ ἐν τῇ ἀκριτικώτερᾳ Κύρῳ, πρὸς τελεοποίησιν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ, τὸν ἐν τῷ ποιητικῷ διαγωνισμῷ τοῦ 1856 ἔτους ἀριστεύσαντα καὶ στεφανωθέντα φοιτητὴν τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς κύριον Δημήτριον Βεβαρδάκη, χορηγῶν αὐτῷ κατὰ μῆνα δραχμὰς 177,66. Ἐδῶκε δ' αὐτῷ καὶ τὴν τῆς μεταβάσεως δαπάνην, δραχμὰς 600.

5. Ἀπασχόλησις ἢτοι ἀποφοιτήσις αὐτῶν.

Ἀπασχόλησαν δὲ ἦτοι δι' ἀποφοιτητηρίου ἀπῆλθον, Θεολογικῆς Σχολῆς 3 Νομικῆς Σχολῆς 18 Ἱατρικῆς Σχολῆς 21 Φιλοσοφικῆς Σχολῆς 11 Τὸ ὅλον τῶν ἀποφοιτησάντων 53

6. Ἐξετάσεις καὶ ἀναγορεύσεις.

Διδάκτορες, τελειοδιδάκτοι καὶ διδάσκαλοι:

Τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς,		
Ἐνεκρίθη εἰς τοὺς προλήτας εἰς Ῥώσσοσ	1	1
τὸ γένος		
Τῆς Νομικῆς Σχολῆς,		
Διδάκτορες	11	
Τελειοδιδάκτος	1	
Ἀπερρίφθη	1	

Ὁὐ προλαβόντες νὰ ἐξετασθῶσι 5 Πανεπιστήμιον λοιπὸν πρὸς ἐξέτασιν ἐκ τῆς Νομ. Σχολῆς ἐν ὅλοις 18 18 Τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς, διδάκτορες 42 Οὐπω ἀναγορευθέντες 2 Ἀπερρίφθητες 2 Οὐ προλαβόντες νὰ ὑποστῶσι τὰς προφορικὰς ἐξετάσεις 15 Οὔτε εἰς τὰς προφορικὰς οὔτε εἰς τὰς ἐγγράφους ἐξετάσεις προλαβόντες νὰ ἐξετασθῶσιν 20 Πανεπιστήμιον λοιπὸν εἰς τὴν ἐξέτασιν ἐκ τῆς Ἱατρικῆς σχολ. ἐν ὅλοις 81 81 Τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, διδάκτορες, οὐπω ἀναγορευθέντες, ὡς οὐ προσηνεγόντες τὴν προδιδακτορικὴν ἤτοι αἰνέσιμον διατριβὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένην 2 Τελειοδιδάκτοι 2 Διδάσκαλοι 6 Οὐ προλαβόντες νὰ ἐξετασθῶσι 4 Ἀπερρίφθη 1 Πανεπιστήμιον λοιπὸν εἰς τὴν ἐξέτασιν ἐκ τῆς Φιλοσοφ. Σχολῆς ἐν ὅλοις 15 15 Τοῦ Φαρμακευτικοῦ Σχολεῖου 14 14 Πανεπιστήμιον λοιπὸν εἰς τὴν ἐξέτασιν ἐκ τῆς Σχολῆς καὶ ἐκ τοῦ Φαρμακευτικοῦ Σχολεῖου ἐν ὅλοις 137 Τούτων τὰ ὀνόματα παραλείπονται, διὰ τὸ σύντομον, ἐνταῦθα, θέλουσι δὲ ἐν σημειώσει κατωτέρω ἀναφερθῆ μόνον τὰ τῶν ἐξετασθέντων καὶ ἐγκριθέντων (*).

Πάντες οὗτοι, εἰς διάφορα μέρη ἐντός καὶ ἐκτός τοῦ Κράτους διασπαρέντες, καὶ δείγματα τῆς αὐτῶν ἱκανότητος δίδοντες, θέλουσιν ἀποδείξει ὅτι οὔτε διδασκόμενοι δαπανῶσι τὸν καιρὸν ἐπὶ μάταιον οὔτε διδάσκοντες εὐδαισι, οὐδὲ ἡ κυβερνήσις θέλει ἔχει αἰτίαν νὰ δυσχεραστῆται διὰ τὴν καταβληλομένην δαπάνην.

7. Παρατηρήσεις.

Ἦρὲν προβῶ περαιτέρω, ἐξαιτούμαι τὴν ἄξιαν νὰ ὑποσυνάψω εἰς τὰ παραγόμενα δύο παρατηρήσεις. Καὶ πρῶτον περὶ τῶν ἐξετάσεων. Πράγμα ἀνεξέταστον, κρύπτων πολλάκις ἀρετὰς ἢ ἐλλείμματα, οὔτε γινώσκειται, οὔτε ἐκτιμᾶται προσκόντως, διὰ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς παιδευτηρίοις, ὡς καὶ ἀπανταχοῦ, ἡ ἐξέτασις λογιζέται ὡς ἡ λυδία λίθος τῆς προόδου ἢ μὴ. Καὶ γονεῖς, καὶ συγγενεῖς, καὶ φίλοι, καὶ ἡ πατρις ὄλη μετὰ πόθου περιμένουσι τὸ διὰ τῶν ἐξετάσεων ἐξηγούμενον ἀποτέλεσμα τῆς τῶν οἰκείων προόδου, ὅπερ εἶναι τὸ τέρμα τοῦ ἀγώνος. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ νέοι, οὐ καταδεχόμενοι νὰ μένη περὶ αὐτῶν ἡ ἐλαχίστη ὑπόνοια ἀτρυτῶτος καταβάλλουσι πόνους εἰς προετοιμασίαν,

(*) ΣΗΜ. ΠΑΝΔΡ. Παραλείφθησαν τὰ ὀνόματα ὡς περὶ τὰ.

και προσερχονται προθύμως να δώσωσι το τελευταίον δείγμα της επιμελείας και επιδόσεως αὐτῶν, πρὶν ἐκ πολιτῶν τοῦ πανεπιστημίου μεταβῶσιν εἰς τοὺς πολιτὰς τῆς μεγάλης κοινωνίας, τοῦ κόσμου. Ταῦτα συνιδῶν καὶ ὁ περὶ τούτων νομοθετήσας ἔβρισε τὰς ἐξετάσεις ἐν τοῖς παιδευτικοῖς καθιδρύμασι τῶν ὠν οὐκ ἄνευ.

Ἡ πλῆθὺς τῶν ἐξεταζομένων δεικνύει βεβαίως τὸν καθ' ἑκάστην αὐξοῦντα πρὸς τὴν παιδείαν ζῆλον, ἀλλ' αὐτὸ τούτο, ἕπερ καὶ τοὺς προϋπαρμένους καὶ πάντας ἐν γένει τοὺς φιλοκάλους τέρπει, φέρει καὶ τινα δυσκολίαν οὐ μιαν, διότι πᾶν πρᾶγμα ὑπερβαῖνον τὸ μέτρον γίνεται βαρὺ καὶ ἐπίπονον. Ἐργαζομαι εἰς τὴν ἐφαρμογήν.

Οἱ ἐν τῇ Θεολογικῇ καὶ φιλοσοφικῇ Σχολῇ ἐξετασθέντες, ὡς ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες, παραλείπονται, οὐδὲ οἱ τῆς Νομικῆς εἶναι λίαν πολλοί. Ἀλλὰ γίνεται καταπληκτικὸν τὸ πᾶν εἰς τὴν Ἰατρικὴν Σχολὴν. Νέοι ὑπὲρ τοὺς ὀδοῦκοινα, τακτικῶς διακορυσσάντες τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζήμενα μαθήματα καὶ καλῶς παρεσκευασμένοι παρίστανται πρὸς ἐξέτασιν. Ἐπειδὴ δὲ ἕκαστος ἐξεταζόμενος πρέπει νὰ λύσῃ τρία ζητήματα ἀπ' ἑκάστου τῶν ἑνδεκα μαθημάτων τῆς Ἰατρικῆς, ἔπεται ὅτι ἕκαστος αὐτῶν πρέπει νὰ λύσῃ ἑγγράμμιον 33 ζητήματα ὑπὸ ὀδοῦκοινα λοιπῶν ἐξεταζομένων πρέπει νὰ γραφῶσι 2640 λύσεις ζητημάτων. Ἀφαιρουμένου δὲ τοῦ τρίτου αὐτῶν, τὰ ὁποῖα συγχωροῦνται νὰ μὴ λύσῃσι, μένουσιν ὡς ἑγγίστα δισχιλία ἑγγραφα. Τοσαῦτα πρέπει νὰ ἀναγνώσῃ κατ' ἴδιον, νὰ μελετήσῃ καὶ γνωμοδοτήσῃ περὶ αὐτῶν ἕκαστος τῶν ἐξεταστών, πρὶν ἢ μετὰ τῶν συναδέλφων συνέλθῃ, ἵνα ἐπὶ πολλὰς ὥρας οὐκ ὀλίγων ἡμερῶν ἀνακαθῆται καὶ προσηκόντως ἐπιτιμήσῃ τὰς προφορικὰς ἐξετάσεις ἐνὸς ἑκάστου.

Ἐκαστος βλέπει ἤτι πρὸς ἀριεθῆ ἐκτέλεσιν τούτων ἀνάγκη πᾶσι ὅπως οἱ καθηγηταὶ αὐτοὶ, πᾶν ἄλλο παραλείποντες, διακρίθωσιν ὅλον αὐτῶν τὸν κενὸν εἰς παραδόσεις καὶ ἀδιδάκτους ἐξετάσεις. Τούτο ἀπαυθᾶ καὶ τὸν κενωτικώτατον, συγγραφὴν μάλιστα, μεταφράσιν, ἢ ἄλλο τι ἀνά χειρὸς ἔχοντα. Ἐκ τούτου ἐν μὲν ταῖς ἑγγραφοῖς ἐξετάσεων σχολικῶς μεταφέρονται τὰ εἰς λύσιν ζητήματα ἀπὸ καθηγητοῦ εἰς καθηγητὴν, διὰ τὸ ὅποιον δικαίως μὲν παραπονῶνται οἱ ἐξεταζόμενοι, οὐκ ἀδίκως δὲ θρασυνοῦσι καὶ οἱ ἐξετασταί, διότι κατὰ τὸ ὁριζήσαντο λατινικὸν ultra posse nemo obligatur, ἐν δὲ ταῖς προφορικαῖς ἐξετάσεσιν ἀναγκάζονται πολλοὶ τῶν ἐξεταστών νὰ ἀναθέτωσι τὰ ἑαυτῶν εἰς τινος τῶν συναδέλφων, αὐτοὶ δὲ εἰς ἄλλους, καὶ ἐκ τούτου πολλὰς ὀλίγιστοι ἐν αὐταῖς παρευρίσκονται, ὡς καὶ ἐν ταῖς ἀναγορεύσεσιν. Ἐπειδὴ ὡς πρῶτα ἐπρεπε νὰ παρευρίσκωμαι εἰς τὰς διδακτικὰς ἀναγορεύσεις, παρετήρησα ἐνίοτε ὅτι ἡ σχολή, ἠτις ἤρρωτο ὑπὸ τοῦ κοσμητοροῦ εἰ κρινεῖ τὸν ὑποψήφιον ἀξίον τοῦ διπλώματος, περιστάνετο ὑπ' ἐνόχου μόνου. Ἐκ τούτου καὶ ἡ ἐντύπωσις, τὴν ὁποῖαν ἤθελε κάμει πλῆθος ἐν τῶν καθηγητῶν συνδρι-

ον καὶ λαμπρότερον τὸ θέαμα, ἐκλείπει, καὶ ἡ φιλοτιμία τῶν νέων ἀκαμβλύεται, παρατηρούντων ἀδικιοφρίαν περὶ αὐτῶν ἐν ᾧ ἐπεθύμουν καὶ πάντας τοὺς διδάξαντας αὐτοὺς νὰ ἔγωσι παρόντας, καὶ εἰς πλείονας θεατὰς καὶ ἀκρατὰς νὰ ἐπιδειχθῶσι τὴν ἑαυτῶν ἱκανότητα. Δὲν προέπει νὰ λησμονήσωμεν οὐτε ὅτι εἰμεθα ἔθνος μεσημερινόν, ὄλον ἄμματα, ὡτρία καὶ φαντασία, οὐτε ὅτι οἱ ἐξεταζόμενοι, νέοι ὄντες, δὲν δύνανται νὰ γένωσι παραχρῆμα στωϊκοὶ φιλόσοφοι, καταφρονῶντες πρᾶγμα καὶ τὴν φιλοτιμίαν ἐγείροντα. Ἐκτός δὲ τούτου οὐδὲ ὡς πρὸς τὴν δριστικὴν ψηφοφορίαν εἶναι ἀδιάφορος ἡ ὀλιγότης τῶν ἐξεταστών.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, οὐδεὶς ὁ μὴ ὄρων ὅτι τὸ πρᾶγμα χροῖζει ὀραταίαις. Ἀλλὰ τίς καὶ ποία ἡ ὀραταίαι; χροῖς ἐμὸν ἦτον νὰ δεῖξω τὸ δυσχερές, ἀλλοῦ δ' ἔργον ἡ ὀραταίαι. Ἡ Ἰατρικὴ Σχολή, ὀρμῆμας σκάρφεισα, θέλει καθυποβάλλει διὰ τῆς συγκλήτου τὴν ἑαυτῆς γνώμην ὑπὸ τὴν ἄνεσιν τοῦ ὑπουργείου, τὸ δὲ ὑπουργεῖον, οὐδέποτε ἀρνήσεν τὴν ἐκταῦ συνδρομὴν εἰς πᾶσαν δικαίαν αἴτησιν, δὲν θέλει ἀποβάλλει τὴν τῆς Σχολῆς καὶ τῆς Συγκλήτου. Τὸ ὑπουργεῖον τὸ ὅποιον μετὰ ζήλου ἀξιοπαίνοῦ ἐφρόντισεν, ὡς πληροφροῦμαι, περὶ τῆς ἐξεταστικῆς τῶν βιβλίων ἐπιτροπῆς, δὲν θέλει παραμελήσει καὶ τὸ σπουδαιώτατον τούτο ἔργον. Τῆς καταλλήλου δὲ διορθώσεως γενομένης, εἶμαι βέβαιος ὅτι αἱ ἐξετάσεις καὶ εὐχερέστεραι καὶ δικαιότεραι ἔσονται, καὶ μὴν καὶ χρησιμώτεροι ἐξετάσουσι τε καὶ ἐξεταζόμενοι, τὸ δὲ πανεπιστήμιον Ὀθωνος δὲν θέλει ἀποβάλλει ἢν ἤρχισεν νὰ ἔχη ἀπανταχοῦ καλλίστην ὑπόληψιν.

Σπουδαιότερα εἶναι ἡ δευτέρα παρατήρησις, ἡ ἐξέτασις. Καὶ περ τοσοῦτων εἰς τὴν παιδείαν διαπανομένων, καὶ περ τοσοῦτων ἐκπαιδευομένων κατ' ἔτος, καὶ ἐντός καὶ ἐκτός τοῦ Κράτους ὑπάρχει σπάνις, ἔλλειψις καθ' αὐτὸ διδασκάλων, ζητούμενων καὶ οὐκ εὐρισκόμενων. Ὁ τελευταῖος ἀνατολικὸς πόλεμος φέρεται ὅτι οὐχ μόνον ἐπλούτισεν, ἀλλὰ καὶ ἐφώτισεν τοὺς ἔξω ὁμογενεῖς, ἰδίως βεβαίως τοιαύτας μεγαλοεργίας καὶ πεισθέντας ὅτι ἀνευ παιδείας οὐτε τὰ τοιαῦτα κατορθοῦνται, οὐτε αὐτοὶ τὰς σημερινὰς χρεῖς τῶν δύνανται νὰ πληρώσωσι. Καὶ οὕτω λοιπὸν ἀποτινάξαντες τὴν πρῶτην ῥαθυμίαν ἀπανταχοῦ ἐπὶ ἀδραεῖ συντάξασιν ζητούσαι διδασκάλους. Ἐκ Καίρου, ἐξ Ἀλεξανδρείας, ἐκ Σμύρνης, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ Κάλκης, ἐκ Τενέδου, ἐκ Σεβρίας, ἐκ Κυθωνίων, ἐξ Ἰωαννίνων καὶ ἀλλοῦθεν ζητοῦσι διδασκάλους· πέντε ἢ ἕξ ἐντολὰς ἔχω ἐγὼ μόνον, καὶ εἰς πάντας ἀναγκάζομαι νὰ ἀπάντησῶ ὅτι οἱ ὑπάρχοντες διδασκαλοὶ μόλις ἐξαρκοῦσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου.

Οὐδεὶς βεβαίως θέλει ἐλαφρημίσει λέγων τί μέλει μας διὰ τοὺς ἄλλους; Ἀπ' ἐναντίου, ὅτι ἡμεῖς εἰμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐφοδιάζωμεν διδασκάλους τὴν Ἀνατολήν, τούτο, ἔχω ἀδιστακτὸν πληροφροῦμαι, εἶναι γενικὸν φρόνημα· διότι ἐκ τῶν κυριωτέρων σκεπῶν τῆς συστάσεως τοῦ πανεπιστημίου

ἦτον βεβαίως καὶ οὗτος. Ὁ πρῶτος αὐτοῦ πρύτανης, ὁ μακαρίτης Κ. Σχινᾶς, εἰς τὰς κατὰ τῆς ἐγέρσεως τοῦ πανεπιστημίου ἐστάσεις, ὅτι ἔλειπαν οἱ διδάξαντες, ἀπάντα πάντοτε διεῖ ἀπὸ τούτου συνίστατο τὸ πανεπιστήμιον ἵνα παρασκευασθῇ αὐτοῖς. Καὶ εἰς τούτο δὲν εἶχεν ἀδίκον, διότι νομικοὺς καὶ ἱατροὺς δυνατόν νὰ λάβωμεν καὶ ἀλλαχόθεν, πόθεν ὅμως διδασκάλους καὶ θεολόγους;

Ἀλλὰ καὶ εἰ ἔλειπαν τοιοῦτοι λόγοι, λόγοι δίκαιοι, ὀρθοὶ καὶ ἰσχυροὶ, τὸ ὄνομα τῶν Ἀθηνῶν ἡ τιμὴ τοῦ πανεπιστημίου, τὸ συμφέρον τοῦ τόπου, ἀπαιτοῦσι καὶ ἀπαιτοῦσι τούτο μεγαλοφώνως. Ἐκ τῶν μόνων σχολείων τοῦ Ἰσοκράτους ἐπεμπευ ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν πλῆθος μαθητῶν εἰς τὰ ἔξω μέρη, καὶ ἐξ αὐτοῦ, ὡς ἐκ τοῦ δουρείου ἵππου, ἐξήλθον τόσοι ἀριστοὶ (*), ὀλόκληρον πανεπιστήμιον τῶν νέων Ἀθηνῶν δὲν θέλει εἶναι ἱκανὸν νὰ παράγῃ τοσοῦτους, ὥστε περισσεύοντες ἐνταῦθα νὰ διασπείρονται ἀπανταχοῦ; Ἐπειτα δὲ, ἀπ' οὐ οἱ ἄνθρωποι τιμῶσι μας τοσοῦτον, ὥστε νὰ νομίζωσι τὸν τόπον ἡμῶν ἐστὶν τῶν φάτων, δὲν εἶναι δίκαιον νὰ δευχθῶμεν ἄξιοι τούτου; Ἀκριβεῖς ἔχω πληροφροῖας ὅτι διδασκαλὸς διπλωμα φέρων τοῦ πανεπιστημίου Ὀθωνος, εἶναι εἰς τὰ ἔξω μέρη περιζήτητος. Καθ' ἕνα λοιπὸν ἡμῶν εἶναι ἵνα διασώσωμεν καὶ ἐπαυξήσωμεν τὴν ἀποκτηθεῖσαν ὑπόληψιν· ἐπὶ δὲ ἱερώτερον χροῖς ἔχομεν, οὐχὶ ἐξ Ἀνατολῆς νὰ περιμάνωμεν, ἀλλ' ἡμεῖς ἐκείσε νὰ διαπέμφωμεν τὸν πολιτισμὸν.

Εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι τὸ φιλόμοσον ὑπουργεῖον τῆς παιδείας, ἐπαυξάνον τὸν μέχρι τοῦδε δευχθέντα ἐπαινετὸν ζῆλον, θέλει ἐπενέγει τὴν ἀναγκαίαν τῆς παρατηρηθείσης ἐλλείψεως διορθώσιν. Τὸ ὀρθώτατον βήμα τῶν φιλοσόφου ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον ἐνεκά του κινεῖται καὶ ἡ παρατήρησις ὅτι οὐκ ὀλίγοι νέοι, περὶ πάντας τὸν κύκλον τῶν φιλολογικῶν μαθημάτων, ἐτρέψασιν ἔπειτα εἰς ἄλλας σχολὰς, θέλωσι συντελέσει εἰς τὴν περὶ διορθώσεως σκέψιν.

8. Διδασκαλία.

Ἐπανέρχομαι νῦν εἰς τὴν διακοπιεῖται σειράν τοῦ λόγου. Οἱ ἀρχαῖοι καθηγηταί, ἱερώτατον χροῖς ἐκπληροῦντες, μετὰ ζήλου ἐδίδασκον δι' ὅλου τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους τὰ διὰ τοῦ προγράμματος ἀγγελθέντα μαθήματα. Ὁ ἑταίριος καθηγητὴς Διονύσιος Λιγνιήτης ἐδίδασκον, ἐντός δύο ἔτων, πλῆρες τὸ μάθημα τῆς εἰδικῆς Νοσολογίας καὶ Θεραπειᾶς. Οἱ νεωστὶ διορισθέντες Κωνσταντῖνος Βουσιδάκης, Στέφανος Σταυρινάκης καὶ Διονύσιος Κλεόπας, ἐγκαίριος ἀρξάμενοι, ἐξηκολούθησαν ὡσαύτως μέχρι τῶν δύο διδασκόντες. Οἱ ἐξελθόντες ἤδη, ὡς καὶ οἱ εἰς ἐξέτασιν ἑτοιμοὶ διδασκαλοὶ μαρτυροῦσιν ἱκανῶς ὅτι καὶ τὸ φιλολογικὸν φροντιστήριον δὲν ἔμενε

ἀργόν. Ὁ καθηγητὴς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου Μιχαὴλ Ποτλῆς δὲν ἤρχισεν ἐτι διδάσκειν, παρευρίσκατο ὅμως εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Νομικῆς Σχολῆς καὶ εἰς τὰς ἐξετάσεις. Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι μετ' ἱκανῆν καὶ πολυχρόνιον προετοιμασίαν ἐν τόκῳ πλουσιωτάτῳ θέλει ἀποζημιώσαι τὴν μέχρι τοῦδε ἔλλειψιν. Οἱ ὑφηγηταὶ Γεώργιος Γεννάδιος καὶ Σπυρίδων Μπαλάνος ἐδίδασκον δι' ὅλου τοῦ παρελθόντος ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους. Οἱ ὑφηγηταὶ Ἀλέξανδρος Κοντόσταυλος, Βασίλειος Λάκων καὶ Ἰωάννης Σαυτελλῶς δὲν ἐδίδασκον δι' ὅλου τοῦ παρελθόντος ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους, ὁ δὲ Γεώργιος Παπασλιώτης δὲν ἐδίδαξε κατὰ τὴν θερινὴν ἐξαιρησίαν.

Ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογίας Διονύσιος Κλεόπας, ὑπὸ τῆς πανεπιστημιακῆς συγκλήτου ταχθεὶς, ἐξεφώνησε τὴν συνθήκη λόγον κατὰ τὴν Ἰανουαρίου, ἐορτὴν τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ ἐορτὴν τοῦ πανεπιστημίου.

Ὁ καθηγητὴς τῆς ἱστορίας Κ. Παπαβήγγουλος ἐξεφώνησεν, ὡσαύτως ὑπὸ τῆς πανεπιστημιακῆς συγκλήτου ταχθεὶς, τὸν κατὰ τὴν κ' ἀπριλίου λόγον, ὅτι γίνεται ἡ ἐνιαύσιος τελετὴ τῆς τοῦ πανεπιστημίου ἰδρύσεως.

9. Ἀστυκλική.

Πρὸ ἑτῶν ἡ Ἰατρικὴ Σχολή, αἰσθανθεῖσα τὴν ἀνάγκην τῆς Ἀστυκλικῆς, ἤησε τὴν σύστασιν αὐτῆς, πρὸς ἀσκήσιν τῶν ἱατροσπουδαστῶν, οἵτινες, δι' ἔλλειψιν ἐντελῶς κατηρτισμένου νοσοκομείου, δὲν δύνανται νὰ ἐφαρμοσῶσιν ἐπὶ τῆς κλίνης τῶν νοσοῦντων τὰς ἀπὸ ἔδρας διδασκομένης θεωρίας, ἀλλ' ἡ εὐχὴ αὕτη τῆς Σχολῆς ἔμενε μέχρι γῆθς καὶ πρῶτον ἀνεκπλήρωτος, νῦν δὲ ἀγαθὴ τύχη, διὰ τῆς βρασιλικῆς τῆς ἐπιμελείας τοῦ σεβαστοῦ ἡμῶν ἡγεμόνος καὶ διὰ τῆς ἀόκνου ἐπιμελείας τοῦ ὑπουργοῦ τῆς παιδείας, ἐπληρώθη καὶ τὸ κενὸν τούτο. Καθιδρύθη καὶ ἡ Ἀστυκλικὴ ὡς πανεπιστημιακὸν μάθημα, καθηγητοῦ διορισθέντος τοῦ ἀμητηρίου Ὀρφανίδου. Συμπληρωθεῖσα δὲ δι' ἀξίων βιβλίων, τῶν κυρίων Στεφάνου Σταυρινάκη καθηγητοῦ, Ἀντωνίου Βιτσάρη ὑφηγητοῦ καὶ Ἀρεταίου ἱατροῦ, θέλει ἀρξίσει τὰς ἐργασίας αὐτῆς ἐπ' ἀγαθῶ καὶ τῆς σπουδαζούσης νεότητος καὶ τῶν πασχόντων ἐνδεῶν καὶ πονήτων.

10. Διακόσμησις τοῦ Πανεπιστημίου.

Πρὸ πολλοῦ οἱ κατὰ καιροὺς πρυτάνεις ἠσθάνθησαν τὴν ἔλλειψιν καταλλήλου καὶ εὐπρεποῦς γραφείου τῆς πρυτανείας. Καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ παρετηρήσαμεν ὅτι τὸ μέρος ὅπερ ἦτον ὡς πρυτανεῖον ἐχρησίμευεν ἐν ταῦτῳ καὶ εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς τακτικῆς συγκλήτου καὶ τῶν Σχολῶν, καὶ εἰς τὰς ἐξετάσεις, διδασκαλικὰς τε καὶ διδασκαλικὰς, εἰς ἀνάγκησιν τῶν διδασκάλων, εἰς ἐγγραφὰς καὶ εἰς πᾶν ἄλλο. Κελευθὸν δὲ προσέτι εἰς θέσιν δι' ἧς πλῆθος οἰκείων καὶ ξένων διαβασίον καὶ εἰς τὸ αὐτὸ σφρόνον, ἐν τάρτατε τὰς ἐργασίας τῶν ἐν αὐτῳ ἐργαζομένων, ἦτον πάντη ἀνοίκισον καὶ θεραπειᾶς χρῆζον.

(*) « Ecco ubi exortus est magister istorum omnium (? τῶν πρυτανεφθέντων), cuius o ludis tanquam ex equo Trojano innumeris (παρ' ἄλλοις, meri) principes oratorum » (Cicer. de Oratore, II, 22.)

Οὗτω λοιπὸν προτάσει τοῦ πρυτάνεως, συναίνεσι τῆς πανεπιστημιακῆς συγκλήτου καὶ ἐγκρίσει τοῦ τῆς παιδείας ὑπουργείου, τὰ πρὸς τὸ δυνάμιον περιούλιον κείμενα δύο δωμάτια μετεσκευάσθησαν εἰς πρυτανεῖον, κομψῶς καὶ φιλοκαλῶς διασκευασθέντες, ἀντικεινῶς τῆς λοιπῆς τοῦ πανεπιστημίου κατασκευῆς, καὶ ἰκανῶς εὐπρεπῆς πρὸς ὑποδοχὴν παντὸς κόσμου προσώπου ἐκ τε τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν ξένων. Ἐδαπανήθησαν δὲ εἰς ταῦτα πάντῃ δραχμαὶ χίλια πεντακόσια ὡς ἑξῆς.

Ἐπειδὴ δὲ κατ' ἔτος ἐδαπανῶντο ὑπὲρ τὰς δικασίας δραχμαὶ εἰς μετακόμισιν καὶ ἐπίγειον ξένων ἐπὶ μισθῷ κλιμακίων διὰ τὰς δημοσίας τελετὰς τοῦ πανεπιστημίου, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς τοιαύτης ἐνιαυσίας δαπάνης, ἡ πρυτανεία καὶ ἡ πανεπιστημιακὴ σύγκλητος ἐκρίναν ἀναγκαῖον ὥστε τὸ πανεπιστήμιον νὰ δαπανῆσθαι ἐξ ἑαυτῶν εἰς ἀγορὰν κλιμακίων ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ. Παρακαλέσαμεν λοιπὸν τὸν ἐν Μασσαλίᾳ γενικὸν πρόξενον τῆς Ἑλλάδος κύριον Ζ. Γουασιάν τὰ φροντίσθαι περὶ τούτου· ὁ δὲ ἀείψως δεῖξαι ὑπὲρ τοῦ πανεπιστημίου προθυμίαν, ἀσμένως ἐδέχθη καὶ τὴν παραγγελίαν ταύτην.

Καὶ ἄλλα δὲ ταπεινότερα οἰκοδομηματὰ κατασκευάσθησαν χρησιμεύοντα πρὸς καθαρισμὸν τοῦ κεντρικοῦ ἀποχετευτικοῦ ἀποχετεύματος εἰς τὸ ὑγεινὸν τοῦ ἀέρος καὶ εἰς ἀποφυγὴν πάσης ἀπειροκαλίας. Ἐδαπανήθησαν δὲ εἰς αὐτὰ δραχμαὶ ἑπτακόσια.

Πυλῶν.

Δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τῆς πρυτανείας καὶ ἡ ἀσχημία τὴν ὅποιαν εἰς τὸ κεντρικὸν φέρει ὁ ἐξ ἀθλιωτάτων ζυλογιγλίδων πυλῶν εἰς τὴν εἴσοδον καὶ τὴν λοιπὴν κελυφὴν τοῦ κεντρικοῦ βλάπτων καὶ ἀσφάλλειν οὐδεμίαν περὶ τῶν, καὶ ὅπως ἀποφύγῃ τὸν ἀποχετευτικὸν ἀποχετευτικὸν ὄν. Ἀπεφασίσθη λοιπὸν νὰ κατασκευασθῇ ἐκ αἰθέρου χυτοῦ. Ἀλλὰ, πρὶν ἐπιχειρησθῆναι τὴν κατασκευὴν ἦσαν ἀνάγκη νὰ γράψωμεν εἰς τὴν ἐν Γεργέστη ἀρχιτέκτονι Χάντην, τὸν καὶ τὸ σχέδιον ὅλου τοῦ πανεπιστημίου ἐπιτελέσθαι, ἵνα στείλῃ ἐκείθεν ἡμῖν ὑπερ εἰς σχέδιον τοῦ πυλῶνος, τὰ μέτρα, τὴν σημείωσιν τοῦ ἀναγκαίου ὕψους καὶ τὸν προϋπολογισμὸν τῆς δαπάνης, ἵνα κατ' αὐτὰ ἡ παραγγελία γένηται. Ἐγράψαμεν λοιπὸν πρὸς τὸν ἐν Γεργέστη γενικὸν πρόξενον τῆς Ἑλλάδος κύριον Ἀγγελῶν Πανικέσην, παρακαλοῦντες αὐτὸν νὰ ζητήσῃ πρὸς τὸν ἀρχιτέκτονον, καὶ στείλῃ πρὸς ἡμᾶς τὰ ἐπιτάγματα. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος ἐλείπειν ἐν Δυνίᾳ, ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ὁ πρόξενος, ἀλλ' οὐδεμίαν εἰσέτι ἀποκρίσιν. Ἡ περὶ τούτου περαιτέρω μέριμνα ἀπόκειται πλέον εἰς τὸν διάδοχόν μου.

11. Ἐξασφάλισις τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἡ ἐκ κινδύνου πηρῆς ἐξασφάλισις τοῦ Πανεπιστημίου ἀνεκέρων ἦτον σπουδαία φροντίς καὶ μέριμνα τῶν τε κατὰ καιρὸς πρυτάνεων καὶ τοῦ ὑπουργείου διὰ τὰς δυσκολίας ὅπως τῆς διατηρήσεως καὶ χρήσεως τῶν ἀναγκαίων ὀργάνων, ὁ σκοπὸς οὗτος ἐμίμνε μέχρι τοῦδε ἀνεκτέλεστος. Ἀλλὰ τελευταῖον, κα-

τὰ προτροπὴν τοῦ ὑπουργείου τῆς δημοσίας παιδείας, ἡ πρυτανεία, συναίνεσει τῆς πανεπιστημιακῆς συγκλήτου, ἐφρόντισε καὶ περὶ τούτου δεόντως διὰ πυροσβεστικῆς ἀντλίας. Ἡ πυροσβεστικὴ αὕτη μηχανὴ παραγγέλθη εἰς τὸν ἐν Παρισίοις ἐπιτετραμμένον τὰ ἑλληνικὰ πράγματα κύριον Φωκίωνα Ῥώκ, ὃς μετ' ἀξιοπαύτου ἑλλοῦ ἐξετέλεσε τὴν παραγγελίαν. Σταλείσα δ' ἐνταῦθα ἡ ἀντλία καὶ δοκιμασθεῖσα πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῶν πυροσβεστικῶν κύριον Νικολάου Μάνου, ἐνώπιον τοῦ ὑπουργοῦ, τοῦ πρυτάνεως καὶ τοῦ γραμματέως τοῦ Πανεπιστημίου, εὐρέθη ἐν ἀρίστη καταστάσει, ἡ καλλιοτέρα τῶν ἐν Ἀθήναις, κατὰ τὴν ἡμολογίαν τοῦ αὐτοῦ ἀρχηγοῦ, λειπόντων μόνον, ὡσούτως κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἀνωτέρω λοχαγοῦ, τῶν ἐλαττωμάτων, τῆς μεγάλης κλειδῆς καὶ δύο ὑδριῶν, περὶ ὧν ἐγράψαμεν εἰς τὸν ἐπιτετραμμένον κύριον Ῥώκ (α).

Οἱ κύλινδροι τῆς μηχανῆς καὶ ἡ λεκάνη εἰσὶ λίαν καλῶς κατασκευασμένοι καὶ ἰσχυροί. Οἱ σωλήνες ἐπίσης καλοὶ, ἡ ἐκφευρόμενος τοῦ ὕδατος φθάνει εἰς ὕψος 25—30 μέτρων, ἡ ὁπῆ αὐτῆς εἶναι δεκαπέντε χιλιομέτρων περίπου, ὅπου δεκνόμενὸν δύναμιν ἰσχυρῶν. Ἡ ἀξία τῆς μηχανῆς, προστιθεμένη καὶ τῆς πρὸς μετακομιδὴν δαπάνης, εἶναι φράγμα δισχιλίας καὶ ἑξήκοντα τρία, μετὰ ἐκατοσίων ἐξήκοντα.

Ἐφ' οὗ ἐβόησεν ἡ ἀντλία ἐνταῦθα, ἐγένε σύσκεψις μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς παιδείας περὶ διατηρήσεως αὐτῆς, ὥστε οὐ μόνον νὰ φυλάσσεται ἀσφαλῶς, ἀλλὰ καὶ ἐν καταστάσει προχείρου χρήσεως. Ἴνα ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου γένη τούτο, ἀπαιτεῖται ἄνθρωπος ἐπιμελούμενος καὶ καθυπάρχων αὐτὴν ἀκαταπαύστως, ἵνα εὐρίσκηται ἐν πάσῃ περιστάσει εὐχρηστος. Ἐκτὸς δὲ τούτου προσαπαιτεῖται καὶ τριῶν ἢ τεσσάρων ἀνθρώπων δύναμις, καὶ τούτων ἰκανῶν νὰ τὴν μεταχειρισθῶν ἐν ὅρῳ διατηρήσεως. Ταῦτα δὲ θέλωμεν φέρει δαπάνην οὐ μικράν, καὶ ὥστε ἀσχημὸν ἐπιβῆναι λοιπὸν ὅτι ὁ καταλλήλοτερος καὶ συμφερότερος τρόπος ἦτον ἵνα, δοθεῖσα ἡ μηχανὴ εἰς τὸν λόγον τῶν πυροσβεστικῶν, φυλάσσεται μὲν ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ὅπου θέλει ὑπάρχει καὶ σκευὴ πυροσβεστικῶν ἐπιτελεσθῶν ἐν πάσῃ περιστάσει πρὸς μεταχειρίσιν. Καὶ οὕτω λοιπὸν παρέδόθη εἰς τὸν λόγον τῶν πυροσβεστικῶν, ὁ δὲ διάδοχός μου θέλει φροντίσει τὰ περαιτέρω.

Δεξιμεναί.

Κατ' ἀπόφασιν τῆς πανεπιστημιακῆς συγκλήτου καὶ συναίνεσει τοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας, κατασκευάσθησαν καὶ δύο δεξιμεναί, μία ἐκατέρωθεν τοῦ περιουλίου τοῦ πανεπιστημίου, εἴτινες, πλήρεις ὕδατος πάντοτε ὕδατος, καὶ πρὸς ἄλλα μὲν, τυχερὸν καὶ πρὸς χρῆσιν τῆς ἀντλίας, χρησιμεύουσι, ἐν καιρῷ ἀνάγκης.

12. Οἰκοδομὴ τοῦ Πανεπιστημίου.

Διὰ τὰς ἐξωτερικὰς πολιτικὰς ἀνωμαλίας ἡ ἐπὶ τῶν συνδρομῶν πρὸς ἀνέγερσιν Ἑλληνικοῦ Παιδεί-

(α) Ἐστάλησαν δ' ἐπιτετα καὶ ταῦτα πάντα.

στημίου ἐπιτροπῆς, ἐπὶ οὐκ ὀλίγον χρόνον οὐδὲν εἰσέπραξε. Πρὸς δὲ τοῦτοις διὰ τὴν ἀποβίωσιν τῶν ἀοιδίμων διδασκάλων Νεοφύτου Βάμβα καὶ Γεωργίου Γενναδίου, καὶ διὰ τὴν ἐκ ταύτης παραίτησιν τοῦ κυρίου διακεχοῦ τῆς ἐθνικῆς τραπέζης, ὃς, καὶ περ ἐπιθυμῶν νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὰς συσκέψεις αὐτῆς, ἔνεκεν τῶν ἐμβριθεστάτων αὐτοῦ ἀσχημῶν, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνεργῇ πράξεις κύριος ἐχούσας κατὰ τὸν νόμον. Ἀνεπληρώθη δὲ ἡ ἑλλείψις διὰ τῆς μερίμνης τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τῆς παιδείας, βασιλικὸν προκλήσαντος διάταγμα, δι' οὗ διορίσθησαν μέλη τῆς ἐπιτροπῆς οἱ κατὰ καιρὸν πρόεδροι τῶν νομοθετικῶν σωμάτων καὶ ὁ κατὰ καιρὸν πρυτανεὺς τοῦ πανεπιστημίου. Ἦρχισε λοιπὸν καὶ πάλιν τὰς ἰδίας ἐργασίας ἡ ἐπιτροπὴ, διπλώματα πέμπουσα, συνεισφορὰς δεχόμενη ἢ καὶ ἄλλως προσέτι εἰσπράττουσα.

Ἐλαβον δὲ κατὰ τὸ παρελθὸν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος διπλώματα εὐεργέτου τέσσαρες, ἐξ ὧν εἰσπράχθησαν δραχμαὶ 930. Διπλώματα συνδρομητικοῦ ἔλαβον δύο καὶ εἴκοσι, ἐξ ὧν εἰσπράχθησαν δραχ. 587 62. Ἐκ συνεισφορῶν εἰσπράχ. δρ. 509. Ἐκ πωλήσεως προσέτι πλινθῶν ὀπτῶν καὶ ἄλλου ὕψους πρὸς διασκευὴν τῶν βουλευτηρίων, κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν εἰσπράχθησαν δραχμαὶ 250 78.

Τὸ ὅλον δραχμαὶ 2 274 40

13. Γραφεῖον τοῦ Πανεπιστημίου.

Καὶ περὶ ὑπαλλήλων καὶ περὶ βοηθῶν καὶ περὶ καταστάσεως ἐν γένει τοῦ πανεπιστημιακοῦ γραφείου καὶ οἱ πρὸ ἐμοῦ πρυτάνεις καὶ ἐγὼ ἐγράψαμεν πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς παιδείας τὰ δεόντα. Ἐπὶ τοῦ παρόντος γενικώτερον μόνον ἐπαναλαμβάνομεν τὰ ἐξῆς. Ἐίκοσι δὲ, ἔτη παρῆλλον ἀφ' οὗ καθυδρούθη τὸ πανεπιστήμιον, ἐπομένως καὶ τὸ προσωπικὸν αὐτοῦ ἠδύνηται καὶ καθ' ἑκάστην γίνεται πλειότερα. Κατὰ λόγον δ' εὐθὺν τῆς τοῦ πανεπιστημίου αὐξήσεως αὐξάνει καὶ ἡ τοῦ γραφείου ὑπηρεσία. Αἱ συνεδριάσεις τῆς τε συγκλήτου καὶ τῶν σχολῶν γίνονται συχνότεραι καὶ διεξοδικώτεραι, αἱ ἐγγραφαὶ καὶ αἱ τῶν φοιτητῶν ἀνακρίσεις, αἱ ἀπὸ σχολῆς εἰς σχολὴν μεταθέσεις, αἱ ἀποφοιτήσεις, αἱ τῶν ὑποτρόφων πληρωμαὶ εἶναι οὐκ ὀλίγαι, αἱ ἐξετάσεις τῶν φοιτητῶν πολυάριθμοι, καὶ σχεδὸν διαρκεῖς, ἢ ἀλληλογραφία ἐκταναστήρα. Ἐκ τούτου ἀνεφάνη χωρίζοντες δὲ τῶν ἄλλων ἐξεταστικῶν τὸν εἰσηγῶντος ἀνάγκη τῆς τε τοῦ προσωπικοῦ αὐξήσεως γιγτηνῆς ἐκτίσεως, ἐπέπεσον κατ' αὐτοῦ, οὕτω δὲ καὶ τινος μεταρρυθμίσεως. Περὶ τούτου οἱ τε προ-

κάτοχοί μου ἔγραψαν, ὡς προσέτα, καὶ ἐγὼ δὲν παρεμίλησα.

Ἡ πρυτανεία, βλέπουσα τοὺς κόπους τοῦ ὑπουργιακῆς τοῦ πανεπιστημίου καὶ τὸν μικρὸν αὐτοῦ μισθὸν, ἠτήσατο παρὰ τοῦ ὑπουργείου μίαν τιμὴν αὐξήσιν. Τὸ ὑπουργεῖον ἤκουσε μὲν εὐμενῶς τοῦ λόγου τῆς πρυτανείας, ἀλλ' οὐκ ὑπάρχοντος ἐν τῷ προϋπολογισμῷ κεφαλαίου πρὸς τούτο, ἀνέθηκεν εἰς τὴν συγκλήτον τὴν προταρενὴν τοῦ πράγματος θεράπειαν. Ἡ πανεπιστημιακὴ σύγκλητος, ἔχουσα τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ προσεχούς ἔτους περιληφθήσεται τὸ πρὸς τούτο ἀπαιτούμενον ποσόν, παρεδέχθη νὰ προσθέτῃ εἰς τὸν μισθὸν αὐτοῦ πενήτηκοντα δραχμαὶ κατὰ μῆνα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐν εἰδει προκαταβολῆς συνδρομὴ αὕτη λήγει μετὰ τοῦ πολιτικοῦ ἔτους 18 17, ὁ ἄνθρωπος ἐπανέρχεται εἰς τὴν αὐτὴν ἀπορίαν.

Κρίνω περιττὸν νὰ εἶπω πλείονα περὶ τούτου, διότι πέποιθα ὅτι ἡ σύνεσις καὶ ἡ δικαιοσύνη τοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας καὶ περὶ τούτου θέλει φροντίσει, καὶ περὶ τῆς ἀναγκαίας τοῦ γραφείου καταρτίσεως διὰ τῶν ἀναγκαίων βοηθῶν καὶ διὰ παντὸς ἄλλου ἀπαραίτητου πρὸς τὴν ἀνελλιπῆ τοῦ πανεπιστημιακοῦ γραφείου ὑπηρεσίαν δὲν θέλει παραμελήσει.

14. Διαγωνίσματα.

Ἀμβρόσιος Ῥάλλης.

Τὸ πρὸ ἐξετίας ὑπὸ τοῦ ἐν Γεργέστη κυρίου Ἀμβροσίου Ῥάλλη συστηθῆναι ποιητικὸν διαγωνίσμα ἐτελέσθη καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος. Κριταὶ τοῦ ἀγωνίου, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ πρυτάνεως, διορίσθησαν ὑπὸ τῆς πανεπιστημιακῆς συγκλήτου οἱ καθηγηταὶ Κωνσταντῖνος Παπαβερνάρδου, Βύθμιος Καστόρης, Ἀθανάσιος Μουσιόπουλος καὶ Στέφανος Κουμανούδης, γενόμενος καὶ εἰσηγητῆς εἰς τὴν σύνταξιν τῆς ἐκτίσεως. Ἐκ τῶν οὐκ ὀλίγων προσφερόμενων ποιημάτων δύο μόνον ἐπελέγησαν, οὐδὲν δὲ ἐβραβεύθη. Τὰ καθέκαστα περιγράφονται ἐν τῇ πρὸ πολλοῦ ἐκδοθείσῃ ἐκτίσει, καὶ εἰς ταύτην παραπέμπονται ὅσοι ἔχουσιν ἀνάγκη ἀκριβοστερῶς ἐξηγήσεως. Αἱ πρὸς ἐράθειαν ὠρισμένοι χίλια δραχμαὶ ἐδόθησαν πρὸς ἀγορὰν βιβλίων, ὧν ὁ ἀπολογισμὸς ἐν τῷ πίνακι.

Ὅτι ἐκ τῶν εἰκοσι περίπου εἰς ἐξέτασιν καὶ κρίσιν παραπεμφθέντων ποιημάτων καὶ ποιημάτων οὐδὲν εὐρέθη βραβεύσεως ἄξιον καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς διαγωνισθέντας καὶ εἰς ἄλλους ἐράνη ἐνκνῆτον εἰς τῶν ἔργων τοῦ ἀγωνισθέντος, παραδόξον προσέτι καὶ ἄδικον ὡς ἀναστῆλλον τὴν πρὸς τὴν ποιήσιν ὀργὴν τῶν νέων, κτλ. Ὅτι οὐχὶ ἐναντίον ἀπίδειξις εἶναι ὅτι τοῦτο δὲν ἐγένε πρῶτην ταύτην φοράν, καὶ ἡ δητὴ ἡμολογία τοῦ ἀγωνισθέντος, γράψαντος πρὸς τὸν πρυτάνην ὅτι ἀποδέχεται πάντα τὰ τοῦ ἐξεταστικοῦ συλλόγου, ὅτι δὲ παραδόξον καὶ ἄδικον οὐκ ὀλίγοι ἐπροσπάθησαν ν' ἀποδείξωσιν. Ἀλλὰ πρὸς ἀπόδειξιν, ἢ ἀλληλογραφία ἐκταναστήρα. Ἐκ τούτου ἀνεφάνη χωρίζοντες δὲ τῶν ἄλλων ἐξεταστικῶν τὸν εἰσηγῶντος ἀνάγκη τῆς τε τοῦ προσωπικοῦ αὐξήσεως γιγτηνῆς ἐκτίσεως, ἐπέπεσον κατ' αὐτοῦ, οὕτω δὲ καὶ τινος μεταρρυθμίσεως. Περὶ τούτου ὁ ἐμὸς

να εἶπω μικρά τινα. Ἐπειδὴ δὴλ. ἐν ταῖς σημεριναῖς Ἀθήναις ὑπάρχει τοσαύτη ἐλευθερία τοῦ λέγειν καὶ γράφειν, ὅσα καὶ ἐν ταῖς ἀρχαῖαις (α) διὰ τοῦτο ἐλπίζω ὅτι δὲν θέλουσι καταδικασθῆ ὡς ἀσυγχώρητοι αἱ ἐξῆς μικρὰ μου καὶ ἀνευ ἀξιώσεων παρατηρήσεις.

α. Οἱ Γάλλοι, τῶν ὁποίων ἡ πρωτεύουσα ἔχει πλείονας κατοίκους τοῦ ἡμετέρου βασιλείου, καὶ τῶν ὁποίων ὁ τόπος βρῖσι ποιητῶν καὶ παντοίων ἄλλων λογίων, προὔτειναι βραβευσίμου ποιήματος ἕνεκα τὸν τελευταῖον ἀνατολικὴν πόλεμον. Ἐκ τῶν ὑποβληθέντων ἑκατὸν πενήκοντα ποιημάτων τὰ ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἠκὼ οὐδὲ λόγου καὶ μνηστὴς ἐκρίθησαν ἀξία, καὶ μόνον δύο ἐφάνησαν ὅτι παρῆσαν ἐπιβλητὰ καὶ οἷον τὸ πρῶτον δοκίμιον τοῦ προσδοκώμενου ποιήματος (β). Καὶ νομίζω ὅτι οὐτε παράδοξον τοῦ εὐρέθη, οὕτε οἱ ἀπατυχόντες ἐμέμφθησαν τοὺς κρινόντας. Ἴμεις δέ, καὶ ὀλιγοσύνῃ ὄντες καὶ πρωτόπαιροι καὶ μόλις περὶ τὰ τοιαῦτα κινούμενοι, ἀξιοῦμεν ἐκ παντὸς τρόπου καὶ ἐν παντὶ δοκιμῇ τὴν θράβειναι. Τοῦτο εἶναι τὸ παράδοξον. Ἡ φιλοτιμία εἶναι θεοβίως ἀξίειαν, οὐχὶ ὅμως καὶ ὅταν ὑπερβάλῃ τὰ ὅρια. Καὶ σημειωτέον ὅτι τὸ θέμα τῆς Γαλλίας ἦτον ἔργον ἑθνικόν, τιμῆσαν τὰ γαλλικὰ ὄπλα, καὶ τοιαῦτα δὲν ἦσαν θεοβίως τὰ θέματα τῶν παρ' ἡμῖν οὐ θραβευθέντων.

β. Θέλουσι ὅτι, ἐπειδὴ πᾶσα ἐποχὴ ἔχει ἰδιαιτέρον ποιῆσαι πνεῦμα, διὰ τοῦτο δὲν εἶναι δίκαιον ἡμεῖς ἀπομακρυνόμενοι τοῦτου νὰ στερούμεθα τῶν παρὰ τοῖς νῦν θαυμαζομένοις καλῶν, ἀπρὶξ ἐχόμενοι παμπάλαιων τιῶν, ἀπαρχαιωθέντων πλέον καὶ ἀχρηστίων γενομένων. Ἡ ἐν Βερολίῳ παράστασις τῆς Ἀντιγόνης, ἡ ἐν Λυρβία τῆς Γαλλίας παράστασις τοῦ Οἰδίπου ἐπὶ Κωλωνῶν καὶ οὐα ὀλίγων ἄλλων ἀλλοτρῶν, δεικνύουσιν ὅτι ἐσεῖνα οὕτε ἀπαρχαιώθησαν, οὕτε ἀπαρχαιωθῆσονται παρ' ἡμῖν ἐξαιρέτως (γ). Ἀλλὰ τοιαῦτα διήκρισις ἀρχαίων ἢ νεωτέρων οὐδεμίαν εἶχε ῥοπήν εἰς τὴν κρίσιν. Οἱ συγκροτούντες τὴν περυσινὴν ἐξεταστικὴν σύλλογον, οὐ τινος τῆς προεδρείας ὡς πρῶταν ἐτιμώμεν, οὕτε τυφλοὶ θαυμασταὶ τῶν κλασσικῶν, οὕτε τυφλότεροι καταφρονηταὶ τῶν ῥωμαντικῶν εἶναι ἀπ' ἐναντίου τι-

μῶσι καὶ θαυμάζουσι τὸ καλὸν ὅπου εὐρίσκεται, ἐν τῇ φύσει καὶ ἐν τῇ τέχνῃ. Καὶ τὸν ἀνθρώπον δὲ εἶχει ἀνω τὴν κεφαλὴν καὶ κάτω τοὺς πόδας, καὶ τὸ δένδρον τὰ ἐναντία τούτων ἔχον ὀνομάζουσι καλὰ καὶ ὠρῖα, ὅταν ἔχωσι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ καλοῦ καὶ ὠρῖου. Θαυμάζουσι καὶ τὰ σοφάκλαια καὶ τὰ σακεσπῆρεια, ὅταν μετὰ τῶν ἄλλων καλῶν δὲν παραβλάπτουσι καὶ τὸ λεπτόν καὶ εὐγενικὸν αἰσθητικὸν τῆς αἰδοῦς. Πόημα ὅμως, ἔστω κλασσικὸν ἢ ῥωμαντικόν, ἀθεμιτόν, ἔρωτας ἀδελφογαμίας καὶ τὰ τοιαῦτα περιέχον, εἴτε τῷ παραδείγματι τοῦ Εὐριπίδου, εἴτε τοῦ Οὐγού, τοῦ Δυμᾶ, ἢ καὶ τοῦ ὑπὲρ πάντα ἄλλον δραματικόν, κατὰ τὴν γνώμην τῶν Ἀγγλων (α), Σακεσπῆρου, δικαιολογούμενον, τοσαῦτον ποῆμα δυνατὸν νὰ ἀναγινώσκῃ ὁ βουλόμενος κατ' ἴδιον, νὰ ἀσπάζηται, εἰδὲ προκρίνεται καὶ νὰ δώσῃ πρὸς ἀληθινὴν οἰκοδομὴν εἰς χεῖρας τῶν τέκνων του, ἀλλὰ κριταί, ὑπὸ τῆς πανεπιστημιακῆς συγκλήτου, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς κυβερνήσεως, ἀκλεγόμενοι, ἐλπίζω ὅτι οὐδέποτε θέλουσι ἀποφασίσει, διὰ τῆς δημοσίας αὐτῶν ἐγκρίσεως, νὰ συστήσωσιν ὡς τίμιον καὶ ψυχασωτήριον ἀνάγνωσμα. Ἀλλὰ δηλητήρια, εἰς τὰς ἀπαλάς ψυχὰς τῶν νέων ἐγγεσόμενα εἶναι ἱκανά (β).

γ. Πρὸς τοὺς νέους ποιητάς, ὅσοι ἐν ἑαυτοῖς αἰθρύνονται ὅτι εἶναι ὑπὸ τῆς φύσεως πρὸς τοῦτο πεπλασμένοι, οὕτε περὶ τοῦ χρησίου ἢ μὴ τοῦ ποιη-

(α) Ἐν τῇ Ἐδμבורγηῖ Ἐξέτασις ἔστι Ἑλέγγυ (Edinburgh Review, Ἰουλίου 1857, ἀριθ. 213), ὁ ἐπικρίνων τὸν ἠλικὸν χαρακτήρα τοῦ περυσίου Γερμανοῦ Γαίθου ἢ Γαίθου (Göthe) λέγει περὶ αὐτοῦ «ὡς δραματικός εἶναι πολὺ κατώτερος (καὶ τίς δὲν εἶναι;) τοῦ Σακεσπῆρου.» Εἶπε δὲ προχωρῶν ὑποτιμᾷται «ὅτε τὸ ὄψος καὶ τὸ ἀρῆσιμον τοῦ δάντου φάνει, οὕτε τὴν χάριν τοῦ Κερβάντου ἔχει, οὕτε τὸ ἀδίστατον εὐτρέπεον τοῦ Φαυλιδίγγου, οὕτε τὸν καυστικὸν ἀλλ' εὐγενικὸν ἀστειόμον τοῦ Βολταίρου, ἔχει ὅμως ἰδικιτέρας χάριτας καὶ ποιήσιν τινὰ ὑπεροχῆν, ἢ οὐδὲν προσέγγισιν.» Ἐν τούτοις οὐδὲ ἡ σὺ τοῦ Σακεσπῆρου κατώτερος δραματικός.

(β) Κατὰ τὸ 1834, ἐν τῇ περιφθῶν περιοδικῇ συγγράμματι (Quarterly Review, N. 101, Art. VIII.) ἔγράφοντο τὰ ἑξῆς: «Ἐν τῇ Γαλλίᾳ θέλει δευθῆ, νομίζομεν ἐντός ὀλίγου ὅτι ἔσται ἡ Κυβέρνησις πρὶν νὰ ἐπιτεθῇ τὴν ἀσκήσιν, ἢ ἡ σκηνὴ θέλει ἀναρτίσει τὴν Κυβέρνησιν, ἐν ταῖσι δὲ καὶ ὅλον τὸ τῆς κοινωνίας οἰκονομικόν.» Ἰδὲ ἡ σ τ ο ρ ῖ α ν τῶν Ἑλλήνων Π ο ς ε η τ ὶ ν κη. σ. 509. Ἡ πεῖρα δὲ ἀπέδειξε μετέπειτα πᾶσαν ἥσαν προφαιτικοὶ οἱ λόγοι οὗτοι. Κατὰ τὸ ἑναεὶς ἔτος ἡ ἐν Παρισίοις Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν ἐστειλε τὸ ποῆμα τοῦ Εὐγενίου Ποίτου «Du Roman et du Théâtre Contemporain», εἰ δὲ leur influence sur les mœurs. » Paris 1857. Πρέπει νὰ ἀναγνώσῃ τις ἐλάττωρον βιβλίον ἢ τὴν τὰ ἐλέθρια ἀποτελέσματα τῶν καλῶν βιβλίων. Ἀλλοτρῶς ἐλπίζω νὰ σηματοῦσιν ἐκ τούτου καὶ ἑξ ἄλλων ὁμοίων χωρίων, τὰ ὁποῖα διασχίζονται καὶ τὸν διαφανῆ πέπλον, ὑπὸ τὸν ὁποῖον ἐπροσέκρου τοῦλάχιστον μέχρι χθὲς καὶ πρῶτον νὰ κρυφθῇ ἡ αἰσχρότης, δεικνύουσι τὴν πολλαχού τῆς Εὐρώπης ἀλλοτρίαν κατάστασιν τῆς κοινωνίας.

Ἐἰ δὲ αἱ ἄλλοι, παρατηροῦντες τὴν γιγαντιαίαν βήμασι προβαίνουσαν διαφθέραν, βραβεύουσι συγγράμματα πρὸς ἀναγκάσιον αὐτῆς τείνοντα, ἢ θέλουν εἶναι ἀποπέτατον παρ' ἡμῖν νὰ βραβεύονται ποῆματα ἱκανά καὶ τὸ ἐλάχιστον νὰ βλάψουσιν τὴν μικρὰν καὶ ἄδύνατον ἡμῶν κοινωνίαν.

τικῶν ἀγῶνας, οὕτε περὶ τῆς δικαίας ἢ ἀδίκου ἀποφάσεως τῶν κριτῶν λέγω, οὕτε ὅτι οἱ Κορινθιοὶ περὶ τῶν ἐκκενῶν ἀποίκων Κερκυραίων ἔλεγον (α), λέγω μόνον ὅτι ἡ ἀναβολὴ τῆς ἐπιτυχίας καὶ δόξης δὲν εἶναι ἀναίρεσις. Ἡ δόξα εἶναι ὡς αἱ ὀπίωροι αἱ τὸν ἀναγκάσιον καιρὸν ἀπαιτοῦσαι πρὸς ὠρίμασιν, καὶ ὅταν ἀνωθεν εἶναι ὠριμένη νὰ φανῇ, οὐδέποτε ἐκλείπει. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μετριοφροσύνη εἶναι ἡ δισταλωτέρα τῶν ἀρετῶν, διότι προκρίνεται νὰ νικήσωμεν οὐχὶ ἄλλον, ἀλλ' ἡμᾶς αὐτοὺς, εἰς ὃ ἀντικεινται χίλιοι ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ἐνουπάρχοντες πειρασμοί, διὰ τοῦτο, ὅσα μετριοφρονέστεροι δευθῆσιν, τοσαῦτα μᾶλλον τιμηθήσονται. Ἐνθυμίζω δ' αὐτοὺς ἐν τέλει καὶ τὸ ἴδιον συμπερόν, διότι ἄλλως ἢ οὕτω ποιοῦντες δυσκόλως εὐρήσουσι κριτάς, ἀναδεχομένους νὰ κριτιάσωσι καὶ νὰ δαπανήσωσι καιρὸν οὐκ ὀλίγον, ἀναγινώσκοντες στίχους πλείονας τῶν τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσεύς, οὐχὶ ὅμως καὶ κριττονας ἐπὶ τῇ βεβαιότητι ὅτι, ἀντὶ πάσης ἀμοιότητος, θέλουσιν ἀκούσει τὰ ἐξ ἀμάξης, οὐδὲ μισθοδοτηθῆναι ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἢ να ὑβρίζωνται. Ἐὰν δὲ ὁ ποιητικὸς ἀγὼν διὰ τοῦτο παυθῇ, ἢ μεμψωνται αὐτοὶ ἑαυτοῖς, ὡς περὶ κληροῦς κλεισάντες, τὸ στάδιον.

Πρὸς μείζονα ἐπιτυχίαν τοῦ ἀγῶνος ἐγγράφησαν ἰδικιτέρας παρατηρήσεις τινὲς πρὸς τὸν κύριον ῥάλλην, ἀλλ' αὐτὸς οὐδεμίαν τούτων δεχθεὶς ἀρῆκε τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν πρᾶτεραν κατάστασιν. Ἐλαστος εἶναι βεβαιῶς κύριος νὰ δαπανᾷ τὰ ἴδια χρήματα ὅπως αὐτῷ δοκεῖ καὶ ἀρέσκει. Ἀλλ' ὁ κύριος ῥάλλης, οὐκ ἀρεσθείς εἰς τοῦτο, ἀπαντῶν εἰς τοὺς γράψαντας τὰς παρατηρήσεις, ἔκρινε καλὸν καὶ διδάξῃ τοὺς καθηγητάς καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν. Ἐγὼ μετὰ περὶ τῆς ὁμοιοῦσιν ὅτι νῦν καὶ γέροντες καὶ ὄνηται τοῦ πανεπιστημίου Ὀθωνος, ἐν πολλοῖς, καὶ ἀναφύροις τοῖς κύριος ποιητικῶν παιδεύθοντες, οὐκ ὀλίγων ἀνδρῶν ἐνδόξων τιμηθέντες γνωρίμας, πᾶν ἄλλο περιέμενον ἢ περὶ ἀξιοπροσέτα μαθήματα ἐκ Τεργέστης. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐνθυμίζει μὲν τὸ ἀρχαῖον ῥητὸν γηράσκω δ' αἰεὶ καιρὰ δασκόμενος. Τοσαῦτα καὶ περὶ τούτου ἐπὶ τοῦ πικρόντος.

Κωνσταντῖνος Τσόκωνος.
Παραλείπω τὸ διαγώνισμα τοῦ κυρίου Κ. Τσοκάνου, ὡς ἐκ προγενεστέρων ἐπιθέσεων γνωστόν (β). Σημειῶ μόνον ὅτι τοῦτου ἡ προθεσμία λήγει τῇ ἡ Μαΐου 1858 ἀλλὰ τὰ ποιήματα πρέπει νὰ σταλῶσιν ἐξ ἡμῶν πρότερον, ὅ ἔστι πρὸ τῆς πρώτης Νοεμβρίου 1857. Μεταβαίνω δὲ εἰς ἕτερον διαγώνισμα ὅπως χριστιανικὸν καὶ κατὰ τὸν σκοπὸν καὶ κατὰ τὸν τρόπον.

Γεώργιος Μελάς.
Ὁ ἐξ Ἰωαννίνων μακαρίτης Γεώργιος Μελάς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀποθνήσκων, ἐπὶ τιμωρίῃ καὶ εὐσεβείᾳ διαπρέψας ἀνὴρ, πεπεισμένος ὅτι ἡ θρη-

(α) «Καλὸν δ' ἔστι, εἰ καὶ ἡμῖν ἡμῆστοι, τοῖς δὲ μὲν εἶσαι τῇ ἡμετέρῃ δευθῇ, ἡμῖν δ' αἰσχρὸν βλάσθαι τὴν τούτων μετρίστην.» (Θουκ. Α', 38).
(β) Ἰδὲ Πανδρ. Φυλλ. 1854.

σκεία πρέπει νὰ ἦναι ἡ βάσις πάσης παιδείας, διέδοσε δεκαεπταετίας δραχμὰς πρὸς σύνταξιν καὶ ἔκδοσιν συγγράμματος πρὸς χριστιανικὴν ἠθοποίησιν τῶν ἑλληνοπαίδων καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Τὴν ἐν δικήνῃ ταύτῃ πρᾶξιν πιστῶς ἐκτελοῦντες οἱ ἀγαθοὶ αὐτοῦ υἱοὶ ἀνέθικαν εἰς τὸν πρῶτον τῆς κανονικῆς αὐτοῦ ἐκτελέσεως. Τὸ διαγώνισμα λοιπὸν τοῦτο προῦκηρύχθη ὑφ' ἡμῶν διὰ τῶν ἐφημερίδων τῆς πρωτεύουσας τῇ ἐ' Ἰανουαρίου τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους. Ἐν ταῦτῳ δὲ ἐξηγήθησαν καὶ οἱ ὅροι τοῦ μακαρίτου ἀλλοθέτου. Ὅταν παρουσιασθῇ τὸ σύγγραμμα, θέλει κριθῆ κατὰ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ὁρισθέντας ὅρους.

15. Παρατηρήσεις.

Τὰ διαγώνισμα ταῦτα δεικνύουσι βεβαίως τὸν ἀξίειαν τοῦ ζήλου τῶν ὁμογενῶν πρὸς ταχυτέρην διδασίαν τῆς παιδείας, ὅλας δυνάμεις προσπαθούτων ὅπως ἀποτριψόμενοι τὴν προπαιθεῖταιν ἡμῶν ἀδοξίαν, ἀναλάβωμεν τὴν ἀρχαίων εὐκλείαν. Δυνατὸν δὲ εἶπαι καὶ τι μείζον. Ταῦτα δηλ. καὶ αἱ μετέπειτα ἀναφερθησόμενα γενναῖα προσηγορὰ μαρτυροῦσι τρανῶτα ὅτι οἱ ἀπανταχοῦ Ἕλληνας ἐπεισθησαν ἀδιστακτικῶς ὅτι ὁ θεός, ἀπορησίας νὰ διασώσῃ τὸ ἑλληνικὸν γένος, ὥρισεν ὡς ζώπιον τὸ μικρὸν τοῦτο ἑλληνικὸν βασίλειον, καὶ ὡς κισσὸν τὸν φύλακα τῆς παιδείας τὸ πανεπιστήμιον Ὀθωνος. Ἡ ἀνωτέρω ἐξηγηθεῖσα ἰδέα, ὅτι χρεῖς ἡμῶν ἱερωτάτων εἶναι ἡμεῖς νὰ διαβιβάσωμεν εἰς τὴν Ἀνατολίαν καὶ οὐχὶ ἐκείθεν νὰ λάβωμεν τὸν πολιτισμὸν φίνεται ὅτι ἀναφύσκει καὶ παρ' αὐτοῖς μᾶλλον ἐπὶ μᾶλλον καὶ ἑκείθεν ῥίζοῦται καὶ ἀναπτύσσεται. Διὰ τοῦτο, βλέποντες τὴν γενναίαν προσπάθειαν καὶ τὴν ὑπεροχὴν δαπάνην τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ἥτις ἀρθίνως πρὸς παιδεύειν καὶ φωτισμὸν ὅλης τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς δαπανᾷ, συντρέχουσι καὶ οὗτοι, καταβύλλοντες ἐπ' αὐτῷ τῷ σκοπῷ γενναῖως μὲν καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος μέρος τῆς μετὰ πόνων καὶ μόχθων ἀποκατηθείσης αἰτῶν οὐσίης, μείζον δὲ καὶ γενναίωτερον, πεπεισμεθι, ἐν τῷ μέλλοντι. Διὰ ταῦτα δὲ λόγῳ καὶ ἔργῳ ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως τιμώμενοι, εἰς τῆς τοῖς ἄλλοις ὠρελοῦνται, διότι ἐν Ἀθήναις τὰ τέκνα αὐτῶν παιδεύονται, ἐξετάζονται, δὲ δ' εἶπαι, καὶ διπλωματίζονται. Ταῦτα δὲ ἀναλογιζόμενοι οἱ ἐντός τε καὶ οἱ ἐκτός, καὶ τούτων τὸν ἱερὸν σκοπὸν κατὰ νῦν ἔχοντες, θέλουσιν ἅπαντες συμπλοτιμωθῆ πῶς νὰ καταστήσωσι πρῶτωτέρων τὸν προορισμὸν τοῦτον τῆς Ἑλλάδος ἥτις, εἴτε ἐλευθέρῃ καὶ σοφῇ ἐξεπολίτισε τὸν κόσμον, εἴτε ὑποκειμένη συντελέσων, εἴτε καὶ δούλῃ οὐδέποτε ἐδείχθη περὶ παιδείας ἀδιάφορος (α).

Ἀλλὰ μετὰ πάντα ταῦτα ἐπέρχεται καὶ ἡ ἐξῆς παρατήρησις. Ἐὰν ἐπυκνωμένου τοῦ ζήλου, πληθυνθῶσιν, ὡς ἐλπίζομεν καὶ πεποιθῶμεν, τὰ διαγώνισμα, τὰ ὁποῖα, πρέπει νὰ διέλθωσιν ἐκ τῶν χειρῶν καὶ κεφαλῶν τῶν καθηγητῶν, τότε πρέπει

(α) Ἰδὲ τὸν περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου λόγον.

αναγκάσει οι καθήγηται να παραλείψωσιν εν μέρει τὰς παραδόσεις, να ασχολώσονται εις εξετάσεις εγγράφων οὔτε ὀλίγων οὔτε μικρῶν. Ἐν, π. χ. λάβωμεν μόνον τὸ τοῦ Τσοκάνου, ἐπειδὴ ἐνταῦθα εἰσὶν οὐχότις ἐν τῷ περὶ παντὸς γράφειν καὶ ἐν δαίαν χρημάτων, δὲν εἶναι παράδοξον νὰ γράψωσι περὶ αὐτοῦ τριάκοντα ἄνθρωποι, ἀνὰ εἴκοσι τυπογραφικὰ φύλλα, τοῦλάχιστον, ἕκαστος, ὅπερ φέρει ἐν ὅλοις φύλλα τυπογραφικὰ ἑξακόσια. Τοσοῦτα πρέπει νὰ ἀναγνώσῃσι καὶ μελετήσωσιν οἱ ἐξετασταί· ἐὰν δὲ τὸ ὄμμα ἐπιστημονικῆς ὕλης, εἰς τὴν ἱατρικὴν, π. χ. ἀναφορῆς, τότε δὴ τότε ὁ ἀνωτέρω σημειωθείς ἀριθμὸς τῶν ἱατρικῶν ζητημάτων ἐπιφέρει ἐπ' ἄπειρον. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο εἶναι πᾶν ἄλλο ἢ πανεπιστημιακὸν ἔργον, εἰς ὃ οἱ καθήγηται εἶναι διωρισμένοι, διὰ τοῦτο πείθονται, ὅτι ἡ σύνεσις τοῦ ὑπουργείου δὲν θέλει ἀρῆσαι καὶ τοῦτο ἀθεράπευτον.

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

Ο ΕΞΗΝΤΑΒΕΛΟΝΗΣ.

Εἶδομεν καὶ ἡμεῖς παριστανόμενον ἐν τῇ θεάτρῳ Ἀθηνῶν τὸν Ἐξηνταβελόνην. Ὁ Ἐξηνταβελόνης ἐγγράφη, ὡς γνωστόν, πρὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, κατὰ μίμησιν τοῦ φιλαργύρου τοῦ Μολιέρου, καὶ διὰ τοῦτο πάντες σχεδὸν ἐγινώσκωμεν αὐτόν. Τὸ καθ' ἡμᾶς ὅμως, οὔτε τὴν τέχνην καὶ τὴν χάριν τῆς μίμησης, οὔτε τὴν δημιουργικὴν ἀνάπλασιν τῆς ἡθοιοῦς ἐπὶ τὸ ἑλληνικώτερον, οὔτε τὴν ἀξιοθαύμαστον ἐκείνην ἐκσυρναΐσιν (διότι ὁ Ἐξηνταβελόνης ἐγγράφη διὰ τὴν Σμύρνην) τῶν ἐπεισοδίων καὶ τῶν περιπετειῶν ἐνοήσαμέν ποτε ἀποχρώντως πρὶν ἢ εἶδομεν τὴν παράστασιν καὶ τοὺς ἀποτελεῖς γεννημένην. Ὁ Ἐξηνταβελόνης δὲν εἶναι ἔργον τοῦ Μολιέρου, ἀλλὰ πρωτότυπος τοῦ Οἰκονόμου δραματουργοῦ. Ὅποια ἀκριβὲς σπουδὴ καὶ ἀκριβεστέρη ἐξαικόνισις τῶν ἐγγύθιων ἡθῶν καὶ διαλέκτων ὑποκίβηται ἐπιταδεῖα καὶ δικτικὴ γλῶσσος τῶν ἐλλείψεων καὶ τῶν παθῶν τῆς Σμυρναϊκῆς κοινωνίας· ὅποια εὐπράγελος μὲν ἀλλὰ ὀρυμνιστὴ μαστιγώσις τῆς ἰδιοτελείας καὶ τῆς περὶ τὰ γράμματα βραθυμίας τῶν προκρίτων τῆς Ἰωνικῆς μητροπόλεως! Δικαίως ἄρα τὸ κοινὸν τῆς πρωτεύουσας συνέβησεν ἀθρόον κατὰ πᾶσαν νέαν παράστασιν τοῦ δράματος τούτου, καὶ ἀθρόον ἐπεκράτει αὐτό. Ἡ σπουδὴ αὐτῆ μαρτυρεῖ ἄλλως ὅτι καὶ μετὰ τοσοῦτων αἰῶνων δουλείαν περισώθησαν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ χώρῳ οἱ ἀψευδαῖ· κἀνάς· τῆς κρίσεως τοῦ καλοῦ, οὗς ἡ φύσις κατέθεσαν ἐν ταῖς ψυχαῖς τοῦ περιουσίου αὐτῆς λαοῦ.

Ἐκ τῶν ἡθοιοῦν, ἢ ὑπακοινομένη τὴν Κερκύραν Σοφουλιῶ ἐξέρχεται. Ὅποια βραβεία γνώσις καὶ ἐπιτήδευσις τῶν προξενιακῶν αὐτῆς καθηκόντων· ὅποια ἰκνηστὴς περὶ τὸ ἀρμόζεσθαι ἀκόπως καὶ τόπων καὶ χρόνῳ καὶ προσώπῳ καὶ πάσῃ οἰκδομήσῃ περιστά-

σαι· ὅποια μελιόρτος ἰωνικὴ προφορὰ, καὶ ὅποιοι τόνοι φωνῆς ποικιλοτρόφοι μεταδίδοντες πεποίθησιν ἢ δὲν ἔχει ἀλλ' ὑποκρίνεται ἡ νέα καὶ ἀραία ἐκείνη πρεσβυτις!

Καὶ ὁ μάγειρος καὶ ὁ κηπουρὸς καὶ ὁ Ἐξηνταβελόνης ἐμπειροὶ εἰσὶν ἐπίσης ἡθοιοὶ, ἀλλ' ὁ τελευταῖος φορτικώτερος τοῦ δέοντος. Ἡ δὲ Κοκκώνα Ζωήσσα . . . στερεῖται, μὰ τὰς χάριτας, ζωῆς, ἐνῶ ὁ ἐραστὴς αὐτῆς ἐρᾷ . . . ἀνευ καρδίας.

Ὁ Ἐξηνταβελόνης δύναται νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ἀντὶ διδασκαλίας πρὸς τοὺς μεταφράζοντες οἵτινες δὲν εἶναι εὐαριθμοὶ. Προχθὲς ἠκούσαμεν τινα λέγοντα ὅτι ἐπειδὴ κατήντησεν ὑπέρογκος τῶν ξύλων καὶ τῶν ἀνθρώπων ἡ τιμὴ, αὐτὸς κροτιμᾶ νὰ θερμαίνεται, νὰ θερμαίνῃ διπλασθὴ τὸ σῶμά του, διὰ φλογῶν μεταφράσεων πολὺ εὐνοτέρων τῆς ἄλλης ἐκείνης ὕλης. Καὶ τοῦτο μὲν εἶναι ὑπερβολικὸν ὑπόρχει ὅμως ἄλλο τι βεβαιοτέρον· ἐπιπολάζει παρ' ἡμῖν ἡ ἰδέα ὅτι ἡ μετάφρασις εἶναι εὐκόλος, ἔργον ἴδιον τοῦ τυχόντος. Τὸ καθ' ἡμᾶς ὅμως, καὶ τὸ κατὰ τὸν Κοραῆν, τὸν διδάσκαλον πάντων ἡμῶν, ἡ μετάφρασις εἶναι πολλῶ δυσκολωτέρα καὶ τῆς συγγραφῆς. Ὁ ἐπιχειρῶν νὰ συγγράψῃ ἐρμηνεύει ἀπλῶς τὰς ἰδίας ἰδέας· ὅπως συνέλαβεν αὐτὰς, ἐξαικνίζων τὸν ἐνδιόχστον λόγον διὰ τῶν γραμμάτων ἐκείνων ἅτινα αὐτὸς νομίζει ἰκανὰ νὰ παρουστήσωσιν τὴν ἐννοίαν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ λόγου τούτου. Τοῦτο αὐτὸ ὀφείλει νὰ πράξῃ καὶ ὁ μεταφράζων· πρέπει νὰ ἐμβυτεύσῃ καλῶς εἰς τὴν νοῦν τοῦ συγγραφέως, νὰ καρπωθῇ, ἢ μᾶλλον, ἐπιτροπήν ἡμῖν ἢ τὸ λῆμα τῆς ἐκφράσεως, νὰ ἐκπαρθῇ τὰς ἰδέας ἐκείνου, καὶ οἰκειοποιούμενος ταύτας νὰ σκεφθῇ πῶς προσφύεσται ἄρα δὲ καὶ τὸν ὅλον χαρακτῆρα τοῦ πρωτοτύπου, ἢ ἔστι τὴν χαρακτῆρα τῶν προκειμένων εἰς ἐρμηνεύειν ἰδέων.

Ὅτω μετέφρασεν ὁ Οἰκονόμος, καὶ διὰ τοῦτο ἐπέτυχεν ὁ Ἐξηνταβελόνης.

Τὸ καθ' ἡμᾶς μὲν μόνον ἔλλειψιν εὐρίσκωμεν ἐν τῷ δράματι τούτῳ· ἀλλ' εἶναι τοῦ συγγραφέως ἢ τοῦ μίμητοῦ· ἀγνωστοῦ, διότι οὔτε πρῆξιρον ἔχομεν οὔτε καλῶς ἐνηνομήμεθα τὸν φιλαργύρον τοῦ Μολιέρου· αὐτῆ δὲ εἶναι τὸ τέλος. Ὁ κυρίως Βαρδαλαμπόμπας καὶ ὁ ποδῆρης κἀνδρες αὐτοῦ, καὶ ἡ κερκύρατος ἐκείνη κίδαρις, καὶ οἱ κἀτω νεύοντες ὀφθαλμοὶ, καὶ τὸ σύννεφον τοῦ μετώπου, καὶ τὸ κατανυκτικὸν τοῦ ἥθους, καὶ τὸ ἐκφαντορικὸν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, οὐδὲν ἔχουσι τὸ κωμικόν, καὶ ἀρδὴν ἐξαιλεῖσθαι καὶ Ἐξηνταβελόνην καὶ Κηρ Γιάννην καὶ Κηρ Δημητράκην κρεμανταλᾶν, καὶ πάντας ὅσους, καὶ αὐτὴν νῆ Δία τὴν Κερκύραν Σοφουλιῶ. Καὶ ὁ μὲν ἀγαπῶμεν, ἐξερχόμενοι τοῦ θεάτρου, εἰ μὲν τὰ δράματα ἦσαν κωμικὰ νὰ γελῶμεν, εἰ δὲ τραγικὰ νὰ κλαίωμεν· οὐδ' ἐπιθυμοῦμεν νὰ πάσχωμεν, ὅτι ἐπάθομεν πρὸς τινων ἐναυτῶν ἐνταῦθα, ἐν τῇ φιλοθεάτρῳ πόλει τῶν Ἀθηνῶν παριστανόμενης τῆς Ζαῖρας, πᾶν πολλὰ διακρούσαντες ὑπὸ τοῦ γέλωτος.

Μολιέρου.

ΕΛΛΗΝΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΤΟΥ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

Μέρος Α'.

Ἀνατολὴ καὶ Δόσις. Νίκανδρος ὁ Νούκιος. Πρῶτος καὶ νῦν Ἕλληνας. Ἰδοῦσεν καὶ Πηνελόπην, Λίγχιον, Γαύματο, Ταίναρον, Ἑλλανίαν καὶ ὄσα Ἑλληνίδες. Σεντιὰ, Μελίτζ. Ἡ νῆσος τῆς Καλυψοῦς Σικελία. Πάτρων, Δίον καὶ Τιμαλῶν. Ἑλληναβανῶν ἀπικία. Σικελῶται καὶ Σικελοί. Σάββα καὶ Χάρυβδις. Σιρῆνες. Νεάπολις. Ὀρίων Ἀθῆναι.

— 000 —

Α'.

Μοῖρα τινὲς ὄλιως ἀδοκίμῳ, κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 185... ἐπέβην τέταρτος ἐγὼ τοῦ δι' Εὐρώπην γαλλικοῦ ἀτμάμπλου. Ἐμπλεως χαρᾶς, ὡς ἄλλος τις Ἀργοναύτης, πλέων πρὸς κατάκτησιν τῆς Μιθιδείας καὶ τοῦ Χρυσοῦ Διάρτου, ἤκουσα τῶν συριγμῶν τοῦ ἀτμάου καὶ τοῦ κτύπου τῶν τροχῶν ἐπὶ τῶν κυμάτων, ὡς λέγοντός μου γεγωνυῖα τῇ φωνῇ, καὶ ἐτυχεθὲν θηπέ! Ὡς σὲ μεταφέρωμεν εἰς τὴν Ἑσπε-

ρίαν, τὴν Ἀτλαντίδα τῶν ὀνείρων σοῦ τε καὶ πάντος κατοίκου τῆς ἡμιθελόρου Ἀνατολῆς σου. Χαῖρε οὖν καὶ ἀγάλλου ο.

Ἦλθον, εἶδον καὶ ἐνόησα τὴν ἀπάτην ἡμῶν!

Ἀποσπῶ ἐκ τῶν σημειώσεών μου ἐκείνας, ὅσαι ὀλιγώτερον ἔσως θέλουσιν πλῆξει (ennuyer) τὸν ἀναγνώστην μου καὶ τὴν ἀναγνώστριά μου, καὶ ὅσαι ὅπωςδήποτε δίδωσιν ἰδέαν περὶ τῶν χωρῶν καὶ τῶν λαῶν, παρ' οἷς ἐπλανήθη. Ἀλλὰ μὴ ζητήσατε παρ' ἐμοῦ, τοῦ ἐσχάτου ἐν περιηγητῇ, καὶ συγγραφέως, τὰς τερατὰς ἅμα καὶ διδασκτικὰς ἀποδημίας Νικάνδρου Νουκίου τοῦ Κερκυραίου. Οἱ πρόγονοί μας ἐκείνοι, καὶ τοὶ ἢ μᾶλλον διότι ἐπιέζοντο ὑπὸ τὸν ζυγόν, καὶ σφοδρότεροι καὶ ἐμβριθέστεροι ἡμῶν διετέλεσαν. Μάρτυρες αὐτὰς ὁ Νίκανδρος, Βυγένιος ὁ Βουλγαρὸς, ὁ Κοραῆς καὶ οἱ ἐπιζώντες γηραιοὶ ἄνδρες· ἄλλης γενεᾶς, Μουστοξύδης καὶ Ἀσάπιος.

Εὐτυχῆς δὲ λογίζομαι, ἂν αἱ ὀλιγοσύντατοι αὐταὶ ἀποδημίαι, γρηγόριαι, οὐχὶ μὲν ὑπὸ Κερκυραίου, ἀλλ' ἐν τῇ τερατῇ καὶ πάντοτε φιλοξενίῳ νῆσῳ τῶν Φυακίων, ἀποτρέψωσιν Ἑλλησπύτα, εἴτε Κερκυραίου, εἴτε Ζακύνθου, εἴτε Πελοποννήσιον, εἴτε Ἀθηναίων, τῆς ὀδυσεύσεως πλάνης μου.

Ποσάκις, ἐπὶ τῆς ξένης γῆς, δὲν κυχθήναι καὶ ἐγὼ μετὰ τοῦ ἥρωος

και κατ'ον ἀποθρόσκοντα τοῖσαι ἐμης γαίης . . . και ἀς ἀπέθνηκα!

Ἄλλ' Ὀδυσσεύς, και τοι πολίτευας, εἶχεν δμῶς ἐν Ἰθάκῃ γέροντα πατέρα και φίλον υἱόν, ἐπὶ πᾶσι δὲ τὴν σφῆρα Πηνελόπην του, οἶαν οὐ πάντες, οὐδὲ πάντοτε κτύχουσιον ἔχοντες εἰ θνητοὶ και οἱ πλανώμενοι.

Γλυκεύχρον, ὡς ὁ ἐπάνωθεν σὰς οὐρανός, κύματα τοῦ Αἰγίου! Πόσον ἠδὺς ὁ ῥόγθος ἡμῶν περὶ τὸ ἀτρέπουλον μας! Ὄταν τῶν ἀνέμων ἡ κτέρουξ διώξῃ ἡμᾶς ἐπὶ τῶν Ἑλληνίδων ἀκτῶν, κομίσασθε τὸ χεῖρε τῶν ἀποθροσκόντων πρὸς τὴν Ἑλλάδα!

Ἄλλ' ἰδοὺ, ὡς νύμφη ὠκεανίδες, οἶοναι προκύπτουσαι τῶν Ὀκεανῶν β.θῶν, ἐμφανίζονται ἄλλη λοδιωδῶς αἰ νῆσοι τοῦ Αἰγίου. Ἄρμονικὸν ἐκᾶστας τὸ ὄνομα και ποιητικαὶ ἡ ἔνδοξοι αἰ περὶ αὐτῶν παραδόσεις.

Τὴν προῖαν τῆς ἐπιούσης ἐπέλεμεν παρὰ τὰς σημαντικὰς ἀκτὰς τῆς Πελοποννήσου Κάμφωντες τὴν Μελίτην ἄρα, ἐπὶ τῆς ὁ οἰκὸς τῆς ἀποκρήμνου κορυφῆς εἶχεν οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν τὴν σκῆτην του εὐσεβῆς ἐρημίτης, προσελούμεν ἀπλῶς τὰ βλέματα ἡμῶν ἐἰ τῶν ἐνδοξῶν ἐκείνων χωρῶν Ἐνώπιόν μας, ὡς ἄγρυπνὸς τις Λάκων φρουρός, ὑφούτο ὁ Ταύγετος; ὅτε δὲ ἀρχίκαμεν ὀπίσω τὴν νῆσον τῆς Ἀφροδίτης, τὰ Κῆδον, ἐσκιαγραφεῖτο μακρὰν τὸ ποιητικὸν Τελερον. Μετὰ πάλμου εὐλαδοῦς ὁ Ἑλλην διαπλεῖ τούτους ἀγκυλῶν. Ἐνταῦθα ἀχμηρὰ και ἀγρία ἡ φύσις, οἶοναι σπορτιᾶτις. Ἐπὶ δὲ τῶν στερέων και ἀποθήμων ἐκείνων βράχων ἐχαρᾶθησαν, λέγει, διὰ σμήλης ἀγῆρω τὰ πᾶρα μάρμαρα τῶν Ὀκεανισιῶντων συμπάντων τῆς ἀνθρωπότητος. . . .

Ἄλλ' ἤδη τὰ πάντα καλύπτει ἡ ὀμίχλη και ἡ ἀπόστασις, και μόνον, ὡς οὐεῖρουξίς τις πολυδάρκρυς, διαφαίνεται μακρόθεν ἡ ἠρωικὴ και ἀτυχῆς Κρήτη.

Β.

Οἱ ἐπιβάται Ἑλληνες, οἱ μὲν ἐκ τῆς ἐλευθέραι, οἱ δὲ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, ἤμεθα περὶ τούτους δέκα. Καὶ ἐπὶ τίνος ἀτρέπουλον δὲν ἀπαντᾶς σήμερον Ἑλληνικὴ ἐπιβάτην, ἀφ' ὧν τῶν μερῶν τῆς ὑψηλοῦ πρὸς ὄλα τὰ σημεῖα ὀρμῶντα;

Συνέπλεον μεθ' ἡμῶν και δύο νεαροὶ Ἑλληνίδες, και ἂν μὴ διὰ τὴν καλλονὴν των, ἀλλὰ διὰ τινὰ ἰδιόζουσαν εἰς τὰς ἡμετέρας χάριν. Ἐλεγεσθε ὅτι λείπει τριτὴ τις, ἢν ἀποτελείσῃ τὴν χορείαν τῶν Χαρίτων. Περὶ ταῦτην τὴν τρυφερὰν δυάδα συνηγόμεθα, ὡς περὶ κέντρον, οἱ ξενητεύμενοι Ἑλληνες, διακοκύντος τοῦ πλοῦ, και παραγοροῦμεν, συνδιαλεγόμενοι και ἀναμιμνησκόμενοι τῶν περὶ πάτρης, τὰς πικρὰς ὥρας τῆς ξενητείας μας, ὡς πάλαι ποτὲ οἱ δεκακισχίλιοι τοῦ Ξενοφάντος. Καὶ, λέγω πικρὰς τὰς ὥρας τῆς ξενητείας, διότι ἡ ξένη γῆ, εἶναι πάντοτε ἐρημὸν τι και καταφυγμένον εἰς Ἑλληνικὴν καρδίαν. Περὶφίλχουτοι, φθονεροὶ ἴσως ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν, οἱ Ἑλληνες πληροῦνται ἀγάπης πρὸς τὸν ὀρόπατριν

των(ἂν δὲν λανθάνω) ἔμα πνεύσαντες τὸν βαρὺν τῆς ξενητείας ἀέρα.

Τίς δὲν ἐπαθὲν ἡ δὲν εἶδεν ἄλλους παθόντας τούτο; Ἐπὶ τοῦ ἀτρέπουλον, εἰς ξένας πόλεις μάλιστα πατρῶν, ὁ Ἑλλην πρὸ παντὸς ἄλλου, παταίνει μῆπως ἀπαντήτῃ Ἑλληνι. ὅν Ὀκεανισίως γνωρίζει, μεταξὺ μυρίων, ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς φυσιογνωμίας.

— Ἔϊσαι Ἑλλην; λέγει ἄμα διακρίνας ὀμοειδῆ.

— Μάλιστα, ἀπαντᾶ ὁ συναντηθεὶς, και πάρωτα ἀδελφοποιούσῃται ὡς εἰ ἀνῆκον εἰς τὸ φιλαδελφικότερον τῶν ἔθνων. Οὐχί, οἱ ἄνδρες; τῶν ἄλλων ἔθνων δὲν ἔχουσι τὸ αἰσθημα τούτο. Πικρὸν ἡμῖν πεγάζει, οὐχί, ὡς παρὰ τοῖς Ἀγγλοῖς, ἐκ περιφρονησεως πρὸς τοὺς λοιποὺς λαοὺς, διότι δὲν λέγομεν σήμερον ὡς οἱ πρόγονοι ἡμῶν, καὶς μὴ Ἑλληνας βάρβαρος, ἀλλ' ἐκ πόθου παντὸς ὄτι Ἑλληνικόν. Τὸ δὲ περιεργότερον, ξενητεύεται μὲν και ὁ Ἑλλην, ἰδίως χάριν τοῦ Κερδῆφου, ἀλλ' εἰς τὴν ξένην εἶναι Ἑλληνικώτερος ἑαυτοῦ.

Ἐκ τῶν Ἑλληνίδων μας ἡ μὲν, πολυτάλαντος μελλονόμοφος βαθυπλοῦτος νυμφίον, εἰ και δὲν ἐγνωρίζον ἀλλήλους ἡ διὰ φωτογραφίας, μετεφέρειτο ἀπ' ἀνατολῶν εἰς δυσμάς; ἡ δὲ, ἀγγλίνους τὸ τε νεῦμα και τὸ κίνημα, ἀληθῆς ἀττικὴ γυνή, (δηλ. πάροις Ἀθηναίων, ἐκ τρυφερᾶς ἡλικίας, εἰ και μὴ τεττιγοσφῶρος) ἦγεν ἔτι τὴν νουμηνίαν (la lune de miel) τοῦ ἡμεναίου, διότι οὐπω συνεπληρώθη τὸ γαμήλιον ἔτος, και πρὶν ἡ ὀρμηθῆ εἰς τὴν πολυμύχθον ὀδοιπορίαν τοῦ σύζυγου βίου, περιηγεῖτο τὰς χώρας και τὰ ἄσπρα τῶν ἐξευγενισμένων λαῶν.

— Μοὶ φαίνονται παράδοξα πολλὰ, εἶπε πρὸς τινὰ τῶν περὶ αὐτήν, τοιαῦτα συνοικέσια ὡς τὰ τῆς κυρίας.

— Διόλου, κυρία, ἀπήντησεν ἔμπορος τις Ἑρμοπολίτης, φρονῶ αὐτὰ ἐξεναντίας ἐπιτυχέστατα, και ὁ λόγος ὅτι οὐδὲλως ἔχει νὰ κάμῃ εἰς αὐτὰ ὁ ἔρωξ.

— Τολμηρὸς ὁ λόγος, ὑπέλαθεν ἡ νεῦνις, ὅσον τολμηρὰ και ἡ ἀπόμικσις τῶν μελλονόμοφων.

— Ἄπαγε! δὲν ἀντιλέγω πρὸς κυρίαν, ἀλλ' ὁ ἔρωξ, ὅστις εὐτυχῶς ὑπάρχει ἐξῆριστος ἐκ τῆς Ἑλλάδος μας, ὁ ἔρωξ φέρει ποτὲ ἐντὸς τῆς φρενῆρας του, ὡς φέρει ὁ Ἑρμῆς ἐν τῷ βαλαντίφ του, μνᾶς και τάλαντα; Γνωρίζετε τί δίδει ἡ νεῦ; Ἐπιφέρεται προικὸς τάλαντα ἡ τάλληρα πεντηκοντάκις χίλια, ὁ ἔστι μεθερμηγευόμενον τριακοσίας χιλιάδας δραχμῶν!

— Λοιπὸν βεβαίως οἱ μελλονόμοφοι θὰ ἦναι Χῖοι.

— Χῖοι, ἐμνητεύσατε.

— Ὅπωςδῆποτε ταλανίζω τὸ κοράσιον. Τὸ θεωρῶ ὡς ἄλλην τινὰ Ἰεγεῖναιαν, ἀγομένην ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὸν βαρὸν τῆς Ἀρτέμιδος. Μακκρία, ἂν δάμαλῃς τίς ἀφαρπάσῃ και αὐτήν ἀπὸ τοῦ θουσιασταρίου!

Ἦκουον ἐγὼ, Ὀκεανισίως τὸ στρωμύλον τῆς νεῦς οὐ σπάνιον ἦδη ἐν Ἀθῆναις. Ἀλλὰ τοσαύτη μυθολογία εἰς χεῖλη Ἑλληνίδος, τῆ ἀληθείας μ' ἐξέπληττεν.

ἰδύχρησα νὰ γνωρίσω πολλὰς ἀξιερίστους νεῦς μας, ἀλλ' ἀπάσας σχεδὸν ἀμυθολογήτους, διότι, ἐξ ὧν τῶν μαθημάτων ἡ μυθολογία μάλιστα και ἡ Ἑλληνικὴ, πρὸ μικροῦ ἔτι, παρημελοῦντο ἐν τοῖς ἐκπαιδευθεῖσι ἀμοφῆροι τῶν γενῶν.

— Μελοπομένη, ἐπέφερον, εἰσβαλὼν εἰς τὸν διάλογον ὁ σόζυγος τῆς Ἀφροδίτης, ἔμποροδικογῆφος; τίς ὄν, δὲν βλάπτει ὅτι ἡ νεῦ εἶναι πλοῦσιόν τι ἐμπόρευμα, φορτωθῆν ἀνευ δαιγματος εἰς παραλκῆθην εὐκαταστάτου, εἰ και ἀγνώστου, ἐμπορικῆς οἰκίας;

Λοιπὸν ἡ Ἀφροδίτη ἐλέγαστο Μελοπομένη; ὄνομα γλαφυρὸν και ἐπέριστον, ἡ δ' ἄλλη νεῦνις, πιστεύω ἡ Ζελίνα ἡ Ἰουλίνα.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, ἀπήντησεν ὁ ἐξ Ἑρμοπόλεως, εἶναι συναλλαγμικτὴ χρυσῶ, ὅπως γραφμῆνη ὑπὸ τῆς ἐμπορικῆς ἐπωνυμίας « Προννητικότης » εἰς δικταγῆν τῆς ἐπωνυμίας « Πλοῦτος και Ἐτύχη » διότι ἔπου ὁ Πλοῦτος ἐκεῖ και ἡ Ἐτύχη, εἶναι τὸ φιλοσοφικώτερον τῶν ἀξιοματίων.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἔκρουσεν ὁ κώδιον ὁ καλῶν εἰς τὴν γεῦμα τὸς πλωπῆρας, οἵτινες διενεμήθησαν ἕκαστος εἰς τὴν οἰκίαν θεῖν. Δεχθῆτω, ἐν τούτοις, σπουδαίως και οὐχί ἐν παρήφῃ, ὅτι οὐκί τῷ μὴ κατέχοντι τὴν πρώτην θέσιν, οὐκί τῷ περιηγομένῳ μετὰ βαλαντίου και-νοῦ!

Γ.

Τριταῖοι ἀπὸ Σῆρου, προσωρμιζόμεθα εἰς τὴν περιφροῦρητον Μελίτην, πρῶτην πόλιν τῆς Δύσεως, ἢν ἔδλεπον. Καὶ δὲν ἐναυάγησα μὲν, ὡς ποτε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἐπὶ τὰς χθαμαλὰς και πετρώδεις ἀκτὰς τῆς, ἀλλ' ἔμελλον νὰ πάθω, μετὰ παραλευσίον οὐ πολλοῦ χρόνου, δεινότερον τι και τοῦ ναυαγίου Διέτριψα ἐξαρκησίαν ὄλην εἰς τὴν δικεκαυαμένην ἐκείνην νῆσον.

Ἡ Μελίτη, περιήκουσα πάντοτε λαῶν ἀφρικανῶν, ἐρίζει, χάρις εἰς τοὺς ἱπποτάς τῆς Ῥόδου, κατὰ τὸ κανονικὸν και εἰσῆγγραμμοῖ τῶν λεωφόρων και οἱ κοδομῶν πρὸς τὰς ἐντελεστέρας Ἑυρωπαικῆς πόλεις. Ἀξιοθέατος δὲ πρὸ παντὸς ἄλλου ὁ περιώνομος ναός τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, ἐξαιρέσει δὲ τούτου, ὁ φιλόπράγμων οὐδὲν σχεδὸν ἔτερον ἔχει νὰ ἰδῆ. Γνωστὸν, ὅτι μετὰ τῶν ἱπποτῶν τῆς Ῥόδου, μετηνάστευσαν εἰς Μελίτην και πολλοὶ Ἑλληνες, ἀριστεύσαντες μάλιστα, ἐπὶ Λυθαλέτου, και σώσαντες τὴν Μελίτην ἀπὸ τῆς προμερᾶς ἐπιπέσεως τῶν Τούρκων. Ὄθεν ἔλαβον τῆς ἀνδρείας των βραβεῖον και μνημόσυνον τοῦ ἠρωϊσμοῦ των τὴν σπάθην τοῦ ἀρχηγῶ, ἀναρτηθεῖσαν εἰς τὸν τότε ὀρθόδοξον ναὸν των. Καὶ οἴζεται μὲν πάντοτε ὁ ναός και σπάθη οὐχί δὲ και τὸ ὀρθόδοξον αὐτοῦ. Εἰς τίνος ἔθνους νίκης δὲν συνετέλεσαν οἱ νικηθίντες παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν και φεθῆγοντες τὴν κατάκτησιν Ἑλληνεῖς;

Ἄλλ' ἡ Μελίτη και ἄλλως ἀπομνημονεύεται εἰς τὰ χρονικά των πατέρων μας. Ἐν αὐτῇ ἔκειντο αἱ Ἰθακίαιαι σπῆλαι τῆς πρὸ ἡμῶν γενεᾶς. Ὁ πλοῦσος μέχρις αὐτῆς ἐδακτυλοδεικτεῖτο και εὐκαυμάζετο παρὰ τῶν σταχυροφῶρων πατέρων μας, ὡς ἄλλοις τις Ὀδυσσεύς,

ὅς μάλιστα πολλὰ πλάγχθη, πολλῶν δ' ἀνδρῶν ἴδεν ἄσπρα και ἑδὸν ἔγνω.

Τὸ πρῶτον τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος νόμισμα ἐκόπη ἐκ τῶν νομισματοκόπων πιεστηρίων τῶν Ἴπποτῶν τῆς Ῥόδου, και ὡς κατὰ τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, οὕτω και κατὰ τὴν νεωτέραν, ἐν Αἰγίνῃ.

Μικρὸν τῆς Μελίτης διέχουσα, κεῖται ἡ νῆσος τῆς Καλυψῆς, ἡ Ὀγυγία τῶν ἀρχαίων (νῦν Γόζον, Γαῦλος); σώζεται ἐπ' αὐτῆς ἔτι και σήμερον σπήλαιόν τι, καλούμενον τῶν Γιγάντων (διὰ τὸ οὐχί τῆς Καλυψῆς). Κατοικεῖται δὲ ὑπὸ εἰκοσι χιλιάδων φιλοπόνου βιομηχάνου και ἀνοποδύτου λαοῦ, και ἡ πολυζήτητος ὑπὸ τῶν Ἑλληνίδων Μελιταία δαιτῆλλα εἶναι ἐργόχειρον τῶν καθ' ἡμᾶς νυμφῶν τῆς Ὀγυγίας.

Ἐν γένει οἱ Μελιταῖοι εἶναι λαὸς φιλόπονος και βιομηχανος, ὑπερβαίνων κατὰ τὴν ὀλιγάρκειαν και λιτότητα και αὐτοῦς τοὺς Ἑλληνας; διότι μόνη σχεδὸν τροφὴ τῆς καταπύρας και τῆς μεσαίας τάξεως, εἶναι ἄρτος ὑποδεδεργμῆνος ἐλαίῳ. τὸ δὲ ὑποδύεσθαι θεωρεῖται ὑπὸ τοῦ ὄχλου ἀληθῆς παλυτέλεια.

Εἰς τὸν Ἑλληνα περιηγητὴν παρέχει εὐχέρηστον θέμα ἡ μικρὴ ὀμογενῆς κοινότης. Ὡς εἰς τὰς πλείστας ἐμπορικῆς πόλεις τῆς Ἑυρώπης, οὕτω και εἰς Μελίτην ἐκ τῶν πρωτευουσῶν εἰσὶν αἱ Ἑλληνικαὶ ἐμπορικαὶ οἰκίαι, και τοὺς ἐμπόρους μας διακρίνει και ἐνταῦθα τὸ φιλογενὲς και φιλόξενον, ἡ σύμπνοια και ἡ τιμιότης.

Ἄλλ' ἂν ἐκ πρώτης ὄψεως ἀρέσκη ἡ Μελίτη, ὀλιγοήμερος ὅμως ἐν αὐτῇ διζμονὴ πὲ πληροὶ μελαγχολίας, διότι ἐλλείπει ἀπ' αὐτῆς πᾶσα τέρφις, πᾶσα διανοητικὴ τροφή. Ἡ φαιά πέτρα καλύπτει τὰ πάντα, ὡς σινδῆνη τις θανάτου, και οὐδὲμῶθεν ἡ χλόη ἐργεταὶ νὰ τέρψῃ τοὺς ὀρθοκλῶνους και τὴν καρδίαν σου. Μόνος ὑπάρχων κήπος εἶναι ὁ τῆς Φλωριάνας ἔπου ματαιῶς, πρὸ αἰῶνων, ὑποθέτω, ἡ τέχνη προσπαθεῖ νὰ δώσῃ τὴν ζωὴν τῆς φύσεως. Καὶ τὸ μόνον ἴσως εὐχέρηστον εἰς τὸν ξένον δὲν εἶναι οἱ χλωμαὶ δεινῶνους τοῦ κήπου, ἀλλ' αἱ ἀπαντῶμεναι ἐν ἔορτασίμῳ ἡμέρᾳ φαλλοῖται, μέλαν μετὰξινον κάλυμμα χαρίστιστον, ἐν ᾧ περιθέλλονται, οὕτως εἰπεῖν, αἱ Μελιταῖαι, και ὅπερ πολλὰκις ἀπατᾶ τὴν ὄψιν, καλλύνον τὴν φέρουσαν. Γνωστὸν ὅτι αἱ Μελιταῖαι δὲν διακρίνονται ἐπὶ καλλονῆ, ἐὰ δὲ τῶν ὀλίγων ὀρασίων ἡ ὄντως περικαλλεστέρα εἶναι πάλιν Ἑλληνεῖς τις Μελιταῖα, γενομένη ἀποστάτις ἐξ ἔρωτος (α).

Ἀπὸ Μελίτης ἠρχίσμεν χωρίζόμενοι οἱ συμπλωτῆρες. Κατ' ἐμπορίαν, ἡ χερῆσσα Ἀφροδίτη μετέβαινεν εἰς Ἰταλίαν, τὸν πρὸς ὅν ὄρον και ἐμὸν αὐτοῦ.

Ἐπιφροῖτουσας ἡμέρα τῆς Ὀκεανισίως και αὔρας πνεύσεως γλυκείας, ὀρμηθῆ προῖνον τὸ ἀτρέπουλον μας ἐπὶ τὰ ὑγρὰ κέλευθα. Μετὰ δύωρον σχεδὸν πλοῦν, ἐν μέσῳ τοῦ πελάγους ἐξαυθίζμεν ἀπὸ τοῦ καταστρώματος τὰ σικελικὰ ὄρα, και πρὸς ἐσπέρην, εὐ-

(α) Ὄρα ἰσημεῖωσιν εἰς τὸ τέλος.

ρέθημεν περαπλέοντες την ευδαιμονεστέρων των νήσων.

Γλαυκός ο ούρανός της Σικελίας και κυανόχρου τον κύμα των υαλασσών της. ως το κύμα και ο ούρανός της Ελλάδος μας. Μη δὲν ἀρχεται ἐντεύθεν ἡ Μεγάλη Βλῆδα, ἥτις οὐδ' ἔχνος ἐλληνικὸν διέσωσεν, εἰμὴ ὀνόματι πόλεων τινῶν; Βαρυτέρα λοιπὸν ὑπῆρξεν ἡ φραγματικὴ κατάκτησις τῆς Ὀδοιμικῆς!

Πολλῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς ἀρχαίας Ελλάδος πατήρ ὑπῆρξεν ἡ Σικελία, τοῦ Διωνύσου, τοῦ Διοδώρου, τοῦ Θεοκράτου, τοῦ Ἀρχιμήδους, τοῦ Ἐμπεδοκλέους, τοῦ Χαρώνδα, τοῦ ἑμιονίου ἡμῖν Γοργίου, τοῦ Θουκυβάτου και ἐν αὐταῖς ταῖς Ἀθηναῖς. ἐπὶ σαρισταίη, κλπ. Εἰς Συρακούσας ἐτυράνησαν οἱ δύο Διονύσοι, καὶ οἱ Ἀκραγαντινοὶ εἶδον εἰς τὰ τέλγη των ἐστημένον τὸν χελοῦν ἐκεῖνον βρῶν εἰς οὗ τὰ πυριφλεγῆ σπλάγγνα ἐβρίπτοντο οἱ ἐλευθεριάζοντες, δόγματι τοῦ ἐξ Ἀστυπαλαίας περιβοήτου τυραννικοῦ ψαλλάρηδος.

Πικρὸν σαλίδα διακατέχει εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ελλάδος ἡ ὀδία αὐτῆς Σικελίας. Εἰς Συρακούσας ἀπέληξεν οἰκτρῶς ἡ οἰκτρὰ κρηματιὰ ἐκεῖνη των Ἀθηναίων στρατεία κατὰ των σικελικῶν πόλεων. Ἐκεῖ εὗρον θάνατον δύο ἐνδοξοὶ στρατηγοί, ὁ Νικίας καὶ ὁ Δημοσθένης. α Συνέθη, λέγει ὁ ἀπαθής καὶ ἀδέκαστος Θουκυδίδης, ἔργον τοῦτο Ἑλληνικὸν μέγιστον, ἐξ ὅσων μνημονεύονται, διότι πάντες σχεδὸν οἱ στρατευόμενοι πανωλεθρία ἀπώλοντο καὶ ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐπληθύνθη εἰς τῆς πατρίδος των. Ὅτε μνημονεύεται καὶ τὸ μονοδικὸν ἐκεῖνο ἐν τῇ ἱστορίᾳ γεγονός. Πολλοὶ τῶν ἐκ τῆς Μικρῆς Ελλάδος ἐπιδρομῶντων, διασώθησαν ἐκ τῆς πανωλεθρίας ἐκεῖνης, στίχου τοῦ βύριπίδου ἀπαγγέλλοντες. Ἀμφοῖς ἀθάνατος μαρτυρία τῆς φιλομουσίας των Σικελιωτῶν. Ἀκούοντες παρὰ των ἠτημένων ἔχθρων των μέλη τοῦ βύριπίδου ἀδάμαστα, ἐλευθέρου παρῶτα τοῦς ἀίμαλώτους, πλανωμένους μετὰ τὴν μάχην καὶ μετεδίδον τροφὴν καὶ ὕδωρ. Τοσαῦτον ποτὲ εἶχε δ' ἄνημι ἡ Ἑλληνικὴ πόλις; ἐπὶ Ἑλληνικῶν ψυχῶν. Δὲν ἐθαύμαζον ἐκεῖνοι ποιητικὰ τινα σκλαυθέρματα, ὡς ἐνιοὶ σήμερον παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ τὴν ἀληθὴ ποίησιν, τὴν τοῦ Σολομοῦ, τὴν τῆς καρδίας.

Ἡ ἐπεληθῶσα οἰκτιὰ ἀπέκρυψεν ἀφ' ἡμῶν τὴν Ἀἴταν, τὸ ἱστορικώτερον των Ἡρακλειῶν, ἀλλ' ὁ κῶνος αὐτῆς ἀνεσάνη τὴν ἐπιούσαν, μόλις τῆς ἡμέρας διαγελάσης, ὅτε, μετὰ τινα ὥραν, ἐβρίπτομεν τὴν ἄγγυρον εἰς τὸν γραφικώτατον λιμένα τῆς Μεσσηνίας, ἀρχαιότερον δὲ Ζάγκλης.

Γρεῖ; ἡ τέσσαρας αἰώνας πρὶν τῆς ἀλώσεως καὶ ἡ Σικελία καὶ μέγα μέρος τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως ἦσαν εἰσὶ τῆς Ἑλληνικῆς, ἀλλὰ σήμερον καὶ πρὸ αἰώνων δὲν ὑπάρχουσι πλέον Σικελιωταί, ἀλλὰ μόνον Σικελοὶ, ὄντες μίγμα τι Ρωμαίων, Σαρακηνῶν, Ἰσπανῶν, Νορμανδῶν, Γάλλων. Ὁ Ἑλληνας βλάπτει περίλυπος ἐν Μεσσηνίᾳ τὸν μητροπολικὸν ναὸν, κτίσμα βασιλέως βυζαντινῶν, σώζοντα εἰσὶ τὸ τρισ-

υπόστατόν του καὶ τὰς ἐκ ψφῶν βυζαντινὰς εἰκόνας μεθ' Ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν.

Μ Ρ Θ Ο Ί
Γ Σ Χ Σ, κλπ.

Δείκνυται δὲ καὶ τὸ φρούριον τοῦ Σωτήρος (Salvatore) μολὴ ἄλλοτε, ἐν ἧ ὁ Ἀγχιόγγελος συνέγραψε τὰς προφητείας του, αἵτινες ἐγέννησαν παρ' ἡμῖν τοσοῦτους ἀγαθαγγελιστὰς.

Πολλὰς χιλιάδας Ἑλληναλβανῶν περιέχει ἡ νῆσος, ὅπως καὶ ἡ ἀπέναντι Καλαβρία. Τούτων οἱ πλεῖστοι, ἄλλοι μὲν ἐκ τῆς κυρίας Ἀλβανίας, ἄλλοι δὲ ἐκ τῆς Πελοποννήσου, ἀπέφυγον εἰς Ἑταλίαν κατὰ τὴν ἰε καὶ ιε' αἰκονταετηρίδα. Ἀλλὰ τοσοῦτων αἰώνων ζυγὸς καὶ καταδρωμαὶ δὲν ἐξήλειψαν ἀπὸ μέσου αὐτῶν τὴν πάτριον γλῶσσαν, τὰ πάτρια ἦθη καὶ σχεδὸν τὴν πάτριον θεολογίαν. Ἡ ἀνάμνησις δὲ τῆς πατρίδος, ἰδίως παρὰ τοῖς ἐκ Πελοποννήσου ἐλθούσι, σώζεται ἀεὶ ποτε ἀμικαίη καὶ περιπαθῆ. Ὁ Κωλέττης, ἡ μᾶλλον εἰπεῖν ὁ Κ. Π. Σούτσος, ὁ τοσοῦτον εὐρηρή; πρὸ τῆς Νέας Σχολῆς του, περιέγραψε τὴν κατανυκτικὴν ἐορτὴν των περὶ τὸ Παλιέρμον Ἑλληναλβανῶν, οἷτινες, ἀναβαίνοντες εἰς ὄρος τι ἐστράμμενοι πρὸς τοὺς Ἑλληνικὸς ὀρίζοντας ἀναμνησκόμενοι ἐν τελευταῖς καὶ ἄσμοσι τῆς ἀπολασθείσης πατρίδος των. Τότε, πιστεύω, ψάλλουσιν Ἀλβανιστὶ καὶ τὸ παθιακὸν ἐκεῖνο ἄσμα τὸ ἀρχόμενον διὰ των ἐξῆς στίχων:

«Ωραία μου πατρίς, ὦ Πελοπόννησος,
πότε θ' αἰωθῶ νὰ σ' ἐπανίδω; εἶθε, σ' ἐπανίδω πρὶν ἀποθῆναι!»

Ἐκ τῆς μελέτης ἐτι ἀρχίζει ὁ Ἑλληνας παρατηρήσας νὰ ἐνοητὴν τὴν ὑπεροχὴν τῆς φυλῆς του, τῆς τοσοῦτον συκοφαντηθείσης, ἐπὶ των λεγομένων ἐξευγενισμένων λαῶν. Σεβασμιὸς τις ἡμέτερος συγγραφεὺς ἐν τοῖς Ἑλληνισμοῖς αὐτοῦ (α) λέγων περὶ ἀδελφῆς τινος νήσου: «Παρὰ τοῖς κατοικοῖς των χωρίων, ἐνθα ἡ μετὰ τῆς πόλεως συγκοινωνία εἶναι διακεκομμένη, ἐπικρατεῖ μεγάλη τιμιότης καὶ ἀπλάτης. . . . ἐν δὲ τῇ πόλει ἐκ τούταντιοῦ ὑπάρχει ἀνωμαλία ἠθῶν δηλ. ἀπαντῶνται συγχρόνως καὶ ἀσθηρῆς καὶ συγκατάθεσις καὶ κοσμιότης καὶ διαφθορά, καὶ ὡς εἰς τὰς μεγάλας βύρωπαϊκάς πόλεις (καὶ διατὶ οὐ καὶ εἰς τὰς μικροτέρας;) εἰσὶ καὶ ἐνταῦθα γυναῖκα, πωλοῦντα ἐπὶ πάσῃ ἀντιμισθίᾳ ἠδονὰς στιγματίας μετὰ μεταμελειῶν αἰώνων.»

Ἡ περιγραφή αὐτὴ, ἀληθεύουσα ἴσως περὶ τῆς νήσου ἐκεῖνης καὶ δυστυχῶς ἐφαρμοζομένη καὶ εἰς πόλεις τῆς ἐλευθέρας Ελλάδος, ἀπὸ τῆς Κατοχῆς μάλιστα, ἐπεκτείνεται ἰδίως εἰς τὴν Ἑταλίαν, ὅπου ὡς ἐν Μεσσηνίᾳ καὶ Νεαπόλει, ἐκπλήττεται καὶ φρίττει ὁ ζῆνος ἐπὶ τῇ δικαφθορᾷ των ἠθῶν των κατοικῶντων τάξεων. Ὁ Ἑλληνας, βλὴ δὲν κατἄλλοθεν εἰσέτα οὐδὲ θὰ κατέλθη, πέποιθα, εἰς τὴν κτηνώδη ταύτην βελμιδα.

Φαίνεται δὲ, ὅτι ἡ ἔκλυσις των ἠθῶν καὶ των

(α) Τὰ Ἑλληνισμοῖ, ἐκ τῆς Γ. Ρ. Πραγαθῆ, τομ. Γ', σελ. 360.

χαρακτήρων, ἐν τῇ κοινωσίᾳ ἐν γένει κατὰ τὰς χώρας ταύτας τὰς εὐνοουμένας τοσοῦτον ὑπὸ τῆς φύσεως, δὲν εἶναι νεώτερον τι προσόν. Ἴδοῦ πῶς ὁ Πλουτάρχος περιγράφει αὐτὴν τὴν αὐλὴν τοῦ Διονυσίου (ἐν Δίωνι). «Τὴν αὐλὴν, λέγει, κατὰ τὸν χρόνον ἐκαῖνον, εἰς σπουδαίους ἀνδρας καὶ λόγους ἄβαστον καὶ ἀνείσοδον οἶσαν, μέθαι καὶ σκώματα καὶ ψαλμοὶ καὶ ὀρχήσεις καὶ βωμολογίαι κατεῖχον.» Εἰς μάτην ἐπιδιῶμα ὁ Πλάτων εἰς Ἑταλίαν καὶ Σικελίαν φεύγει ἡ ἐξορίζεται, φρίττων των βίον των Ἑλλήνων ἐκαῖνων, μεστών, λέγει, Ἑταλιωτικῶν καὶ Συρακουσίων τραπέζων, κ' ἐπιφέρει «οὐδὲμία πόλις εὐτυχεῖ, ὅταν οἱ ἐν αὐτῇ ἀναλίσκουσι μὲν τὰ πάντα εἰς ὑπερβολὰς, αἱροῦνται δὲ τὴν ἀρχίαν εἰς πάντα, πλὴν εἰς εὐαχίας καὶ πότους καὶ ἐρωτας, ταύτην ἔχοντες μόνην ἀνασχόλησιν.»

Μὰ Δία, φοβούμαι μὴ τοιοῦτόν τι συμβαίη καὶ εἰς πολλὰ Ἑλληνικὰ μέρη, ἐξαιρέσει ὅμως πάντοτε των Ἀθηναίων. Εἰς μάτην ὁ θαυμασιὸς Δίων, ὁ ὕψηλός τῷ ἦθει καὶ μεγαλόφρον καὶ ἀνδρώδης, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλουτάρχου καὶ τῆς ἱστορίας ζητεῖ νὰ καταλύσῃ τὴν τυραννίαν. Καταπονεῖται ὑπὸ τῆς ἰδίας ταύτης τῆς ἀρχαιότητος, καὶ τέλος, μόνος ὁ μέγας πόλιτης ἐκαῖνος τῆς Κορίνθου Τιμολεῶν ἐλευθεροῖ τὰς πόλεις τῆς Σικελίας καὶ ἐλευθεριότης ἀναγορεύεται. Μόλις δὲ μετὰ παρέλευσιν πολλῶν αἰώνων, ὡς εἰ ἐπέκνυσον ἐπὶ των Σικελῶν τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο τοῦ Τιμολεῶντος, καὶ γενᾶται ὁ Σικελικὸς ἰσπεριός.

Ὅτι τὸ κλίμα καὶ ἡ θέσις τῆς Μεσσηνίας ὑπάρχει ἐκ των τερπινοτέρων, περιττόν νὰ εἴπωμεν. Ὁ πορθμὸς ἐκαῖνος καὶ ἡ παλιόροια τῆς Πελοποννήσου ἀκρας ἀντερύκουσι πρὸς τὸν Θρακικὸν Βόσπορον καὶ τὴν κόλπον τῆς Νεαπόλεως. Ἰπὸ εὐνοϊκῶν Κυβερνήσεων ἡ πόλις δύναται νὰ πρωτεύσῃ ἔχουσα μᾶλλον.

Β'

Τῆς ἡμέρας μεσοῦσης ἐτι, ἀνήχημεν πλέοντες πρὸς Νεάπολιν. Ἐβρέθημεν μετ' ὀλίγον μετὰ τὴν Σκύλλη καὶ Χαριθίδεω. οὐχὶ παροιμιώδως. Ἐντεύθεν δὲ μετ' ἀνέμενον ἡ Κίρκη καὶ αὶ Σεϋρήνες, μετὰ τοῦ πολύτλη, δίου Ὀδυσσεῶς.

— Λοιπὸν, παρετήρησεν ἡ Ἀθθίς, ἥτις τὰ πάντα περιεγράφετο φιλοπράγμωνας, αὐθεῖς τώρα κίνδυνος εἰς τοὺς πλέοντας τὰ μέρη ταῦτα;

— Οὐδεὶς, ἀπάντησα, ὅταν δὲν συμπλῆρ, οὐχὶ πλέον Κίρκη τις ἢ Σεϋρήν, ἀλλὰ Μοῦσα.

Ἡ Ἀθθίς ἐστράφη χαριέντως. . . πρὸς τὴν σύζυγόν της. Ἦτον ἀρα τοῦτο δεῖγμα ὑπερστυγικῆς ἀφοσιώσεως ἐκ τοῦ συστάδην βιβθὲν κατὰ τοῦ ἀπλουστάτου ἐκαῖνου φιλοφρονήματός μου; Βικάζω, καὶ χαίρω, ὅτι ἡ πρωστία αὐτῆ των ἀρετῶν εἶναι πάντοτε προσὸν των Ἑλληνιδῶν μας, προσὸν, ἂν θέλετε, τῆς πρὸ μικροῦ βρωβαρότητος ἡμῶν, ἀλλ' ὅπερ, δυστυχῶς, δὲν παράγουσιν αἱ ἐξευγενισμένοι κοινωσίη, εἰμὴ ἐξαιρετικῶς.

Ἀλλ' ἡ αὐγὴ διαγελάει, καὶ αἱ περὶ ἡμᾶς θάλασσαί, αἱ νῆσοι, αἱ παραλῖαι, τὰ ἕρη θαυμασίαν πα-

ριστώσι τὴν θέαν. Ἐνταῦθα πάλαι ποτὲ ἦν ἡ Μεγάλη Ἑλλάς. Πρὸ ἡμῶν ἐκτείνεται ἡ Καμπανία α παθίον εὐδαιμονεστάτων των ἀπάντων, λέγει ὁ Στράβων, καὶ ἤδη τὸ Βεσούβιον ἀνεγείρει τὴν κιονοειδῆ καὶ καπνίζουσαν κορυφὴν του. Ἡ βασιλεῖς τοῦ Ὀπικοῦ κόλπου, ἡ Νεάπολις, μετὰ των ποιητικῶν προστασιῶν της, λευκάζουσα ἐπὶ των κυανῶν κυμάτων των ἀκτῶν της, διαφάνεται μαγευτικῆ, ὡς ἀληθῆς τις Σεϋρήν.

«Vedi Napoli e poi mori,»

Ἀέγουσιν οἱ Ἑταλοὶ, καὶ δικαίως. Ἡ Νεάπολις καὶ διὰ τὰς φυσικὰς καλλονας της, καὶ διὰ τὰς ἀρχαιότητάς της καὶ διὰ τὸ ἰδιαίτον των ἠθῶν καὶ ἐμίμων των κατοίκων της εἶναι ἐκ των περιεργοτέρων πόλεων. Τίς δὲν ἀνέγνω περὶ πάντων τούτων; Τίς των νεωτέρων περιήγητῶν, των ποιητῶν δὲν ἀνεπνεύσθη εἰς τὴν πόλιν τῆς Σεϋρήνος Παρθενόνης τὰς τερπινοτέρας, καὶ ἀν θέλετε, τὰς ὑπερβολικώτερας περιγραφὰς του;

Ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ἀρα ἐντύπωσιν προξενεῖ ἡ Νεάπολις καὶ ἐπὶ τοῦ ἄλλοιως περιουετοῦ; Ὁ ὑπερβόρειος, βίγαν ὑπὸ τοὺς παγετοὺς καὶ τὰς χιόνας τῆς ἀνῆλιου καὶ ὀμιχλώδους πατρίδος του, ἐκλαμβάνει τὴν Νεάπολιν ὡς ἄλλα ἡλῶσια πεδία. Ἀλλ' ὁ Ἑλληνας ἔχων τὴν Ἀττικὴν, τὰς Κυκλάδας, τὴν Μεσσηνίαν του, ἐμφορούμενος ἡλίου θερμότερου, γλαυκοτέρου κύματος καὶ οὐρανοῦ, δὲν ἀναρπάζεται ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐνθουσιώδους αἰσθημάτος.

Κάτελλε, ἐν δέλλῃ μετοπωρινῇ, εἰς Πειραιᾶ κ' ἐν πῖδῳ λέμβου, κάμψον τὴν ἀρκαν, ὅπου ῥόχθιον κλυθμυρίζει τὸ κύμα παρὰ τοὺς τάφους τοῦ Θερμιστολέους καὶ τοῦ Μιαούλη.

Παραπλέον τὴν ἀπὸ Μουνηίας μετὰ Κυλιᾶδας ἀκρας καὶ Ψαλῆρον ἀκτῆν, ἀπέβλεπον πρὸς τὴν χερσον. Ἡ ποίησις καὶ ἡ γραφὴ δύναται νὰ παρεστῆσαι τὴν ἀνεκλάλητον ἐκαῖνον μαγεῖον καὶ ἀρμονίαν τῆς ὕψιν σου εἰκόνας; Εἶναι ὡσεὶ μέλις τι ἐνώματον καὶ ἠσῆον, ἀναρπάζον σου τὴν ὄρασιν καὶ τὴν ψυχήν. Παρατιθῆμι τὴν περιγραφὴν, ἀλλὰ παρακινῶ πάντα Ἑλληνα νὰ πλεύσῃ καὶ ἀπᾶς των πλοῦν τοῦτον, ἀξίον των ἀθανάτων Θεῶν. Ἀπαξ. φεῖ! διέπλευσα κ' ἐγὼ αὐτὸν, διότι, πλ νόμομος ἐκτοτε μακρῶν των Ἀθηναίων, μακρῶν τῆς Ελλάδος ἐπὶ πολὺ ἐγεῦθον τὸν πικρὸν καρπὸν τῆς ξενιτειᾶς. Καὶ ὅμως πειραθῶμεν.

Ὅρια τῆς εἰκόνας εἶσιν, ἐντυθὲν μὲν ὁ τραπεζοειδὴς καὶ ὁροδόχρος, περὶ δυσμῶς ἡλίου. Ἰμαγτός, ἐντυθὲν δὲ αἱ ἀνώμαλοι βίγαι τοῦ Παρόνθους καὶ ὡς ἐν ἀπόπτῳ ἡ φαίχρος καὶ σκιάδης Πεντέλης. Πέδον δὲ εἶναι ἡ ἐλαϊώφυτος ἐκαῖνη πεδιάς καὶ οἱ συναγεῖς λόφοι καὶ ὁ Λυκαθητός, καὶ τὸ ἱερὸν των Μουσαῶν, καὶ ἐν τῷ μέσῳ ἡ Ἀκρόπολις, ὡς κτίσμα τι Θεῶν, ἔχον στέμματα τὸν Παρθενῶνα. Καὶ ἡ ἀτάκτος αὐτῆ ὕλη, ἐπὶ τῆς εἰκόνας ἐκαῖνης, συναρμολογεῖται, τάττεται, ἐκτείνεται, συγχέεται καὶ διαστέλλεται μετ' ἀφάτου τινος ἀρμονίας καὶ ποιήσεως! Εἶναι ἀσύγκριτος βεβαίως, καὶ ἡ ἀπὸ τῆς Ἀκρο-

πόλεως και ἐφ' ἄλλων τῶν σημείων τῆς Ἀττικῆς ἀποφύξιν πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς θαλάσσας, ἀλλ' οὐδὲν ὑψηλότερον, οὐδὲν θαυμασιώτερον τῆς περιγραφομένης (α).

ΓΟΥΓΙΑΣ.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟΝ

ΤΗΣ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΒΛΗΝΙΚΗΣ.

(Συνήχθη. ἴδε φολ. 186, 187, 188, και 189.)

—000—

Τ.

Ταρχὴν καὶ ἀλλαχοῦ τσαρχόν. Rancei.

Ταρχαί. Ἐπίθ. Ἐν Πελοπον. Ἀθριον.

Τάπα. Σκέπησμα ἀγγεῖων καὶ ἰδίως φιάλης ἢ λέξις Ἰσπανική. Καὶ ματαφ. α Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἔγινε τάπα, ἔδηλ. εἶναι καταμεθυσμένος, οἰνοβυρής, ὡς ἂν ἐλέγομεν ὅτι εἶναι σκαπασμένος ἀπὸ κρασίον.

Τετράτω. Τζνῶ, tandre.

Τετραρχηλισμένος. Τὸ λέγομεν πάντοτε μετὰ τοῦ γυνῶς, οὕτω α γυνῶς καὶ τετραρχηλισμένος, παρὰ τοῦ ἀρχαίου τραχηλίζω, σημαίνοντος τὸ ἀνακλύπτω, γυμνῶν. α Πάντα γυνῶ καὶ τετραρχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, λέγει ὁ Ἀπόστολ. Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ἑβρ. δ'.

Τετραπερυσμένος, ὁ καὶ πολύζυρος, ὁ γινώσκων δηλαδὴ τόσα ὄσα θάνατα τίς νά μάθη περιεργῶ μενος τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ κόσμου, ἢ, ὡς κοινῶς λέγομεν α τὰ τετραπέριχτα τῆς οἰκουμένης.

Τηγάρι. Ἐν Ἀρχαί. Τὸ μέρος τοῦ ἀλωνίου ὅπου ἐξαπλοῦται ποσὸν τι σταφίδος ἵνα ξηρανθῆ ἀπὸ τὸν ἥλιον.

Τουρουνητής. Ἐν Κωνσταντ. Enfant espiégle.

Τραπουζάρι. Ἐν Κωνσταντίν. Τὸ εἰς τὰς ἀκρας τῶν Τουρκετικῶν ἀνεκκλίντρων (σοφάδων) ἐγειρόμενον στήλωμα ἐν εἰδεί στενῆς τραπέζης (ἔβεν καὶ ἢ

(α) Γράψαι τ' ἀνωτέρω, ἐτύχησα ν' ἀναγνώσω εἰς τὴν Revue des deux Mondes (ἐλλείθον τῆς 1 Αὐγούστου 1887) τὰ ἐξῆς εἰς πραγματικῶν λίαν περίεργον τοῦ K. Albert Gaudry « Οὐδὲν χαριστερότερον ἔμα καὶ μεγαλοεπιπέτητον τῶν τοσοῦτων τῆς Ἑλλάδος. Ἐδῶ μὲν καθάδης περιεργῶν ἀνθρώπων χλόης, καὶ κόκκω ταύτης βλάχαι τραχυῖ ἀποστελλόντες γραμμικῶν τὴν ἀντιθέσιν. Ἐκεῖ δὲ, λόφον κατερχόμενοι ἀμοιβαίως, ὄρατοι δὲ μέγιστων ἐσχατιῶν τοῦ ἠριζόντος, ὅσα καὶ τῆς δικρατικῆς τῆς ἀμοιβαίας. Ἀλλὰ ἄλλοι, τὰ κῆρυκα τῆς κυανοχρῆου θαλάσσης, ὡς καὶ ἐῖς αὐτῆς ὄρατοι, φαίνονται κοιμηόμενα ἐν τῇ βαθυτάτῃ κολπῶν. Τοῦ ἡλίου ἀνίσχοντος ἢ ὄντων, ὅτε μὲν αὐτῶν γραμμικῶν κατὰ τὸ πλεῖστον ἀόχμηρα, κρύπτονται εἰς τὸ σκότος, ὅτε δὲ τὰ ὄρη ἀποκλύονται ἀπὸ μαυρίων χρομῶντων, ὁ θεατῆς φρονεῖ ὅτι παρίσταται εἰς θέαμα παρακαλλέστερον καὶ ὑψηλότερον ἢ κατ' ἀνθρώπινον ἔργον. (Uano Mission géographique au Tibet, τὸ ἕκτον ἔργον εἶναι νὰ μεταφρασθῆ ἐν τῇ Πανώρῃ.)

λέξις), ὅπως ἐπιστηρίζομενον τὸ προσκεφάλαιον μὴ πίπτῃ.

Τριγυλία. Ἐν Κωνσταντίν. Τὰ μικρὰ βερβένια, ὡς καὶ οἱ ἀρχαῖοι.

Τρεχαντήρι. Εἶδος πλοίου κόκκινα ἔχοντος συνήθως τὰ ἰστία, παρὰ τοῦ τρέχω. Τὸ τρεχαντήρι μ' ἐνθυμίζει πάντοτε ἀσπείν τι συμβεβηκόσ. Ἐπὶ τρία ἔτη ἀπὸ τῆς ἐλευσεως τοῦ Κυβερνήτου, ὑπρέτης ὄν διμύσιος, συνεταξείδευον μετ' αὐτοῦ ἐπισκεπτομένου συνεχῶς διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος. Προκειμένου δὲ ποτε νὰ ἐπανέλθω μετὰ συναδέλφων μου ἀπὸ Πόρου εἰς Αἴγιον, ἐπειδὴ ἦτο γαλήνιος ὁ καιρὸς ἐπροτιμήσαμεν ἀντὶ τοῦ μεγάλου πλοίου δι' οὗ μετακομιζόμεθα συνήθως, νὰ ναυλώσωμεν μικρὸν τρεχαντήριον. Καθ' ὁδὸν, ἐνθ' ἤμεθα ἐξηπλωμένοι καταρῶμενοι τὸν ἄλολον διότι δὲν ἦνοιγε τοὺς ἀκούς του, παρετηρήσαμεν χαρτίον εἰς τινα γωνίαν τοῦ πλοιαρίου ἀνοίξκντες δὲ αὐτὸ εἶδομεν ὅτι ἦτο τὸ διαδρατήριον αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἐπεριγράφοντο, κατὰ τὴν τάξιν, τὰ χαρακτικριστικὰ τοῦ πλοίου, καὶ προσετίθετο ὅτι ἔφερος φορτίον γραμματικῶς. Τελειώσους ἢ φυλῆ τῶν λογίων! Ἐνθ' ἀπαλλάττεται τοὺς ἄλλους ἀπὸ τοῦ φορτίου τῆς βερβενότητος καὶ τῆς ἀμαθίας, θεωρεῖται αὐτὴ φορτίον!

Τρικιλίω. Chausseur. Τὸ ἀλλαχοῦ κονδυλῶ. Τὸ κλίζομαι ἐσήμαινε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τὸ κλονοῦμαι, ἄρα τρίς — κλίζω σημαίνει πολὺ κλονοῦμαι, ὡς ἔλεγον καὶ ἐπὶ τῶν ἵππων τριποδίξιν. galopper.

Τραβῶ. ἴσως παρὰ τοῦ ἀρχαίου στροβῶ τοῦ σημαίνοντος κινῶ.

Τρεγάματα. Μόνον πλιθοντ. α Ἐχει τρεγάματα δ.λ. πολλὰς ὑποθέσεις, homme affairé.

Τράχωμα. Ἐν Κωνσταντ. Προξ. Ἡ λέξις αὕτη ἄλλο ἐσήμαινε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις.

Τριμήρι. Ἐν Ἀμοργῷ. Ὁ ἐκ αἵτου ἀρτος. Ἀπαραλλάκτως ἔλεγον καὶ οἱ ἀρχαῖοι τρίμμα καὶ ἵποκ. τριμμάτιον.

Τριμορφάκι. Οἶδ. Ἐν Ἀθῆναις. Προσκυνητῆριον ἢ εἰκονοστάσιον. Ταῦτάκι ἐκτίζοντο ἄλλοτε (σῶζονταί τινα καὶ σήμερον) εἰς τὰς ὁδοὺς, καὶ περιεῖχον μίαν εἰκόνα. Κατ' ἀρχὰς ὑποπετεύθη μὴ τὸ ὄνομα τοῦτο λείψανον εἶναι τῆς ἐπικαλουμένης τριμήρφου Ἐκάτης, δι' ἣν, ὡς γνωστὸν, ἔθετον οἱ ἀρχαῖοι εἰς τὰς τριόδους βρώματα. Βρωμῶ τριμορφος θήσεται ἴσ' ἐπωκίδα. λέγει ὁ Λυκόβ. Ἀλλ' ὁ διεθνοντῆς τοῦ Ἑλλ. Ἐκπιθ. Κ. Γ. Παπαδόπουλος μὲ ἀνεθύμισεν ὅτι τρίμορφον ὀνομάζουσι καὶ σήμερον οἱ ἐκκλησιαστικοὶ τὴν εἰκόνα τὴν παριστάνουσαν ἐν μέσῳ μὲν τὸν Ἰ. Χριστόν, ἐκτερωθεν δὲ τὴν Θεοτόκην καὶ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην, ὅτι αἱ τοιαῦται εἰκόνες τίθενται συνήθως ὑπὸ ἀψίδας, καὶ ὅτι κατ' ἐπέκτασιν το ὄνομα τοῦτο ἐδόθη καὶ εἰς τὰ ἀνωτέρω εἰκονοστάσια.

Τσακιστάι. α Ἐλαῖαι τσακιστάι. α Οἱ ἀρχαῖοι ὀνομάζον αὐτάς, ὡς καὶ ἡμεῖς, Ολαστάς. ἴδε Πολυδ. Στ', 45.

Τσακίω. Πρόσθε εἰς τὰ Ἀτακτικὰ καὶ τὴν ἐξῆς μεταφορῶν «ἐτάσμινα τὸν νοῦν μου.»

Τσαλαχόρω. Froisser. α Ἐτσαλαχόθηκα τὰ φορέματά μου, τὸ χαρτίον, κτλ.»

Τσαμπί. Grappe.

Τσέργα. Ἐκ τοῦ Λατ. targa, καὶ τούτου ἐκ τοῦ Ἑλ. τέρφος, τοῦ σημαίνοντος δέρμα, ὅτι δέρματι ἐχρῶντο οἱ ἀρχαῖοι ἀντὶ ἐραπλωμάτων. Λέγομεν τούτο σήμερον καταφρονητικῶς ἐπὶ τῶν μάξιν, ἐχόντων ἐράπλωμα νὰ σκαπασθῶσιν. α Ὁ κατασίβελος μὲ τὴν τσέργα του.»

Τσέρνικι. Εἶδος πλοίου.

Τσιποῦρα. Εἶδος ἰχθύος.

Τσιτωμένος τσιτωμένος. Διπλᾶ πάντοτε. A quatre épingles.

Τσίτσα, ἢ ἀλλαχοῦ τσήτρα.

Τσιράξω. Γίνομαι κάτισχος ὡς ὁ ἰχθύς τσίρος. Ἀμφιβάλλω ἀρα ἂν ἢ ἐτυμολογία τοῦ Κοραῖ (Ἄτ. Β'. σελ. 362) εἶναι ἀκριβής.

Τσίκα. Κατὰ παραφθορὰν ἐκ τοῦ κνίσσα. Λέγομεν καὶ «τὸ φαγητὸν ἐσίτικισεν,» ἤτοι, ἐκνίσσασε.

Τσικνίω. Μεταφ. «τὰ ἐσίτικισεν ὁ φίλος,» ἢ γον ἐγεινεν ἀφαντος ὡς ἡ κνίσσα. Ἐραία μεταφορᾶ.

Τσίπουρα. Στέμφυλα.

Τσιράξω. Φωνάζω ὡς πτηνόν. Ἡ λέξις σκανερτικῆ.

Τσουγγραλίω καὶ τσουγγράμισμα. Égratigner, égratignure.

Τσούρα. Δοχεῖον κρασίον ἢ αὐτὴ καὶ τσίτσα καὶ πλόσκα. Ὁ βρωβυλῶς τῶν ἀρχαίων.

Τσοῦζω. Σημαίνει ὅτι καὶ τὸ σπρίγγω. α Ἐτσουζε καλὰ,» δηλ. ἔπιεν ἀρετὸν οἶνον. Τσοῦζει λέγομεν καὶ ἀπροσώπως τὸ il me fait mal, δριμύσσει. α Μὲ τσοῦζει τὸ χέρι μου.» Ἡ λέξις σκανερτικῆ.

Τσουρουλιλίω. Ἐπιπολαῖως καίω. Τὸ μὲν γὰρ ἴφ (καίω) ἀρχαῖον, τὸ δὲ τσουρου, ἀγνωσθ, ἐκτός ἂν ἐλέγετο κατ' ἀρχὰς πυραφλύξω, καὶ παρεφθίρη. α Ἐτσουρούφλωσα τὸ χέρι μου,» καὶ α τσουρούφλωσα τὴν ἐρνιθά.»

Τυποδένω. Ἐν Ζακύνθῳ. α Ἡ σῶζυγός μου θὰ μὲ τυποδέσῃ,» θὰ τακτοποιήσῃ τὰ οἰκονομικά μου, θὰ θάσῃ εἰς αὐτὰ τύπον καὶ δεσμόν. α Ἐλα νὰ μὲ τυποδέσῃς.»

Τυρακομῶ. Ὅπως καὶ οἱ ἀρχαῖοι.

Υ.

Οἱ Ἀθηναῖοι προφέρουσι σήμερον τὸ στοιχεῖον τοῦτο ἀπαραλλάκτως ὡς οἱ Γάλλοι τὸ u. Τὸ Κυρία, φέρ' εἶπειν, προφέρουσι Κυρία, τὸ σκῆψς σκυψς, καὶ τὰ παρόμοια. Ἦναι ἀρὰ γε λείψανον τῆς ἀρχαίας ἢ μίμησις τῆς ἀθηναικῆς προφορᾶς;

Φ.

Φαγίς. Cure-mâle.

Φαγκρέλλει. Ἀπρῆς. Il est transparent, ἀπὸ τὸ πέφαγκα, παρὰ, τοῦ φαίνω.

Φαλάγγια. Ὡς καὶ οἱ ἀρχαῖοι τὰ ξύλα δι' ὧν ὑποβαλλομένων καθέλιονται τὰ πλοία. (ἴδε Ἀθῆν. Β. V. Sect. 38, καὶ Πολυδ. Ζ'. 191). Πολλοὶ τῶν

καθ' ἡμῶς γραφόντων ἀποροῦντες, ἀγνωσθ διὰ τί, ἐρμηνεύουσιν ἀτόπως τὸ lancer un navire. Οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον καθέλιω καὶ καθολκῆ.

Φασκαλιῶνω, τὸ ἀλλαχοῦ μουντζῶνω. Ἐκ τοῦ βρακταῖνω, τὸ ὅποιον καὶ φασκαῖνω ἐλέγετο.

Φανέτα. Linotte.

Φέγγω. α Νὰ σὲ φέξω μιὰ,» ἢ α νὰ σὲ στράψω μιὰ,» ἢ α νὰ σὲ καταξάσω μιὰ,» ἢ α νὰ σὲ φέρω μιὰ.» Καὶ τὰ τέσσαρα τυυτόσημα. Δηλαδὴ, νὰ σὲ δάσω ἐν βίπτισμα. Τὸ φέγγω καὶ ἀστράπτω, διότι τοῦ βρακταῖνω οἱ ὀφθαλμοὶ σπινθηροβολοῦσι. α Νὰ σὲ στράψω μιὰ πού νὰ σὲ φανῆ ὁ οὐρανὸς σποντύλι.»

Φήνα. Ἐν Μάνη, εἶδος βροῦχου. Φήνα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦτο πτηνόν.

Φιδ. Ἐν Ἀκαρνανίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος. Ἄνεμος λάβρος καὶ θερμὸς.

Φίλιος. Ἐν Νάξῳ Ὁ σπίνος, pinçon.

Φηλή. ἴδε Κλωστήρι καὶ, Νύχι καὶ κρέας. Τὸ φηλή θὰ εἶναι ἴσως ἢ θηλή.

Φιλιάτικα. Ἐπίθ. φιλικῶς, καὶ Φιλιάτικος-η-ον.

Φιλοκάτα. Ἀρναῖς, χιτῶν κοσμηδωτός. Μήπως διότι ἔχει ἔσωθεν ποσὸν, φλογίδας, κορωνίδας;

Φιλῶρι. Ἐν Κωνσταντ. Ἡ Χλωρίς τῶν ἀρχαίων, καὶ ὁ ἐν Νάξῳ ἀστράγαντος. Πρόσθε εἰς τὰ Ἄτ. δ'. σελ. 682.

Φοῦσκος. Ῥάπισμα.

Φουσακ. Engrais, κοπρία.

Φραγή. Θηλ. ἐν Κωνσταντ. Ὁ ἐκ ξύλων μεσότοιγος. Παρὰ τοῦ φράσσω.

Φρέαρ. Ἐν Ἀθῆναις ὀνομάζεται σήμερον πλατὺ γρέαρ, τὸ πηγάδιον τὸ κείμενον μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Παιραιῶς δεξιῶθεν, καταβαινόντων ἡμῶν εἰς Παιραιᾶ. Βρωμοφρεῖμι δὲ ἄλλο πηγάδιον, εἰς ὃ κατασταλάζουσιν ἀκαθαρσίαι.

Φρόσταμα. Ἐν Ἀθ. καὶ Αἰγίνῃ. Στόμιον φορέτος.

Φυλλάδα. Ἐν Νάξῳ. Ροδοδάφνη. α Εἶναι μικρὸν φυλλάδα.»

Φύρα, θηλ. καὶ

Φυράττω. α Τὸ φορῶ, τὸ κρέας, κλπ. ἐξηράνθη καὶ ἐφύρανε,» ἦτοι ὀλιγόστευσεν, ἔγινεν ελαφρότερον. Πρόσθε εἰς τὰ Ἄτ. Β'. 379.

Φυερόνω, βλαστάνω. Φύτραν ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι τὴν γέννησιν, τὴν βλάστησιν.

Φωγαῦ, καὶ χυδαιέστερον φωσῶ. Πύραυνον. Παρὰ τοῦ ἀρχαίου φύγω καὶ φύγω.

Χ.

Χαλῶς. Ἡλιθίος. Τούτο καὶ τὸ χάχας ἔχουσι τὴν αὐτὴν ῥίζαν τὸ χάσκω.

Χαλεῖω. Τὸ σχαλεῖω τῶν ἀρχαίων, ἀφαιρέσει τοῦ σ.

Χάλι. Κατάστασις. α Εἰς ποῖον χάλι κατήντησε!»

Χάφτω. Τὸ κάπτω τῶν ἀρχαίων.

Χαρτακῶνω, καὶ

Χαρτακωμένος. Ὁ ἀθλιός, ὁ υποκόψης εἰς συμ-

φοράν. λέγομεν α έχαντακώθηκε η δηλαδή, έπεσαν εις χάνδακκ δυστυχίας, και μεταθ. α μ' έχαντάκκωσες η

Χαραγή. (Ίδε Ατ. Β'. 382). Οί ποιμένες τής Μυκόνου, πρὸς διασπλῆν τῶν προβάτων κτλ. γαράσσουσιν ιδιαίτερον σημαῖον εἰς τὸ ἔπισθεν τῶν ὀπίων αὐτῶν. Ἡ ἐργασία δὲ αὐτῆ ὀνομάζεται χαραγή. Καὶ ἐν ἄλλου ποιμένος κτήνος εἰσχωρήσῃ εἰς ξένην ποιμνῆν, τοῦτο ὀνομάζεται ἑτοιγόραρον, ὡς φέρων ξένην χαραγήν. Ἐντεῦθεν τὸ ἐπίθετον ἀπεδόθη κατ' ἐπέκτασιν καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς τὰ φαγητὰ, κτλ. Ὅθεν λέγεται α νέος ἐνοχάρης η ὁ ἐξώθεν ἐλθὼν καὶ εὐμάρης, α ξενόχαρην φησὶν τὸν τὸ καλὴν γαστὴν ἔχων, καὶ καθεξῆς. Ἐν Πελοπον. ἡ χαραγή τῶν ζῶων ὀνομάζεται κουσαυτίασμα καὶ ῥήμα κουσαυτιάζω.

Χάρας. Ἰδὲ χαλός. Χαρίσει. Ἀπρὸς. καὶ εἰς μόνην ταύτην τὴν φράσιν εἰρωνικός ἐπὶ τὸ πολὺ. αὐ θεός νά σέ τόν χαρίνη!

Χαριτόνω. Δίδω χαρίζομενος. α Ὅχι πολὺ, ἀλλ' οὔτε κουκοῦται δὲν σέ χαριτόνω. α Οἱ ἀρχαῖοι εἶχον τὸ χαριτόνω, ἀλλ' εἰς ἄλλην σημασίαν.

Χαρσάκος. Φιλῆδονος. Ὑπάρχει καὶ προσωμία α τοῦ φιλεργάτου τὸ βῆ εἰς χαρσάκος χάρσα, η κατηγορούμενη ἐπὶ τῶν ἀσώτων κληρονόμων.

Χειλοῦ. Θυλ. Ἐν Ἀθ. εἶδος ἰχθύος.

Χειμαδίον. Μίρος χαμηλὸν ὄπου φέρονται τὰ πόριμα διὰ τὸ διαχειμάσσει.

Χειμωνικός. Ὑδροπέπων, pastèque.

Χέρι, χέρι. Τάχιστα. Μετάφρ. τοῦ μάνι, μάνι. Ζήτει τὴν λέξ.

Χερσάχος. Ἐν Χίω, ὁ διὰ χερῶν ἐργαζόμενος.

Χερσασαῖδια. Ἐν Κωνσταντ. α Δὲν ἔχει χερσασαῖδια, δὲν εἶναι ἐπιτήδειος. Χέρι-πίδω.

Χίστη. Ἐν Νάξω, ἡ χαίτη, ἐν δὲ Ἀθήναις καὶ Ζακύνθω χύτη.

Χιονίστρας. Ἐν Ζακύνθω. Engelures, τὰ ἀλλαγοῦ ξεπαγιάσματα.

Χλοή. Ἐν Ἀθήναις, ὄζει. Ἡ χλόη.

Χλοάτω. Ἐν Κέξ, ὡς οἱ ἀρχαῖοι. Καὶ στίχος

α ὁ φιλῆδης κ' ἐν χλοῆ τῷ κλοκικρισῷ μῆσις.

Χροῦδι. Dinet. Ὁ χροῦς τῶν ἀρχαίων.

Χροῦδιω. Ἀφικρῶ τὸν χροῦν ἄλλου, καὶ

Χροῦδιζομαι. Ἀφικρῶ τὸν ἴδιον χροῦν.

Χροδρακοπία. Impossitese. λέγομεν δὲ καὶ οὕτω α τί ἀνθρώπος χροδρακοπία!

Χροδραειδής. Imposi, ἀνάγωγος, βίναυσος.

Χορήγη. Ἀσβιστος. Ἐγχορήγους ἀνόμαζον οἱ Βυζαντινοὶ λίθους τινάς.

Χουγιάτω. Ζ. Σαυζώ, huer.

Χουτί. Παρὰ τοῦ χύνω, ἡ χάνω.

Χουρουλλίω. Δέξιν πεποιτημένη θερμαίνω μετὴν πνοῆν μου.

Χουλιχίσει. Ἀπρὸς. Χουλιχίσει. α Τὸ νερόν χουλιχίσει.

Χρῆσα. Ἡ ἄριστα τῶν ἀρχαίων.

Χταμκιοῦμαι. Ἐν Μυκόνω. Ἐθαμβοῦμαι.

Ψ.

Ψυχή. λέγομεν α Πρόσεχε νά μὴν ἐμβῆ ψυχῆ γεννητῆ, α σφοδρῶντες διὰ τοῦ ἐπιπέτου τὴν ἀπαγόρευσιν.

Ψυχκόν. Ἐλεημοσύνη γινομένη πρὸς ὠφέλειαν τῆς ψυχῆς.

Ψυχκάρης. Ὁ ἐλεήμων. λέγομεν καὶ ψυχκάριδαν, τὴν φιλέρωτα.

Ψυχουκίω. α Ἐραγα ὀλίγον καὶ ἐφυγῶπικισα, α ἴτοι καὶ ἀνέλαβον δύναμιν.

Ψυχουκίος. Ψυχῆ-υῖος, μετὰ διγαμματος. Υἱὸς τῆς ψυχῆς, παιδίον πτωχὸν τὸ ὁποῖον χέριν εὐσπλαγγχίας λαμβάνομεν εἰς τὴν ὑπερσίαν μας (page). Ἡ λέξις ἐγενικεύθη ἀκρολουθῶς, καὶ δι' αὐτῆς ἐνοσοῦμεν τοὺς ὑπερήτας.

Β Ε Ρ Ν Α Ρ Ο Σ .

Ἱστορία διὰ τοὺς κυνηγούς.

Ἰπὸ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΤΜΑ. (Συνέχ. Ἰδε φιλῆδ. 189.)

Ἡ κυνηγετικὴ συνέντευξις.

Ἐσάλπιξε δὲ ὁ Βερνάρδος μετὰ τῶσάντης χάριτος, καὶ τῶσούτω γλυκεῖς ἤχους ἀνέπεμπεν, ὥστε δὲν ἀμφεβάλλομεν παντελῶς ὅτι τὸ κυνήγιον ἦτο βέβαιον. Καὶ τῷ ὄντι φθάσαντες εἰς τὴν Νέαν-οικίαν, ἐμάθομεν ὅτι ὁ Βερνάρδος εἶχε διώξει πρὸς τὸ ὄρος Αζμπλά, δηλ. μίαν λεύγην μακρὰν ἐκείθεν, ἐξείρετον κάπρον.

Τότε ὁ Κύριος Βιολαῖν διεκρίνωσε πρὸς τοὺς φύλακας τὸ περιεχόμενον ἐπιστολῆς ἣν πρὸ ὀλίγου εἶχε λάβει παρὰ τῆς κεντρικῆς διευθύνσεως τῶν δασῶν τοῦ Δουκῆ τῆς Αἰρηλίας. Ὅτι δηλ. ὄλοι οἱ περίξ τοῦ δάσους ἰδιοκτῆται διεμαρτύροντο κατὰ τῶν παρὰ τῶν ἀγριοχοίρων προξενουμένων καταστροφῶν, καὶ ὅτι ὑπῆρχεν αὐστηρὰ διαταγὴ νά ἐξοντώσασιν τὰ ζῶα ταῦτα.

Τοιαύτας διαταγὰς λαμβάνουσι πάντοτε μετὰ μεγίστης εὐχαριστήσεως οἱ φύλακες, καὶ ἐπειδὴ οἱ ἀγριοχοῖροι εἶναι βασιλικὸν κυνήγιον, δὲν δύνανται νά πυροβολῶσι κατ' αὐτῶν, ἢ ἀν κατὰ τύχην πυροβολήσασιν τοὺς ἀπαιτούσι παρ' αὐτῶν ἀντὶ εὐτελεστάτης τιμῆς. Τότε δὲ ἐκάστη βολὴ τοῖς ἐπληρώνατο μόνον ἐξήκοντα λεπτά, νομίζω ἀλλ' ὅτι ἐπρόκειτο νά τοὺς κατακτερέψωσι, τὸ ζῶον ἀνῆκε δικαιοματικῶς εἰς τὸν φονεῦντά αὐτὸ, καὶ οἱ ἀγριοχοῖροι ἐν τῇ ἄλλῃ, ὡς πᾶς τις εὐκόλως ἐγνοεῖ, πολλὰ προσθέτουσιν εἰς τὰ χειμεριῖα ἐφόδια.

Συμφωνήθη λοιπὸν νά ἐξακολουθῆται τὸ κυνήγιον μέχρι τῆς παντελοῦς ἐξολοθρεύσεως τῶν ἐν τῷ δάσει τοῦ Βιλλέρ-Κοτταρὲτ εὐρισκομένων κάπρων. Τὸ κατ' ἐμέ, δὲν ἤμην ὀλιγώτερον εὐχαριστημένος τῶν φυλάκων, διότι κατὰ τι ἐκ τοῦ λαμπροῦ τούτου κυνήγιου ἤθελον κολλήσει καὶ εἰς ἐμέ.

Ὁ Μόνης.

Ἀνεχωρήσαμεν δὲ ἀφοῦ ἐφάγκμεν ὀλίγον ἄρτον καὶ ἐπίομεν ποτήριον λευκοῦ οἴνου, οὐχὶ ἀνευ τῶν συνήθων ψευδολογιῶν, αἱ μοὶ συγγνώμη ἢ λέξις, διότι εἶναι καθιερωμένη μετὰ τῶν κυνηγῶν ἕκαστος ἐγίνωσκε τόσῳ καλῶς τὸν γείτονά του, ὥστε ἐπροσπάθει νά τὸν ἀπατήσῃ διὰ τῶν ἀθῶων ἐκείνων ψευδῶν, ἄτινα αὐξάνουσι τὴν ἀξίαν τῶν φοιτητῶν τῆς παιδείας τοῦ ἁγίου Διονυσίου. Τὸν ἀντιὸν ὁμως συμφώνησαν μετὰ μεγίστη ἀπλότητος, περὶ τῆς ἱκανότητος τῶν ἰσχυροτέρων.

Λοιπὸν, οἱ ἰσχυρότεροι ἦσαν ὁ Βερδελίνος, ὁ θείος τοῦ Βερνάρδου, ὁ Μόνης, παλαιὸς φύλαξ, ὅστις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, καὶ τοὶ βλαβεῖς κατὰ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα, δὲν ἐμποδίζετο ὁμως ἀπὸ τοῦ νά σκοπεύῃ ἐπίσης καλῶς, καὶ τις Μιλδέτ, ὅστις ἐθαυματούργει πρὸ πάντων εἰς τὸ σημάδεύειν.

Ἰννοεῖται δὲ ὅτι οἱ ἀδέξιοι ἐσκόπευοντο ἀσπλάγχχνως. Μεταξὺ δὲ τούτων ἦτο καὶ τις γεννητός ἀνοήτῳ ἐνόματι Νικῆ, καὶ ἐπονομαζόμενος, ἀγνοῶ διατί, Βοβίνος, ἐπ' ἀγχινοῖα φημιζόμενος, πρᾶγμα ἀληθές, ἀλλὰ πρὸς τὴν φήμην ταύτην εἶχε καὶ τὴν τοῦ ἀδεξιοτάτου τῶν σκοπευτῶν τῆς βμάδος, καὶ τοῦτο ἐλάθες.

Διηγούντο λοιπὸν τ' ἀνδραγαθήματα τοῦ Βερδελίνου, τοῦ Μόνης, τοῦ Μιλδέτ, ἀλλ' ἐσκαπτον ἀνελεημένως τὸν Βοβίνον, ἀπαντᾶντα δι' ἀστειοτάτων καὶ εὐφυστάτων ἐκφράσεων, ἐν αἷς ἡ ἐπαρχικὴ προφορὰ του ἐπρόσθετε τὸ ἀνάλογον ἄλας.

Ἀφοῦ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ μέρος ὅπου ὁ ἀγριοχοῖρος ἦτο κρυμμένος, ὁ Βερνάρδος μᾶς ἐνευσε νά σιωπήσωμεν, καὶ μετ' ὀλίγον οὐδὲ ψιθυρισμὸς ἠκούετο. Τότε ἐκοινοποίησε τὸ σχέδιόν του εἰς τὸν ἐκτελεστικὸν, δόντα ἡμῖν τὰς διαταγὰς του χρομακλῆ τῆ φωνῆ, καὶ ἐμείλομεν ἤδη νά καταλάβωμεν τὰς θέσεις μας, περίξ τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον ὁ Βερνάρδος μετὰ τοῦ ἀλυσιδέτου κυνηγετικοῦ του κύνος, ἦτοι μάζετο νά περιτρέξῃ.

Ἐπειδὴ ὁ Κ. Βιολαῖν εἶχε ἐγγυηθῆ εἰς τὴν μητέρα μου περὶ ἐμοῦ, μ' ἐτοποθέτησε μετὰ αὐτοῦ καὶ τοῦ Μόνης, συστάσας μοι νά προφυλάττωμαι καλῶς ἔπισθεν ὄρους, καὶ ὅτι ἀν ἤθελον νά ῥίψω κατὰ τοῦ ἀγριοχοῖρου, οὗτος δὲ ἐπῆρχετο κατὰ τῆς βολῆς, νά προσκολληθῶ εἰς τινὰ δυνατὸν κλῶνα καὶ νά ἀναβῶ ὅσον τὸ δυνατόν ὑψηλότερα, μέχρις ὅτου περάσῃ τὸ ζῶον κατὰ τὴν μου. Πᾶς κυνηγὸς ἤξευρε ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις τὸ τέχνασμα εἶναι γενικῶς παραδεδεγμένον.

Μετ' ὀλίγον πάντες ἦσαν εἰς τὰς θέσεις τῶν τῶ δὲ σημεῖον παρευθὺς ἐδόθη. Ἦδη ἡ φωνὴ τοῦ κύνος τοῦ Βερνάρδου ἀνιχνεύσαντος τὸ ζῶον ἀντήχησε μετὰ τῶσάντης χαρᾶς καὶ τῶσούτω συνεχῶς,

ὥστε κατάδηλον ἐγένετο ὅτι τὸ ζῶον ἦτο πλέον ὑγιές· αἴφνης τὰ δένδρα τὰ προορισθέντα διὰ τὴν ἐνέδραν ἐτρίξαν, καὶ τὸ κατ' ἐμέ εἶδόν τι διαβόλιον, ἀλλὰ μόλις ἐπροφυλάχθην καὶ τὸ τί αὐτὸ ἐγείνειν ἄφαντον.

Ὁ Μόνης ἐπροσβόλησε κατὰ συμπερασμὸν, ἀλλ' ἐπίσειε καὶ τὴν κεφαλὴν θέλων νά δείξῃ ὅτι δὲν ἐπίστευεν ὅτι ἐθίξε κἄν τὸ ζῶον.

Ἐπειτα ὀλίγον μακρότερον ἀντήχησε δεύτερος κρότος, καὶ τελευταῖον τρίτος, τὸν ὁποῖον ἠκολούθησε τὸ α ἐλελεῦ, ἢ ἐξελθὼν ἐκ τῶν πνευμάτων διὰ τῆς γνωστοτάτης φωνῆς τοῦ Βοβίνου.

Ἐκαστος ἐδραμε πρὸς τὴν πρόκλησιν, ἢν καὶ ἐπίστευον κατ' ἐαυτοὺς, ὡς γνωρίζοντες τὴν φωνὴν τοῦ προσκαλοῦντος, ὅτι ἦτο ἀστειότης τοῦ εὐφροῦς Βοβίνου, ἀλλὰ πρὸς μεγίστην ἐκπληξιν ὄλων ἡμῶν, φθάσαντες εἰς τὴν μεγάλην ὁδὸν, παρετήρησαμεν τὸν Βοβίνον καθήμενον ἡσυχῶς ἐπὶ τοῦ ἀγριοχοῖρου μετὰ τὴν πίκαν εἰς τὸ στόμα καὶ προσπαθοῦντα διὰ πυρεῖων γ' ἀνάψῃ πῦρ.

Τὰ ζῶον πληρωθὲν ἐσθήθη ὡς λαχιδεύς, καὶ δὲν ἐκινήθη διόλου ἐκ τοῦ μέρους ὅπου ἐπεσεν.

Ἐκαστος φαντάζεται τὴν ἀρμονίαν τῶν συγχαρητηρίων εὐχῶν περὶ τὸν κνητὴν μετριωροῦντα, καθήμενον εὐχαρίτως πάντοτε ἐπὶ τοῦ τροπαίου του καὶ ἀποκρινόμενον ἐν τῷ μέσῳ τῆς δίνης τοῦ καπνοῦ.

— Αἰ! ἰδοὺ πῶς παίζομεν μετὰ ταλαίπωρα ταῦτα ζῶα, ἡμεῖς οἱ ἐπαρχιώται.

Τῷ ὄντι, οὐδεὶς οὐδὲν εἶχε νά εἶπῃ, ἢ ἔολῃ ἦτο ἔσπτοχος, διότι ἡ σφαῖρα εἶχε κτυπήσει τὸ ζῶον ἔπισθεν τοῦ ὠτός· ὁ Μόνης, ὁ Βερδελίνος ἢ ὁ Μιλδέτ δὲν ἠδύνακτο κἀλλιον νά ἐπιτύχωσιν.

Ὁ Βερνάρδος ἐλθὼν τελευταῖος, — Τί διάβολο με κνοναρχοῦν, Βοβίνε! ἀνέκραξε μακρῶθεν μόλις ἀκουόμενος, με λέγουσιν ὅτι ὁ κάπρος ἐπεσεν ἀπὸ τὴν βολὴν σου σὺν χαμένος.

— Εἶτε αὐτὸς ἐκτυπήθη ἀπὸ τὴν βολὴν μου, εἶτε ἡ βολὴ μου ἐκτύπησεν αὐτόν, ἀπεκρίθη ὁ τροπαίουχος, τὸ ἀληθές εἶναι ὅτι ὁ Βοβίνος, μόνος θῆ τὴν καλοπερνᾶ τὸν χειμῶνα μετὰ τὸ ψητὸν του εἰς τὴν ἐσχάραν, καὶ δὲν θῆ λάβουν μέρος εἰς αὐτὰ, εἰμῆ ὅσοι θῆ τῷ ἀποδώσουν τὰ ἴσα.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾶ τὸν Κ. Ἐπιτηρητὴν, ἐπρόσθεσεν ἀφικρῶντας τὸ κἀλομμά του, θέλει ἀπέριως εὐχαριστήσῃ καὶ τιμῆται τὸν ταπεινότητόν του ὅταν εὐαρεστηθῇ νά γευθῆ ἐκ τῶν φαγητῶν τῆς Κυρᾶ Βοβίνης. Οὕτως ἐκάλει τὴν σύζυγόν του ὁ Νικῆ, ἐπειδὴ κατ' αὐτὸν Βοβίνη ἦτο φυσικῶς τὸ ὑπυκλὸν τοῦ Βοβίνος.

— Εὐχαριστῶ, Νικῆ, εὐχαριστῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ἐπιτηρητής· δὲν δύναμαι ν' ἀποποιήθω.

— Διάβολε! Βοβίνη, εἶπεν ὁ Βερνάρδος, ἐπειδὴ πάντοτε δὲν κτυπᾶς οὕτω πρέπει μετὰ τὴν ἀδειαν τοῦ κυρίου Βιολαῖν νά σέ στολίσω.

— Στολίσόν με, φίλε μου, στολίσόν με, καὶ ἄλλοι ὀλιγώτερον ἄξιαι ἐμοῦ ἐστολίσθησαν.

Καὶ ὁ Βοβίνος ἐξηκολούθη νά καπνίζῃ μετὰ κωμ-

— Κλαύσον, κλαύσον, ταλαίπωρε νέε, είπεν ο Βιολαίν, τούτο θά σέ ανακουφίση.

— Ω Θεέ μου! Θεέ μου! ανέκραζεν ο δυστυχής ολόκληζων.

Ούδέν ούδέποτε με συνεκίνησεν εις τόν κόσμον τσοούτον όσον μεγάλη ισχύς καταβλήθεισα υπό μεγάλη λύπη: ή θέα του αγωνιζομένου τούτου ανθρώπου προς τόν θάνατον, μ' έλύπησεν ολιγώτερον παρά τόν θανυφρόσούντα εκείνον.

Εγκαταλείπαμεν αλληλοδιαδόχως τόν νεκρικών εκείνου θάλαμον, όπου έμενε μόνον ο Ιατρός, ο Μόνις και ο Βερνάρδος.

Τήν νύκτα ο Βερνάρδος εξέπνευσε: τήν δε ακόλουθον Κυριακήν υπήρχε θήρα.

Η συνέντευξις διωρίσθη εις τήν Βορείαν του Αύκου. Ο επιτηρητής είχε προσκαλέσει όλους τους φίλους εξαιρουμένου του Βερνάρδου: αλλά, προσκαλημένος ή ού, ο Βερνάρδος δεν παρέλιπε το καθήκον του, και ήλθε συγχρόνως μετά των άλλων, δέν είχαν όμως ούτε καρβίναν ούτε τουφέκι.

— Δικτί ήλθε, Βερνάρδε; ήρώτησεν ο Βιολαίν.

— Διότι είμαι άρχηγός του σώματος των κυνηγών, επιτηρητά μου.

— Αλλά τήν ώραν καθ' ήν δεν σε είχα προσκαλέσει.

— Ναι, ναι, έννοιά, και σάς ευχαριστώ, άλλ' ή υπηρεσία πρό πάντων. Ο Θεός γινώσκει ότι ήθελα δώσω τήν ζωήν μου, δια να μη συμβή ό,τι συνέβη: αλλά και εάν μείνω εις τήν οικίαν δια να θρηνησω, ο ταλαίπωρος εκείνος άνθρωπος, υπάρχει πλέον εις τας αιωνίους μονάς. Ο! ήξεύρετε τί καταθλίβει τήν ψυχήν μου; ο άνθρωπος εκείνος απέθανε μη συγχωρήσας με.

— Πώς ήθελες να σε συγχωρήση! ήγνώσει ότι από σου προήλθεν ο δολέθριος εκείνος πυροβολισμός.

— Ούχι, ούχι, δεν έγίνωσκε μόν τούτο κατά τήν στιγμήν του θανάτου του, ο ταλαίπωρος, αλλά το γινώσκει εκεί επάνω. . . Οί νεκροί γινώσκουν τά πάντα, καθώς λέγεται.

— Έλα, έλα, Βερνάρδε, θάρρος.

— Θάρρος έχω, κύριε Βιολαίν, ναι έχω, αλλά ήθελον να με συγχωρήση.

— Επειτα κλίνας προς τό ούς του επιτηρητού.

— Οά μοι συμβή δυστύχημα! θά ιδήτε, τώ είπε, και τούτο διότι δεν μ' έσυγχώρησεν.

— Είσαι ανόητος, Βερνάρδε.

— Δυνατόν και τούτο, άλλ' ή ιδέα μου. . .

— Καλά σιώπησον, ή ός όμιλώμεν περί άλλων πραγμάτων. Δικτί δεν έφερες ούτε τουφέκι ούτε καρβίναν;

— Διότι επί ζωής μου, έννοείται, επί ζωής μου, επιτηρητά μου, δεν θέλω έγγίσει ούτε καρβίναν ούτε τουφέκι.

— Και πώς θά φονεύς τους άγριοχοίρους;

— Πώς θά τους φονεύς; είπεν ο Βερνάρδος. Πώς; ιδού, θά τους φονεύω δια τούτου, και έρείλω τις μάχαιραν.

Ο κύριος Βιολαίν ύψωσε τους ώμους του.

— Όσον θέλετε ύψώνετε τους ώμους; Κ. Βιολαίν, ούτω θέλει γίνει: άλλως οι κωκούργοι ούτοι χοίροι έγέγοντο αίτία ίνα φονεύσω τόν θείον μου φονεύων δε αυτός δια του τουφεκίου μου, ούδεμίαν ευχαρίστησιν ήσθηνόμην, ένώ δια του έγχειριδίου έχει άλλως τό πράγμα: επομένως πώς σφάζουν, τους χοίρους; δι' έγχειριδίου: λοιπόν ο άγριοχοίρος δεν είναι άλλο τι είμή χοίρος.

— Τέλος, επειδή δεν θέλεις ν' ακούσης, κάμε ως βούλεσαι.

— Ναι, αφήσατέ με, και θά ιδήτε.

— Είς το κυνήγιον, εις τό κυνήγιον, κύριε! ανέκραζεν ο επιτηρητής.

Η προσβολή έγένετο κατά τό σύνθημα, άλλ' ήδη άν και τρεις ή τέσσαρες σφαίραι ήγγισαν τόν άγριοχοίρον, ούτος όμως άπεμακρύνθη πολύ, και μόλις μετά τσσαρίων ή πάντε ώρών κατηδιώξιν παρεδόθη εις τους κύνας.

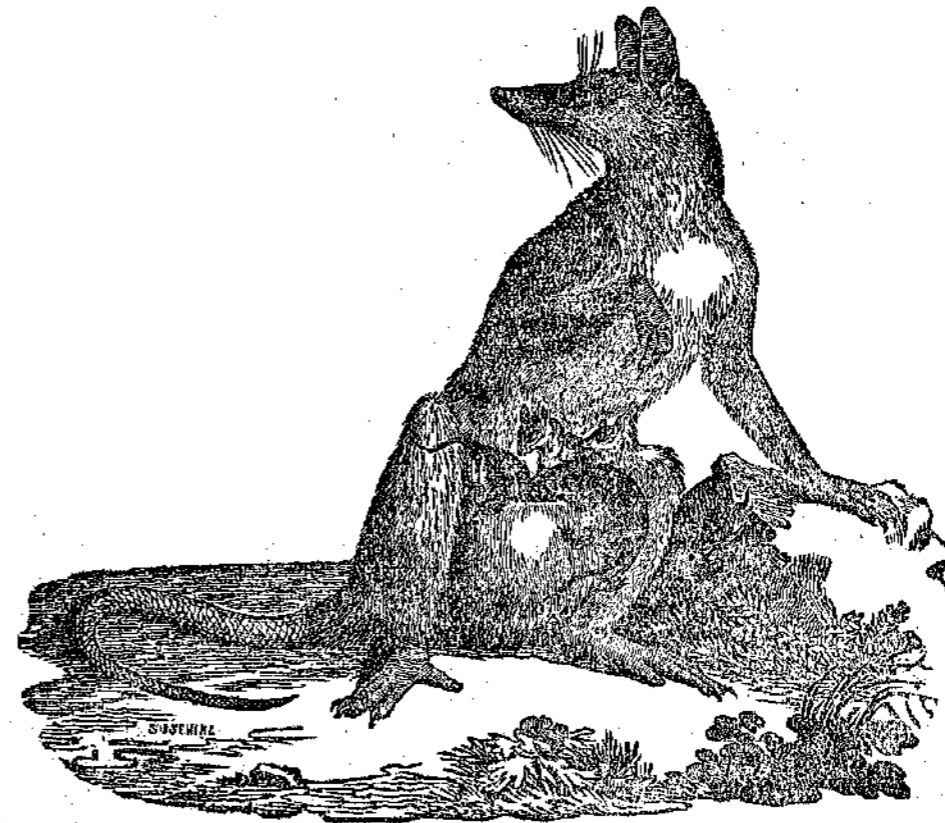
Πώς κυνηγός γινώσκει, ότι όσον κεκοπιαιώς και άν ήναι, ούδένα όμως κόπον αισθάνεται όταν ακούσῃ τό έλελεϋ. Διηύσκαμεν πλέον των δεκά λευγών, έν τούτοις εύθύς άφού ήκούσαμεν τας φωνάς των κυνών, ότι συνεπλάκησαν μετά του ζώου, έδράμαμον προς τό μέρος εκείνο του δάσους όθεν ήρχετα ο θόρυβος.

Τούτο δε έγίνετο εις νέον τι ύλοτομείον όκτώ ή δεκά έτών, ότε δηλ. τά δένδρα είχαν περίπου διάδεκα ποδών ύψος: ένόςω έπροχωρούμεν ο θόρυβος ήξανε και από καιρόν εις καιρόν παρατηρούμεν, υπέρ τήν κορυφήν των δένδρων, κύνα αναβριπτόμενον εις τήν άέρα δια του ρύγχους του κάπρου, ώρυόμενον ως άπληπισμένον, αλλά καταπίπτοντα επί τής γης δια να έφορμήση και πάλιν κατά του άγριοχοίρου. Τέλος εφθάσαμεν εις είδος τι μονοπατίου, τό δε ζών ήτο συνωθισμένον εις τας ρίζας άνατετραμμένου δένδρου: είκοσιπέντε ή τριάκοντα κύνες επέπιπτον συγχρόνως κατ' αυτού, δεκά ή δώδεκα ήταν πληγμένους, τινών μάλιστα τά έντερα ήταν κεχυμένα: άλλά τά ενήγη ταύτα ζώα δεν ήσθάνοντο πόνον, και επανήρχοντο μαινόμενα εις τήν μάχην συρομένων των έντέρων των. ήτο δε θέγμα μεγαλοπρεπές και τρομερόν ένταυτώ.

— Έλα, έλα, Μόνι, είπεν ο Βιολαίν, μά τουφεκιά δια να τελειώσωμεν πολλοί κύνες έφονεύθησαν.

— Αί! τί λέγετε, κύριε Επιτηρητά; ανέκραζεν ο Βερνάρδος, έμποδίζων τήν κίννην του όπλου του Μόνι. Τουφεκιά τουφεκιά εις τόν χοίρον τούτον! καλά μά τήν αλήθειαν! Μία μαχαιριά είναι αρκετά καλή δι' αυτόν: περιμένετε, περιμένετε και θά ιδήτε.

Και έλκύσας τήν μάχαιράν του ώρμησε βαγδαίως κατά του άγριοχοίρου, άπομακράνων τους κύνας, επανερχομένους παρευθύς, και αναμιχθείς μετά τής κινητής εκείνης μάχης και ώρυσόμενης. Επί δύο ή τρία δευτερόλεπτα ούδέν ήδυνάμεθα να διακρίνωμεν: άλλ' αφνης ο άγριοχοίρος ώρμησε μετά μεγίστης δυνάμεως ν' άποσυρθῃ. Βικαστος έφερε

Αιδελλος.

τήν χειρα επί του έλατηρίου του τουφεκίου του, άλλ' άμέσως ο Βερνάρδος ήγήθη λαβών τους δύο άπισθίους πόδας του ζώου και του καταβάλλοντος πάσας τας δυνάμεις δια να διαφύγη: έκράτει αυτό δια των γνωστών εις ήμάς σιδηρών χειρών του ένώ οι κύνες, επιπίπτοντες κατ' αυτού επανειλημμένως, τόν κατεκάλυπτον δια των σωματίων των ως δια τάπητος κινήτου και πεποικιλμένου.

— Έλα, δουμά, με είπεν ο Κ. Βιολαίν, ιδίόν σου έργον είναι ήδη κάμε τήν πρώτην δοκιμήν σου. Επλησίασα τόν άγριοχοίρον, όστις βλέπων με έρχόμενον ηύχθη τας κινήσεις του, τρίζων τους οδόντας και εκβάλλων πύρ εκ των οφθαλμών του: άλλά τό έργαλείον δι' ού εκρατείτο ήτο τόσω στερεόν, όσατε πάσαι αύτου αι προσπάθειαι ούδόλω: έτχυσαν να τόν άπυλλάξωσιν.

— Έβασα τό στόμα του τουφεκίου μου εις τό ούς του και έπυροβόλησα.

Ο τυναγμός τσοούτω βίαιος ήτο, όσατε τό ζών άπεσπώθη εκ των χειρών του Βερνάρδου, κατακυλισθόν δε απέθανε. Σφαίρα στουπιου και πύρ εισήλθον έντός τής κεφαλής του και του κατέκαυσαν τόν έγκέφαλον.

Ο δε Βερνάρδος αναπαγγάσας είπεν.

(Έπεται τό τέλος).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

— 000 —

Φυσική Ιστορία των ζώων προς χρήση των σχολίων υπό Ι. Μάγνητος. Έν Σμύρνη. Τύποι Ι. Μάγνητος 1857. (Έκδ. Β' επιδιορθωμένη).

Τήν μικράν ταύτην φυσικήν Ιστορίαν συνιστώμεν ιδίως εις τους διδασκάλους των κατωτέρων Σχολείων, ού μόνον ως ικανήν να δώση προς τά παιδιά γενικήσ τινας γνώσεις περί των ζώων, άλλά και ως τερπνήν συγχρόνως. Περιέχει δε και εικόνες μικράς, εξ ών ξυλογραφήσαντες τήν διδελφον παραθέτομεν ένταυθα μετά τής συντόμου έρμηνείας αύτης.

α Η διδελφος είναι ζών περιεργότατον: έχει τέσσαρας πόδας, άλλ' οι εμπρόσθιοι πόδες της είναι βραχύτατοι: υπό τήν κοιλίαν της έχει θηλάκιον όπου θέτει τά νεογνά της, και ούτω όχι μόνον τά προφυλάττει από κάθε έχθρον, άλλά και τά μεταφέρει όπου εύαρσείται, και τους μαστούς της έχει έτοιμοτάτους προς διατροφήν αύτων: έχει δε και ούραν μακρυτάτην, ή δε διαμονή της είναι εις τήν Αμερικήν.

α Η διδελφος είναι ζών περιεργότατον: έχει τέσσαρας πόδας, άλλ' οι εμπρόσθιοι πόδες της είναι βραχύτατοι: υπό τήν κοιλίαν της έχει θηλάκιον όπου θέτει τά νεογνά της, και ούτω όχι μόνον τά προφυλάττει από κάθε έχθρον, άλλά και τά μεταφέρει όπου εύαρσείται, και τους μαστούς της έχει έτοιμοτάτους προς διατροφήν αύτων: έχει δε και ούραν μακρυτάτην, ή δε διαμονή της είναι εις τήν Αμερικήν.

ΠΕΡΙ ΑΝΘΡΑΚΩΣ

και χρήσεως τῶν λιθανθράκων εις Εὐρώπην.

—οοο—

Μέχρι τῶν 2390 ἀνθρακωρυχείων ὑπάρχουσι καὶ ὅλων τῶν Ἀγγλῶν, ἐξ ὧν ἀνορύττονται λιθάνθρακες τὸ πρῶτον δὲ τῶν ἀνορυχθέντων ἀνέβη τὸ 1854 ἔτος εἰς τόνους 64, 661, 401, ποσὸν τὸ ὅποιον κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἐνεκα διαφόρων περιστατικῶν, καὶ κυρίως ἐνεκα τῶν πολέμων ἐπυθέησε σημαντικώτατα ὥστε σχεδὸν μέχρι τῶν 100, 000, 000, τόνων ὑπελογίσθη τὸ 1856. Ἐκ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἀνορυχθέντων ἀνθράκων ἐξήχθησαν περίπου 4.000,000 τόνων καὶ 60.000, 000 καταναλώθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ εἰς τὰς διαφόρους τῶν βιομηχανικῶν ἀνάγκας 6,000,000 τόνων ἐξεδίδονται μόνου εἰς τὰ διὰ τὴν ἐξαγωγήν τοῦ σιδήρου βιομηχανικὰ καταστήματα. 1) 2) ἑκατομ. τόνων καταναλισκῶνται πρὸς κατασκευὴν τοῦ πρὸς φωτισμὸν ἀερίου. Πρὸς ἐξαγωγήν τῶν ἀνθράκων, ἦσαν ἐπιχολημένοι τὸ 1854, 250,000 ἰργάται, πρὸς δὲ μετακινήσιν αὐτῶν εἰς τὰ πλοῖα 70,000 ναῦται, καὶ 8,500 πλοῖα. Πλὴν τῆς καταναλώσεως τῶν ἀνθράκων ἐν Ἀγγλίᾳ, εἰς ἅπαντα τὰ μέρη τοῦ κόσμου ἀνορύττονται οὐ μόνον οἱ ὑπάρχοντες λιθάνθρακες, ἀλλὰ καὶ οἱ γαιάνθρακες, καὶ αἱ πλείστα βιομηχανικὰ ἐργασίαι ἐν Πρωσίᾳ, Ἀουστρίᾳ καὶ Βελγίῳ ἐκτελοῦνται διὰ τῶν γαιανθράκων. 334 ἀνθρακωρυχεῖα ὑπάρχουσιν ἐν Πρωσίᾳ, ἐξ ὧν 136, 250, 000 κεντάρια γαιανθράκων ἀνορύττονται καὶ καταναλισκονται, καὶ ἴσον ποσὸν καταναλισκῶνται εἰς τὸ Βέλγιον καὶ εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς Γερμανίας. Πασίγνωστον εἶναι ὅτι καὶ ἡ Ἑλλὰς ἔχει γαιανθράκας, καὶ ἐκ τῶν ὄρυκτολογικῶν ἐξετάσεων ἐξέρχεται ὅτι εἰς εἴκοσι περίπου αὐτῆς μέρη εὐρίσκονται στρώματα γαιανθράκων ἀξιολόγου ποιότητος καὶ καλλιτέρας πολλῶν ἄλλων μερῶν τῆς Εὐρώπης. Δυστυχῶς ἡμῖς οἱ θεσχυραὶ αὗτοι, εἰ καὶ γνωστοὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, κείνται εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς ὅπως ἀχρηστοὶ, αὐθεντὸς φροντίζοντος περὶ τῆς χρῆσιμοποιήσεως αὐτῶν εἰς ἐποχὴν καὶ ἢ τῆς ζυλείας καὶ τῶν ἀνθράκων Ἑλλήνων εἶναι ἐκ τῶν ἐπαισητοτέρων ἀναγκῶν τῶν καταλίμων τῆς Ἀνατολῆς. Ἐκ τῶν γεωλογικῶν παρατηρήσεων καὶ ἐκ τῶν διαφόρων διατρήσεων τῶν γενομένων πρὸς ἀνέρεσιν νέων στρωμάτων λιθανθράκων ἢ ἄλλων μετάλλων, ὑποτίθεται ὅτι τὸ 1) 20 ὄλης τῆς Ἀγγλίας, τὸ 1) 24 τοῦ Βελγίου καὶ τὸ 1) 200 ὄλης τῆς Γαλλίας κείνται ἐπὶ στρωμάτων ἀνθράκων. Ἐκ δὲ τοῦ ὑπάρχοντος εἰσέτι καὶ γνωστοῦ ποσοῦ τῶν λιθανθράκων ὑπελογίσθη ἐπὶ τῆ βῆσει τῆς σημερινῆς καταναλώσεως ὅτι τὰ στρώματα τοῦ Durham καὶ Northumberland ἐξαρκοῦσιν εἰς 1340 ἔτη, τὸ δὲ ποσὸν τῶν ἀνθράκων τοῦτων ἰσολογεῖ πρὸς σφαῖραν ἔχουσαν 910 ποδῶν διάμετρον. Ἰπὸ τῶν ὄρυκτολόγων τῆς Πρωσίας ὑπελογίσθη τελευταῖον καὶ τὸ ποσὸν τῶν λιθανθράκων τοῦ βασιλείου τοῦτου,

καὶ κατὰ τὴν σημερινὴν καταναλώσιν πρὸς 100, 000,000 κεντάρων κατ' ἔτος, τὰ γνωστὰ λιθανθρακωρυχεῖα δύνανται νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς 4 — 5, 000 ἔτη, ἐνῶ τὸ ποσὸν τῶν λιθανθράκων τῆς Ἀγγλίας, κατὰ τὴν σημερινὴν ἐνιαύσιον καταναλώσιν, θέλει ἐξαρκεῖν εἰς πολὺ ὀλιγώτερα ἔτη. Τῆ παρούσῃ ἐκθέσει περὶ τῆς καταναλώσεως τῶν λιθανθράκων προσθέτομεν νέαν τινὰ μέθωδον περὶ τῆς χρησιμοποίησης τῶν μικρῶν ἄλλοτε ἀχρηστών τμημάτων λιθανθράκων ἢ καὶ ζυλανθράκων διὰ τὰς πλείστας τοῦ κοινῶ βίου ἀνάγκας, καθότι ἕκαστος γνωρίζει ὅτι χιλιάδες κεντάρια τοιούτων εὐτελεῶν ἀνθράκων ἀπορρίπτονται ὡς ἀχρηστα. Εἰς τινες πόλεις τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας ὑπάρχουσι καταστήματα ἐν οἷς κατασκευάζουσι τεχνητὴν τινα καύσιμον ὕλην (Combustible artificiel aggloméré) ὡς ἔπεται ἰσχυρὰ μέρη τοιούτων τριμμάτων λιθανθράκων, γαιανθράκων ἢ ζυλανθράκων πάντη ἀχρηστών εἰς ἄλλας ἀνάγκας, συμμιγνύονται μὲ 7 — 8 μέρη βουστῆς πίσεως ἀγοραζομένης ἐκ τῶν καταστημάτων τοῦ αερίου (gaz) διὰ μικροτάτης τιμῆς. Τοῦτο τὸ μίγμα συμπίεζεται διὰ καταλλήλων ἰσχυρῶν πιεστηρίων, καὶ κατασκευάζονται ἐξ αὐτοῦ μάζαι ἔχουσαι τὸ σχῆμα τῶν συνήθων πλίνθων. Οἱ πλίνθοι λοιπὸν οὗτοι συνιστάμενοι ἐξ ἀνθρακὸς καὶ πίσεως ἀναφλέγονται ταχέως, ἀναδίδουσιν ἰσχυρὰν φλόγην, καὶ ἀναπτύσσουσι μέγιστον βυθμὸν θερμότητος. Τοιοῦτοι κέρμοι ἐξετέθησαν εἰς τὰς διαφόρους τῶν ἔθνων ἐκθέσεις, καὶ ὡς ἐκ τῆς ὀφελείας ἦν παρέχουσι διὰ πάσης τῆς ἀνάγκας τοῦ βίου, ὁ ἐφευρετῆς ἐβραβεύθη. Εἰς κατασκευὴν δὲ τῆς τεχνητῆς ταύτης καύσιμου ὕλης ἐβουλήθησαν καὶ πολλὰ κατὰ καταστήματα εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης.

E. LAMBERT,

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

ἐν τῷ ΡΗΣΤ' φυλλαδίῳ.

—οοο—

Σελ. 413, στήλ. 6'. στ. 23, πέμπτου γρ. πρῶτου, σελ. 414 στήλ. 4. στ. 11 διορθίς γρ. Θεσπίας, στ. 52, τίς γὰρ αὖν γρ. τίς γὰρ οὐκ. σελ. 415, στήλ. 6'. στ. 3, Νουκίου. Εκθίτω, γρ. Νουκίου, ἐκθίτω. στ. 10 μιμωμένων γρ. μιμουμένων, στ. 13 Λεοξάλου γρ. Λεογίνου, στ. 14 αὐτοῖς γρ. αὐτοῦ. σελ. 416, στήλ. 4. στ. 5. ἡμέτερος γρ. ἡμέτερος.

Ἐν τῷ ΡΗΖ' φυλλαδίῳ

Σελ. 429, στήλ. 4. στ. 8. 1. Δηλακῆ γρ. 2, Δηλακῆ, σελ. 430, στήλ. 6', στ. 30, Tea γρ. Fen. σελ. 431, στήλ. 6'. στ. 21. αὐρὸ γρ. αὐτὸ. στ. 45. αὐοῦτος γρ. αὐότας. σελ. 432, στήλ. 4. στ. 43. ἢ ἢ γρ. ἢ. σελ. 433, στήλ. 4, στ. 41 ΠΡΟΠΗΘΗΝ γρ. ΠΡΟΠΗΘΗΝ. στήλ. 6'. στ. 49 ἰκάω γρ. Ἰλάω.

—οοο—